

"El vostre país és un parany de guineu que combat amb la hiena i l'engany de la hiena que lluita contra el llop.

És una partida d'escacs entre l'arquebisbe i el general. És un parell d'homes: l'un paga impostos i l'altre els cobra. Són uns esclaus que es creuen lliures tot i que llurs grillons rovellats sols han estat mudats per uns altres de ben llunts. El meu país és el jovent enfilant-se per cims de rocam. Vosaltres teniu el vostre país i jo el meu".  
(Khalil Gibran, poeta libanès, s. XX).

# L'ESTEL

## de Mallorca

ANTIC S'ARENAL DE MALLORCA



EL DIARI DELS MALLORQUINS

ANY XVI. NÚMERO 375

15 DE NOVEMBRE DE 1997

PREU: 200 PTS



En Ferran Garcia és l'amo de **Garcia Cosmètics** a la barriada des Cos d'Inca. Ell i el seu fill, reparteixen cosmètics arreu de Mallorca.



Fa dos anys i pico que en Pere Rotger és el batlle d'Inca. Ens reb molt amablement al seu despatx de la batllia, on li enflocam per començar: La gent diu que no pareixeu un batlle del PP, amb les colles de sardanes i altres balls catalans que heu contractat per aquestes fires. La batllia d'Inca és el reflexe d'allò que és la ciutat: un lloc obert a totes les cultures, però sobretot a les nostres. M'han dit que el batlle d'Inca és del Barça... Sóm del Barça, i aquests dies estic eufòric. Mira que si ara que som tan dolents anam a 7 punts per davant del Madrid, que farem quan siem bons.

El Polígon Industrial d'Inca ha arrencat.

Efectivament, i el PSM ens va acusar de tràfic d'influències per això del Polígon, però tot fou un malentès i ja sen han desdíd. El cert és que des de que hi ha batlle del PP a Inca el Polígon s'ha posat en marxa i s'hi han traslladat més de 20 empreses.

L'autopista hi ha ajudat?

L'Autopista ha beneficiat a la ciutat i a la seva indústria. Ara no fa peresa pegar un bot a Inca a comprar qualque cosa o a menjar un frit.

## El president Chirac alaba la bona marxa de l'Andorra independent

El president francès i co-príncep d'Andorra; Jacques Chirac, es felicita per l'èxit de les noves institucions d'Andorra després de l'adopció l'any 1993 d'una Constitució que convertiria el Principat en Estat independent i sobirà, reconegut per la comunitat internacional. En Chirac, en un discurs davant el Consell General de les Valls (Parlament), va afirmar la seva voluntat d'"assumir la tasca [de co-president] en el més estricte respecte a la carta constitucional.

Al manco hi ha un tros dels Països Catalans, que és independent, amb el vist i plau de França i Espanya. Quan serà que tota la nació catalana serà independent, i que espanyols i francesos ens feliciten pels nostres èxits? Ω

Redacció



Jacques Chirac, el president del Parlament andorrà, Francesc Areny (esquerra), i el cap del govern, Marc Forné (dreta) a la foto amb altres parlamentaris andorrans.

Especial dedicat a  
**EL DIJOUS BO D'INCA**

Si vos ha agradat, telefonau al 26 50 05 i el vos enviarem cada quinze dies.

➤ Fa 6 anys que na Caterina Martí va obrir la **Botiga K. Moix** al carrer del General Luque d'Inca. Abans estava prop del pont del tren, ara està ben davant la caserna. Ven animals de companyia i pinsos per alimentar-los. A més de cans i moixos, ven tota classe aucells i reptils.

➤ N'Andreu Navarro i na Teresa Izquierdo regenten des de fa 25 anys el **Forn can Navarro** a la barriada des Molins d'Inca. Els seus pares, Santiago Navarro i Caterina Horrach l'obriren fa 50 anys.

➤ En Bartomeu Morro és l'amo del **Taller Morro** a la barriada des Cos d'Inca. Adoba tractors i motocultors des de fa 19 anys.

➤ Fa 15 anys que en Miquel Tugores regenta el **Taller de Pintures i Lacats Tugores** a la barriada de so n'Amonda d'Inca. Son pare va obrir aquest taller fa 50 anys.

➤ Fa 8 anys que en Martí Crespi de sa Pobla va obrir al **Tallèr de cotxes TRIAC** a la barriada de so n'Amonda d'Inca.

➤ Fa 10 anys que en Ramon Capó va obrir la **Xapisteria Capó** a la barriada de so n'Amonda d'Inca.

➤ En Thomàs Perlichke d'Alemania regenta des de fa un any el **Taller de Restauració de Mobles Createam** a la barriada de so n'Amonda d'Inca. És un taller ecològic, on, mentre sia possible, empen pintures ecològiques.

➤ En Jamal el Mahtout, amazigh del Marroc, fa mig any que regenta el **Restaurant cas Piquero** a la barriada de Santa Maria La Major d'Inca. L'especialitat de la casa és el cuscus que val 1.200 ptes. A Inca hi ha 120 imazighen que fan feina a la construcció o a l'agricultura. El seu lloc de reunió és a cas Piquero

➤ Na Maria Espejo regenta des de fa mig any la **Botiga de Moda Keobs** al carrer Major d'Inca.

➤ En Francesc Oliva és l'amo i n'Eva Guerrero la dependenta de la **Botiga de Moda Innocenti** al carrer Major d'Inca.

➤ Na Caterina Pons de Campanet fa 4 anys que regenta l'**Hamburguessa Bar Centre** a la barriada de Santa Maria La Major d'Inca. Despatxa les pizzes, les hamburgueses i els plats combinats. També despatxa menús a 850.

## SUMARI

- 2 Foc i Fum
- 3 Todo va bien/tot va bé
- 4 L'antifranquisme a Mallorca (1950-70). IV part
- 6 Catalunya, un país pluriconfessional
- 7 Per la derogació del Tractat de Maastricht i la no ratificació de l'Amsterdam  
1984: Carregar-se la història
- 8 Cronologia de la història de Catalunya plena (XIII)
- 9 Guifré el pelós, fundador de la dinastia nacional catalana  
Les mans al foc (XI)
- 10 L'esperit republicà
- 11 El feudalisme segueix ben viu als enormes latifundis de la casa Alba
- 12 Mestratge de la saviesa per a la vida  
La prohibició  
Comunicats
- 13 El plaer de beure
- 14 Petits Anuncis
- 15 Llibres que cal llegir
- 16 A la capital Assiria (i Espanyola)
- 17 Utilitat de la mort  
La cuina de na Tonina  
Na Francina Armengol, nova secretària general del PSOE d'Inca
- 18 Imazighen i catalans en lluita per la nostra identitat
- 19 Les milleres en el tren d'Inca llueixen ben poc  
Assassinem a un traductor de la Bíblia al Quitxua
- 20 Futbol i anticatalanisme  
Guruceta, l'àrbitre que es va vendre  
MARCA: El "Pichichi de la corrupció"  
Els jugadors del Barcelona Dragons  
L'exercit català guanya a tots els fronts
- 21 L'Espanya nazi contra el "ghetto" català de València
- 22 Líders i patriotes  
Ocupació i no-violència  
D'una fusta torta mai no s'en podrà fer cap cosa dreta
- 23 Renegats i traidors  
Tres generals preparen l'Exèrcit de Padània, segons un ministre d'en Bossi  
Boris Ielsin admet la possibilitat de la independència txetxena  
Greuges a la nostra pàtria  
Llengües vives
- 24 Sa màquina a tot ajuda  
Es Gall  
Cartes al director  
Mallorca superstar?



# Foc i Fum

MATEU JOAN I FLORIT

Com cada any, ens trobarem amb el Rei des Botifarró, que és l'amo de La Glòria Mallorquina a un cafè de la barriada des Cos on fan bona menja. El primer que m'enflocà quan me va veure, fou:

**Mallorquins, feis es ridícul, ens volen fotre s'arena, convé posar-mos d'esquena, sinó mos daran pes cul.**

\* Una veinada del carrer Mostasaff d'Inca, Antonia P. es presentà el diumenge dia 19 d'octubre a les dependències de la Polia Local per a denunciar que una veinada li havia tirat un poal d'aigua des d'una finestra insultant-la dient "mallorquina de mierda". També va denunciar que el dia abans la mateixa vei-

nada havia tirat un poal d'aigua al seu fill. La xenofòbia contra els mallorquins, creix de cada dia als pobles i a les ciutats de Mallorca.

\* Al món hi ha moltes organitzacions no governamentals que són anti-racistes i que estan realitzant una tasca en pro de la igualtat de l'ésser humà. Aquesta tasca és summament positiva, però, hi ha un altre tipus de racisme que aquestes organitzacions, més per l'oblit que per desconexença no han tractat mai. Ens referim a la xenofòbia, discriminació i racisme envers les nacions sense estat. Podríem anomenar-ne moltes, però ens quedarem en l'exemple nostre. A l'estat espanyol i francès no hi ha cap mena de respecte per als catalans, fins i tot per aquells que

es consideren espanyols i francesos, i defensen Espanya i França a ultrança. Això no és un problema polític, és una agressió ètnica (demanau-ho als mallorquins que van als partits del Mallorca, amb banderes mallorquines, els espanyols els insulten, els peguen i els estripen les banderes). Des d'ací estariem disposats a demanar ajut a qui fes falta - SOS racisme, Intermón, ONU..., però com que sabem que no ens arribarà, perquè són organitzacions espanyolistes haurem de ventilar el problema

**NOSALTRES SOLS. MALLORQUINS, VALENCIANS, CATALANS: CATALUNYA.**

**INDEPENDÈNCIA!**

\* La secció juvenil d'UGT de Catalunya s'ha fet independent d'Espanya i té identitat pròpia des de la setmana passada i té el nom d'Avalot. Fins ara les joventuts catalanes participaven amb veu i vot a les organitzacions estatals, però això s'ha acabat. En Cesc Poch, de la comissió gestora d'Avalot, matitzà que aspiren a tenir bones relacions amb l'UGT espanyola així com amb el sindicat afí a Perpinyà, la nostra prioritat, però serà l'UGT valenciana. La dependència és trista. Visca la independència!

\* Una altra prova de la xenofòbia contra els mallorquins és una carta publicada al Diari Balears signada per n'Antoni Llompart de Manacor que diu que ha hagut de patir l'agressió per part de la Guàrdia Civil pel fet de llegir tranquil·lament L'ESTEL. Agressió - diu la carta - que juntament amb insults són una prova de la intolerància que patim els mallorquins per part de la guàrdia civil i policia nacional espanyola que treuen el seu sou de l'espòli fiscal que els espanyols sotmeten a les Balears. Acaba n'Antoni Llompart demanant la cració de la policia autonòmica per



Tomeu Quetgles.

alliberar als mallorquins d'aquesta gent plena d'odi, intolerància i racisme que se mereix el **barco de rejilla** pel seu comportament propi de les forces d'ocupació.

N'Antoni Martiàñez de Portocristo, s'esposa a 15.000 ptes de multa i 25.000 d'indemnització per haver catalanitzat dos rètols del seu poble. Abans de variar els cartells, n'Antoni havia enviat distintes instàncies a l'Ajuntament de Manacor perquè canviàs els indicadors del castellà al català com dicta la Llei de Normalització Lingüística de 1986. El regidor de Cultura, Joan Barceló, ha declarat que està previst implantar la retolació de forma escalonada (en onze anys no ha tengut temps aquest incompetent). En Martiàñez diu que varià el grafisme perquè l'Ajuntament no ho feia i ara el volen multar per haver fet el que diu la Llei. L'any 93 en Martiàñez va registrar una instància on es queixava que "han col.locat uns quans rètols en castellà a la Costa d'en Blau de Portocristo, i a la carretera Manacor Portocristo el topònim Sant Llorenç està escrit en Castellà". En aquesta línia tornava a adreçar-se a l'Ajuntament el 1996, però esmentant altres senyalitzacions que, indicava "vulneren la Llei 3/1986 de Normalització Lingüística" i demanava la substitució immediata. Aquestes demandes no foren ateses, de manera que

el mes d'Agost passat, va agafar un spray i va canviar els rètols de Portocristo que deien: **Playa Muelle, Playa**. Aquesta acció va motivar que la Policia Local el detingués i que passés a disposició judicial.

\* N'Antoni Martiàñez ha estat condemnat als Jutjats de Manacor a pagar una indemnització a l'Ajuntament de 20.850 pessetes i multa de 10 dies a raó de 500 pessetes diàries.

\* El cantautor Tomeu Quetgles va presentar el mes passat al Palau Solleric de Ciutat el **primer treball** enregistrat. El músic de 25 anys, acaba de gravar una maqueta titulada **endorfines**, que inclou 17 cançons representatives del seu estil de composició. En Tomeu toca la guitarra i canta les seves pròpies cançons en català que a la maqueta van acompanyades per la percussió i la flauta. El jove cantautor canta en solitari des de fa un any per diversos locals de Ciutat i ha aconseguit una menció especial al concurs de cançó Ciutat d'Alcúdia i el tercer premi del concurs de Cançó Mallorquina celebrat enguany a son Ferriol. El músic pretén que les seves cançons tinguin un esperit positiu, encara que algunes de les seves cançons sien tristes i sentimentals. D'aquí ve el nom **d'endorfines** que són unes drogues naturals que duem a dins que s'activen quan hi ha sentiments positius, diu en Tomeu.

\* Na Ramona Polo, cunyada del general Francisco Franco, forma part de la llista de 69 espanyols amb comptes corrents "dorments" oberts en els bancs suïssos abans de 1945, segons l'Associació de Banqueres Suïsses (ABS), la germana de Carmen Polo apareix com a titular d'un dels 1.756 comptes corrents els hereus dels quals estant essent localitzats per verificar si corresponen a les dels jueus que lliuraren la seva fortuna a bancs de la Confederació Helvètica quan fugien dels nazis. Cal suposar que aquests doblers foren robats durant la Guerra dels Tres anys.



Antoni Martiàñez, mostra la sentència just davall d'un altre dels rètols municipals, escrit en foraster, es clar. I és que al Terme de Manacor hi ha molt a normalitzar encara.

**Automòbils 99**  
**Garantia-Venda-Compra-Servei**  
**DIESEL**

Carretera Ciutat-Alcúdia km. 29'5 - Tlf. 881950 INCA

## CUINES

Mobles de cuina

Mobles de bany

Taules, cadires i bancs pagesos

Botiga: Carrer del General Luque, 42  
 Tlf. 50 55 52 Fax 50 32 07

Taller: Carrer Santiago Rusinyol, 176  
 Tlf. 50 09 70 INCA (Mallorca)

INCA (Mallorca)

# ARROM



# TODO VA BIEN/tot va bé El PP i el "pensament únic"

PER JOSEP SERRA.  
PRES. D'ESQUERRA REPUBLICANA-MALLORCA

**A**znar: España va bien. Pujol: Catalunya va bé. Matas: Balears va bé. Cirer: el projecte d'hospital Palma-II va bé. ...? Va bé, va bé! (...)

M'han tranquil·litat força aquestes mostres de bona salut pel que fa a la nostra economia, la nostra llengua, la nostra sanitat, la nostra cultura, etc. Tot va bé. Així, què més volem? De què ens queixam?

La televisió espanyola transmet corrides de toros a rompre, de futbol n'hi ha per salar i per vendre a qualsevol dels canals públics i privats i de programes infectes se'n pot omplir un bon sac. A més, els informatius de TVE em recorden els NODO que veia quan era petit abans de les pel·lícules que projectaven al cinema.

Formación del espíritu nacional. Així com sona és: és així.

Aquí no ens va tan bé com voldríem? Adéu, Espanya! Intentar convèncer els espanyols que nosal-

tres només volem viure en pau i tranquil·litat sense haver d'estar contínuament patint vexacions de tot tipus és una desitjada utopia.

Adéu, Espanya! S'acabarien les inacabables discussions sobre règim fiscal, reforma d'Estatuts, problemes de normalització lingüística, pujades de tensió pels himnes, les banderes i els plans d'ensenyament de "Historia de España, Una i Grande" i tot el que està per venir i vendrà.

S'ha de reconèixer que els espanyols s'han posat a fer feina en la construcció d'una nació com cal. Cal clonar les nacions catalana, basca i gallega per adequar-les a imatge i semblança de Castella. I Castella és, en el fons, Espanya, òbviament. Un projecte clar i molt difícil, però que no per això l'abandonen.

Nosaltres, a la nació catalana, no sabem molt bé què es vol construir, ni si es vol construir res, al cap i a la fi. El prestigi de Jordi Pujol com a estadista n'és una prova, ja que els

mèrit només li poden venir de la seva aportació a un estat, l'espanyol, que precisament és el nostre botxí. El president Matas i el president Zaplana no s'han amagar tant com el precedent la seva voluntat de cooperació "para ofrecer nuevas gloria a España". I nosaltres seguim pasturant idíl·licament.

PERE FULLANA ACONSELLA  
JAUME MATAS QUE  
DISTINGESQUI ENTRE UM I  
PSM-ERC

Encara m'estic fregant els ulls. Ho vaig haver de llegir un bon parell de vegades per convèncer-me del que hi havia escrit en un "pseudoeditorial" del Diari de Balears del 25 d'octubre firmat per Pere Fullana. Diu així: "Seria bo que el president començàs a distingir entre catalunyistes i mallorquinistes. Li asseguro que l'exercici és fàcil i, a més, constructiu". Si encara sé llegir, s'ha d'entendre que la proposta pretén que el

president diferenciï entre el mallorquinisme polític i el catalanisme polític, entre els partidaris de construir la nació mallorquina i els que consideren que Mallorca forma part d'una nació més extensa que rep la denominació de Catalunya o de Països Catalans modernament.

Si així fos, només Unió Mallorquina entraria clarament en el terreny del mallorquinisme polític, ja que el seu únic espai d'acció se centra a Mallorca i té uns plantejaments polítics pròxims als de CiU: àmplia autonomia en el si d'Espanya.

El que no acab de veure clar és l'interès de Pere Fullana a pretendre que el president Matas posi en el mateix sac el PSM i ERC, en el marc del denominat catalunyisme polític. Si no vaig errat de comptes els membres d'UM que assistiren a la trobada del Grup Blanquerna d'enguany experimentaren en la seva pròpia carn el rebuig cap al seu liberalisme i el seu regionalisme per part dels joves del PSM, que, al cap i a la fi, no deixen d'esser la principal font de nous dirigents del partit.

Nosaltres, des d'ERC no tenim cap inconvenient a reconèixer que som independentistes que propugnam la independència dels Països Catalans amb una estructura política nacional de tipus federal. Els joves

del PSM tampoc, com ben bé varen comprovar els assessors del president Matas a la pàgina d'Internet. Una pàgina catalunyista al cent per cent i que us recomanem de consultar a WWW.WMASTER.ES/JENPSM/. Una pàgina excel·lent i ben poc tocada del localisme que es complau mirant-se el llombrícol. A veure quan de temps dura. Tant de bo que siguin poques dècades, senyal que seríem ja independents. Malament si canvia abans que aconseguim la independència, enc que sigui només la de Mallorca en el conjunt de l'Estat, posats a fer ciència-ficció.

Entre aquesta pàgina i la línia d'ERC hi ha ben poca diferència ideològica a l'hora d'enfocar el tema nacional. Potser a Pere Fullana no li ha agradat i discrepa profundament del PSM en aquest tema. O potser Pere Fullana es pensa que el president és beneït i dispararà contra ERC, la bèstia negra que remou la consciència dels "nacionalistes catalanistes independentistes".

Tant de bo que aviat el president Matas ataquí Esquerra Republicana, serà senyal que l'independentisme VA BÉ. A hores d'ara, però, el president distingeix perfectament el mallorquinisme d'UM del catalunyisme del PSM i d'ERC: va bé. Ω

# Miquel Costa i Llobera en el 75è aniversari de la seva mort



### VIDA

Miquel Costa i Llobera (Pollença 1854 - Palma 1922) és, juntament amb Joan Alcover, el poeta que fou considerat durant molt temps màxim exponent de la poesia catalana a Mallorca. Les generacions posteriors es formaren dins el mestratge d'ambdós escriptors i conformaren allò que s'ha anomenat l'Escola Mallorquina. De família benestant de terratinents pollencins - propietaris de Formentor, a més d'altres finques importants - cursa el batxillerat a l'Institut de

Palma, on rep la influència de Josep Lluís Pons i Gallarza. Comença la carrera de dret a Barcelona (1872 - 1875), però una profunda crisi religiosa li fa interrompre els estudis. Torna a Mallorca on porta el tipus de vida que correspon a la seva situació acomodada. De vocació sacerdotal tardana, als 31 anys decideix anar a Roma per tal d'estudiar teologia a la Universitat Gregoriana. És ordenat de prevere el 1888, als 34 anys, i torna a

Mallorca el 1890. Guanya una canongia pontificia a la Seu de Mallorca el 1909 i és nomenat professor del Seminari Conciliar de Palma. Absorbit per les tasques pròpies del seu ministeri, dins els darrers anys decreix la seva dedicació a la literatura. Amb la mort del germà Martí (1918) i del pare (1919), s'accentua la seva esterilitat literària. Morí en el convent de les Tereses de Palma, d'un infart, mentre predicava el panegíric de santa Teresa.

### OBRA

De gran precocitat literària, als 21 anys ja havia escrit la seva composició més aplaudida, *El pi de Formentor*. Passà per diverses vacil·lacions lingüístiques que motivaren l'alternança de la llengua catalana amb la castellana. Fou nomenat Mestre en Gai Saber a Sant Martí de Canigó el 1902. *El pi de Formentor* figura en el seu primer volum publicat, *Poesies* (1885), al qual segueix *De l'agre de la terra* (1897). Té també una incursió en el domini de la prosa amb *Tradicions i fantasies* (1903).

Amb *Horacianes* (1906), llibre que conté l'admirable oda *Als joves*, assolí el punt màxim de la seva producció i fa una importantíssima aportació a la literatura catalana. El llibre, escandit en metres clàssics d'una rotunditat colpidora, mostra una clara voluntat de portar el món clàssic grec i llatí

a la poesia autòctona. Aquests versos es defineixen per una gran contenció i són la gran aportació mallorquina al moviment noucentista català.

El 1907 publica una segona versió, ampliada, de *Poesies i viatges per orient i Terra Santa*. Fruit d'aquest viatge serà un nou llibre, *Visions de la Palestina* (1908), on malda per portar el versicle bíblic a la llengua catalana. La resta de la seva producció en català són obres pietoses i poemes de circumstàncies. També és important, però, la tasca teòrica continguda en la conferència de 1904 *La forma poètica*, pronunciada a l'Ateneu Barcelonès.

Josep M. Llompart ha aplicat a la poesia de Costa tres substantius que la defineixen: bellesa, elegància i reserva. Publicà també un volum de poesia castellana, *Liricas* i un llarg poema d'inspiració modernista, *La deixa del geni grec*.

### Als joves (fragment)

L'art veritable és sa, gallard i noble,  
tal com Apol·lo amb cítara  
i amb sageta potent. Té la bellesa,  
la joventut de l'ànima,  
la claredat, l'ardida força, l'hàbil  
maneg de fibra harmònica,  
i l'arc terrible del bon dret que mata  
la serp del fang malèfica.

Tal vos somriga l'ideal, oh joves,  
unint el seny amb l'impetu,  
i amb gran serenitat, que és la divisa  
de la potència màxima.  
Ah! Els forts vénen de forts. Alçau l'emblema  
de l'avior legítima,  
que cada poble sols ateny son astre  
seguint per la seva òrbita.

Siau qui sou; mes no atiant vells odis  
de raça, ni amb emfàtiques  
declamacions lloant tot lo que és vostre,  
fins les mateixes úlceres...

Siau qui sou; mes no us tanqueu, ombrivols,  
dins una llar històrica  
sens horitzons. Volau sobre les terres  
enfonsades, amunt, com l'àguila!  
Ella ama el niu de les maternes roques,  
però amb gran vol arranca-s'hi  
i, travessant mil horitzons, domina  
espais de llum esplèndida.  
Per planes, mars, abismes i muntanyes,  
amb vista potentíssima,  
tantost afina desitjada presa,  
impetuosa llança-s'hi  
de la regió del llamp. Mes no trasmuda  
d'essència l'au indòmita.

Ans bé, de tot lo que trescant a ferra,  
gustant-ne fibres íntimes,  
se n'assimila la potència, i torna  
cap a son niu més àguila.

### El pi de Formentor

*Electus ut cedri.*  
Mon cor estima un arbre: més vell que l'olivera  
més poderós que el roure, més verd que el taronger,  
conserva de ses fulles l'eterna primavera  
i lluita amb les ventades que atupen la ribera,  
com un gegant guerrer.

No guaita per ses fulles la flor enamorada;  
no va la fontanella ses ombres a besar;  
mes Déu ungi d'aromes sa testa consagrada  
i li donà per tronó l'esquerpa serralada,  
per font la immensa mar.

Quan lluny, damunt les oncs, renaix la llum divina,  
no canta per ses branques l'àguila que encativam;  
lo crit sublim escolta de l'àguila marina,  
o del voltor que puja sent l'ala gegantina  
remoure son fullam.

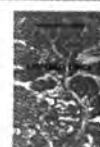
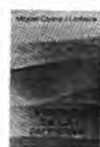
Del llim d'aquesta terra sa vida no sustenta;  
revinca per les roques sa poderosa rel.  
Té pluges i rosades, i vents, i llum ardenta,  
i, com un vell profeta, rep vida i s'alimenta  
de les amors del cel.

Arbre sublim! Del geni n'és ell la viva imatge;  
domina les altures i aguaita l'infinit;  
per ell la terra és dura, mes besa son ramatge  
lo cel que l'enamora, i té el llamp i l'oratge  
per glòria i per delit.

Oh sí: que quan a lloure bramulen les ventades  
i sembla entre l'escuma que tombi lo penyal,  
lavora el niu i canta més fort que les onades,  
i triomfador espolsa damunt les nuvolades  
sa cabellera real.

Arbre, mon cor t'enveja. Sobre la terra impura,  
com a penyora santa, duré jo el teu record.  
Lluitar constant i vencer, regnar sobre l'altura,  
i alimentar-se i viure de cel i de llum pura...  
oh vida noble sort!

Amunt, ànima forta! Traspassa la boirada  
i arrela dins l'altura com l'arbre dels penyals.  
Veuràs caure a tes plantes la mar del món irada,  
i tes cançons valentes niran per la ventada  
com l'au dels temporals.



Consell de Mallorca  
Cultura i Patrimoni Històric



## L'antifranquisme a Mallorca (1950-1970). IV part

# Autòpsia a la matinada (1974): Un homenatge als estudiants assassinats per la dictadura franquista

MIQUEL LÓPEZ CRESPI, ESCRITOR

**Autòpsia a la matinada, homenatge als estudiants assassinats per la dictadura franquista, Premi Ciutat de Palma de Teatre 1974**

Voldria recordar l'origen, els motius que m'impulsaren a escriure *Autòpsia a la matinada*, Premi Ciutat de Palma de Teatre 1974... Si consultam els grosos papers de l'època (per exemple, el diari *Última Hora* del 18-I-75), ens assabentarem que els guardons foren lliurats en el Palau Vivot i, abans de la proclamació dels guanyadors, en Miquel Dolç pronuncià una interessant conferència que tractava sobre "La Fundació Bernat Metge".

El premi de periodisme l'obtingué Sebastià Verd, de *Diario de Mallorca*; el de ràdio, el programa "Siurell" de Ràdio Popular, realitzat per José Cabrinetti i Pedro Prieto (aquest darrer, col.laborador de *Última Hora*); el premi de poesia va anar a parar a mans d'un amic meu, Xavier Vidal Folch, que aleshores era actiu militant del PSUC, i que feia la "mili" a Mallorca. El poemari d'en Xavier es titulava significativament *Hem marxat amb el temps* i, posteriorment a la concessió del premi, va ser publicat per l'Editorial Moll. Record moltes xerrades sobre cultura i política amb l'amic Vidal Folch (amb els anys esdevingué un alt responsable del diari *El País*). Fent broma, discutint les respectives obres que ambdós presentàvem als Ciutat de Palma (ell de poesia, jo de teatre) dèiem que aniria de primera per a la "causa" (la lluita antifeixista) que guanyàssim el premi tots dos, ahora. Hi hagué sort! Ho celebràrem, amb els companys, prop de plaça Gomila (ell, de soldat, tenia un apartament llogat al final del passeig Marítim). El jurat del premi de poesia, els responsables de concedir el guardó a tan destacat militant revolucionari, eren... en Guillem Colom (!), en Llorenç Moyà (!), en Jaume Pomar, en Coco Menezes i en Josep M. Forteza.

El premi de novel.la va ser concedit a una obra en castellà (*Tres*

*estrellas en la barra*) de Salvador García.

**Els comtes de Zavellà i les seves filles llüen els millors vestits**

El premi Ciutat de Palma de teatre el guanyà, com ja he dit abans, una obra meua. Portava per títol *Autòpsia a la matinada* i el jurat que em concedí el guardó estava format per Jaume Vidal Alcover, Climent Garau, Joan Bonet, Octavio Aguilera i Jaume Adrover. L'obra estava inspirada en l'assassinat de l'estudiant Enrique Ruano, fet esdevingut a Madrid el mes de gener de 1969. En el Palau Vivot, mentre el Comte de Zavellà *Don Pedro de Montaner i Sureda* oferia una copa de xampany als guanyadors, jo marxava cap al lloc de trobada amb Xavier Vidal Folch, l'amic del PSUC que havia guanyat el premi de poesia.

En Xavi i jo teníem les coses ben clares. Una qüestió era arrencar uns diners per a la causa a l'enemic i l'altra ben diferent era participar en segons quins saraus. Les festetes culturals, i més si estaven presidides per comtes i comtesses, ens deixaven ben freds. Potser ens feien pensar en la desgràcia de no haver pogut fer la revolució burgesa per les nostres terres, no haver alletat un Marat o un Robespierre nostrats. Llàstima de l'assassinat d'Aurora Picornell, Emili Darder i tres mil progressistes mallorquins en mans de la dreta feixista l'any 36! Desgràcia pregonna, pensava, mentre deixava enrere els comtes brindant amb xampany.

Però recordava l'origen, el motiu inicial d'haver-me posat a escriure *Autòpsia a la matinada*. Deixant enrere el Palau Vivot, rememrava...

**L'estudiant Enrique Ruano assassinat per la policia feixista (el llançaren al buit des d'un setè pis) \***

D'ençà les gran vagues d'Astúries, Lleó, Euskaki, Catalunya, etc, dels anys seixanta-dos/sei-



Miquel Julià, Miquel Ferrà Matorell i Miquel López Crespi: tres intel·lectuals mallorquins a l'avantguarda sempre del nostre deslliurament nacional.

xanta-tres, el règim resistia com podia l'àmplia onada de vagues i manifestacions cada vegada més radicals. La universitat era un niu d'opositors. A ran d'una sèrie d'enfrontaments amb els "grisos" (policia armada) i amb elements de la tètrica Brigada Social, fou detingut (dia 17-I-69) l'estudiant Enrique Ruano amb altres tres dirigents universitaris. Tots eren militants del FLP i del Sindicat Democràtic d'Estudiants (com és de suposar, ambdues organitzacions antifranquistes completament il.legals en l'Espanya del dictador).

Tres dies després de la seva detenció, l'estudiant Enrique Ruano moria en "caure" sorpresivament des d'un setè pis. La policia l'havia conduït fins al seu domicili, en el número 60 del carrer General Mola de Madrid, per a practicar-hi un escorcoll. D'allà, del setè pis, va ser des d'on, segons la versió policíaca, "el estudiante se lanzó al vacío". "Suicidio" fou la versió oficial del Ministeri de l'Interior. Però aquella mateixa nit, mitjançant les emissores de ràdio estrangeres (Ràdio Moscou, Londres, París o Ràdio Espanya Independent), ja sabíem que arreu del món no hi havia cap mitjà de comunicació, cap govern, cap autoritat universitària que cregués les mentides del franquisme.

Fou durant aquella llarga nit al costat de la ràdio quan s'anà congriant el nucli essencial de l'obra (*Autòpsia a la matinada*) que guanyaria el Ciutat de Palma.

En aquelles alçades (any 1969) ens feien esclafir de riure els "suïcidis" d'antifranquistes periòdicament anunciats pel règim. Enrique Ruano no era el primer a "caure" inexplicablement per una finestra. L'any 1962 ja havia "caigut" per "casualitat" des d'un finestral de la Direcció General de Seguridad el dirigent del PCE Julián Grimau. Després sabérem que la Brigada Social provava així, d'aquesta manera tan brutal, d'esborrar els senyals de tortura abans de portar el dirigent comunista al paredó d'afusellament. També, uns anys abans que Ruano, un altre jove estudiant anomenat Rafael Guijarro moria misteriosament en "caure" des d'una altra dependència policíaca.

**Manuel Fraga Iribarne proclama l'estat d'excepció. Es tractava de tenir les mans lliures (encara més!) per a detenir i torturar els antifeixistes de tot l'Estat**

L'autòpsia (d'aquí el títol de la meua obra) de l'estudiant assassinat tengué lloc a la matinada del dia 23 o 24 de gener de 1969. El cert fou que, a la una del 24, el secretari d'un jutjat de Madrid lliurava un informe complet dels fets al fiscal del Tribunal Suprem, que era Herrero Tejedor. Dues hores després, en copsar l'amplitud de la revolta obrera i estudiantil arreu de l'Estat, i per primera vegada d'ençà el 18 de juliol de 1936, Manuel Fraga Iribarne anunciava la decisió del Consell de Ministres pre-

sident pel sanguinari botxí, la mà dreta de la burgesia terrorista espanyola, el dictador Franco: quedava proclamada l'estat d'excepció per tal d'evitar "que el país entrara en una ola de confusión y de subversión mundial para la que se utilizaba a la juventud llevándola a una orgía de nihilismo, anarquía y desobediencia". El diari feixista *ABC* féu un paper essencial en l'encobriment d'aquell nou crim del feixisme en manipular un suposat dietari de l'estudiant assassinat per la policia franquista. Aquest libel del règim (ens referim, evidentment al diari *ABC*) provà a les totes de reforçar la hipòtesi (que volien fer creure a l'opinió pública) d'un jove desequilibrat psíquicament que, sense motiu aparent optà, per llançar-se des de la finestra d'un setè pis.

Vint-i-set anys després dels fets que narram, tres dels policies que intervingueren en el "suïcidi" han comparegut davant els tribunals de Madrid acusats d'assassinat per la família de l'estudiant. Els "presumptes" assassins són els policies franquistes Jesús Simón Cristóbal, Celso Galván y Francisco Luis Colino Hernán. Són els policies que aquell tràgic dia de gener de 1969 portaren Enrique Ruano fins al número 60 del carrer General Mola (avui Príncipe de Vergara). Per la premsa d'aquests dies hem sabut (*El Mundo*, 7-VII-96) que durant els darrers anys aquests tres presumptes assassins policíacs han rebut més de vint-i-sis condecoracions i medalles per part dels respectius governs que hi ha hagut a l'Estat d'ençà l'any 1969. Els policies Galván, Simón i Colino reberen, el febrer de 1969 (un mes després de la mort violenta d'Enrique Ruano) una felicitació pública "con motivo de los servicios prestados durante el estado de excepción". Celso Galván pertanyia a l'escorta de Franco i després entrà a formar part del servei de la Casa Reial. L'any 1994, quan la família de Ruano inicià el procés per assassinat, Celso Galván i en Colino (els principals acusats) estaven destinats a la Jefatura Superior de Poli-

**EP!!!**

**PARES, EDUCAU-ME EN CATALÀ, A MALLORCA HI HA EL MEU FUTUR**

**L'ANTIFRANQUISME A MALLORCA (1950-1970) IV part**

de M. López Crespi

Cada quinze dies a L'ESTEL de Mallorca (d'agost del 1997 fins a l'agost del 1998)

Per demanar números endarrerits, telefona al 26 50 05



"Autòpsia a la matinada" de Miquel López Crespí, premi de teatre "Ciutat de Palma 1974", autèntic teatre de la revolta mallorquí, important homenatge als estudiants assassinats per la dictadura franquista.

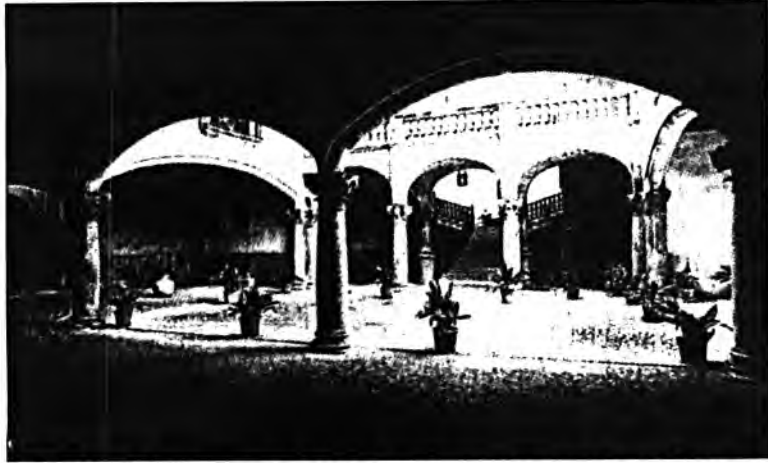
cía, i l'altre, el tal Simón, havia deixat d'exercir com a comissari de Torrejón de Ardoz. Evidentment, com volia Carrillo, en temps de la transició no hi hagué depuració de criminals, ni de l'administració de l'Estat ni dels cossos repressius!

#### Cap contacte amb els feixistes illencs i els seus col.laboradors

Anava pensant en tot això mentre m'allunyava, pensatiu del palau Vivot. La comtessa de Zavellà i les seves filles lluien els seus millors vestits. Els llums eren resplendents. A manera de menyspreu envers aquella rànica aristocràcia sustentada damunt la suor i explotació de generacions i generacions de pagesos mallorquins, vaig saludar en Jaume Adrover amb el puny tancat -com saludaven els herois de la lluita antifeixista que sempre hem admirat- i, girant l'esquena a aquell sarau, em vaig trobar enmig del carrer, sentint encara, a la meua esquena, els parlaments oficials.

En arribar a casa, abans d'anar a veure en Vidal Folch en el lloc on ens havíem de reunir -amb altres companys i soldats, militants del PSUC i altres grups antifranquistes- vaig passar per casa. Hi havia una nota de la direcció del diari feixista *Baleares* (encara portava en primera plana el jou i les fletxes!) demanant que em posàs en contacte amb ells. Com podeu imaginar, era tanta la nostra ràbia contra el feixisme, la dreta terrorista que havia assassinat tants patriotes i marxistes (i anarquistes i republicans i... tants i tants homes i dones valuosos) que vaig rompre a l'instant la convidada per a anar a fer l'entrevista.

A l'endemà, amb la informació i entrevistes fetes a tots els guanyadors, sota un titular que deia "Premio de teatro: Miguel López Crespí, difícil de localitzar", un text de la direcció deia, justificant no haver pogut trobar l'autor guardonat: "Lo aparentemente fácil a veces se convierte en lo más difícil. El ganador del premio de Teatro, vive



A Can Vivot es lluraren els premis literaris "Ciutat de Palma 1974". Miquel López Crespí guanyaria el premi de teatre amb la seva obra "Autòpsia a la matinada".

en Palma, hasta se puede decir que cerca de la Redacción. Miguel López Crespí, autor de la obra premiada, *Autòpsia a la matinada*, tiene su domicilio en la calle Antonio Marqués núm. 38, 3º de nuestra ciudad.

"Pero aún así, ayer, una vez conocido el fallo del jurado, fue imposible localizar al Sr. López Crespí, quien, para complicar todavía más el trabajo del periodista, no tiene teléfono en su domicilio. Todas las visitas a su piso de la calle Antonio Marqués resultaron infructuosas. Tampoco dió resultado un recado que le dejamos escrito, rogándole se pusiese en contacto con nosotros" (*Baleares*, 18-1-75, pàg. 4).

#### Alguns dels nostres escriptors "exquisits" guanyaven diners fent d'advocats dels sindicats feixistes o de regidors dels ajuntaments que dirigien col.laboradors dels botxins del nostre poble

En aquell mateix moment de la concessió del Premi de Teatre Ciutat de Palma (gener de 1975), quan nosaltres, fervents i il.lusionats lluitadors per la llibertat, ens negàvem a establir el més mínim contacte amb la premsa del feixisme, altres, els "exquisits", els que "mai no s'embrutaren contactant amb la realitat els seus escrits", ja feia dècades que s'havien anant enriquint col.laborant -i ben activament- amb els assassins i opressors del nostre poble. Em referesc a aquells (una minoria, per sort) que, fent d'advocats dels sindicats feixistes, essent regidors dels ajuntaments franquistes (ajuntaments, ben cert, no elegits democràticament pel poble), anaren creant les bases d'una riquesa material que, amb els anys, els permetria fer una obra "no contaminada" pels esquitxos de la lluita del nostre poble per la seva llibertat. Allà ells, amb la seva consciència... si és que en tenien! Nosaltres estiguérem -i estam!- allà on en cada circumstància ens han portat les nostres idees d'igualtat, lluita per la independència del nostre poble i per una societat més justa, on no

existesqui l'explotació de l'home per l'home.

#### Les dificultats per al "Teatre de la revolta" mallorquí

Més endavant, malgrat la victòria obtinguda, malgrat els reconeixements i felicitacions d'amics i membres del gremi de la ploma, el cert és que per algun indret s'havia filtrat que l'autor guardonat (qui signa aquest article) era un escriptor "difícil", "conflictiu". Jo crec, ara passats els anys, que s'escampà arreu -i això era perillós en una societat somorta i conservadora com la nostra- que el guanyador era un destacat militant revolucionari. Cal tenir en compte que, avui dia, vint anys i escaig després dels fets que narram, ser d'esquerra, no haver-se embrutat les mans amb la politiqueria barata, encara fa aflorar la ira i la ràbia de la pesta dretana i feixista que ens envolta.

A l'any 1975 (i potser ara mateix, a l'any 1996, quan escric aquesta quarta part de *L'Antifranquisme a Mallorca [1950-1970]*) no era gaire presentable anar pel món amb l'etiqueta de lluitador antifeixista. El cert és que *Autòpsia a la matinada* tengué molts problemes (pagant l'edició l'Ajuntament de Ciutat!) per a editar-se. Per l'Editorial Moll tenien molts compromisos; en Luis Ripoll (no sé qui em recomanà que anàs a parlar-hi) em mirà com a esperitat, sense entendre res de res. Finalment, mitjançant les gestions de l'amic Joan Perelló -l'excel.lent poeta de Campos-, que coneixia un jovenot anomenat Sebastià Roig (el fill de la Impremta Roig), el llibre pogué sortir a la llum pública.

El Teatre de la Revolta mallorquí continuava amb els seus acostumats entrebancs, no sols per a ser estrenat, sinó per a ser publicat. Era el "normal" dins de la nostra llastimosa situació teatral. ¿Cal dir al lector que, a hores d'ara, vint-i-sis anys després de ser guardonada amb el Premi Ciutat de Palma de teatre, aquella *Autòpsia a la matinada*, homenatge a tots els estudiants de l'Estat morts en la lluita per la llibertat, continua sense estrenar? Ω



Fa 4 anys que en Miquel Garcia va obrir la *Cristalleria Aluminca* a la barriada de Crist Rei d'Inca.



En Miquel Sastre de Moscarí, va obrir fa 6 anys la *Botiga de Pintures Incacolor* a la barriada de Crist Rei d'Inca.



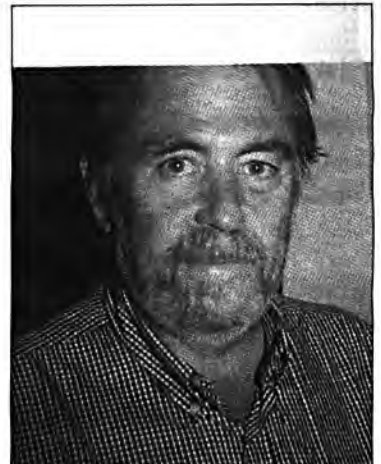
Fa 20 anys que en Miquel Munar va obrir el *Taller Munar* a la barriada des Blanquer d'Inca. Fa treballs de forja, barres automàtiques i més coses.



N'Antoni Vives és l'amo del *Magatzem de Mobles d'Ocasí Vives* a la barriada de la Plaça de Braus d'Inca. Compra i ven mobles usats. També és restaurador de mobles.



En Xavier Sanz, natural d'Aragó, fa 2 mesos que regenta el *Restaurant Olimpia* al costat de l'Estació des Tren d'Inca. Despatxa menús a 800 ptes. Aquel local és la seu del Club de Petanca Inca.



En Lluís López, natural de Barcelona, acaba d'obrir el *Laboratori de Control de Qualitat d'Obres* a la barriada des Blanquer d'Inca.



En Miquel Gelabert que durant 7 anys va regentar el *Bar Mercantil d'Inca*, s'ha fet càrrec del *Bar Sanjurjo* a la Plaça del Blanquer de la mateixa ciutat.



Són els homes del *Celler can Ripoll d'Inca*. Can Ripoll és un dels locals més típics de la ciutat.



## Catalunya, un país pluriconfessional

PER MARINA FERRÀ A-HAMELYNCK

**T**ot defensant que Catalunya està discriminada pel Vaticà i que no fa falta fer una Església pròpia per defensar la catalanitat, ja que de fet els bisbes catalans estan lluitant des de dedins que es on es conèixen els punts més febles de la jerarquia, de fet els bisbats catalans ja demanen separar-se de la Conferència Episcopal Espanyola, m'atreviré a dir que un tal R.C. a l'article "Nacions i Religions" diu una serie d'afirmacions que són veritat a mitges.

L'Església, per començar, ha tingut efectivament molts pecats mortals, com ara el poder temporal, d'aquest els grans crims contra la humanitat comesos per la Inquisició. Dels quals, Joan Pau II, és a dir el polonès Karol Wojtyła, com a cap de l'Església ha demanat perdó a tota la humanitat públicament, mai és tard per fer-ho. Vosaltres, qui sigui només ataca l'oficial. Sempre és injust generalitzar. Al mateix temps sempre ha hagut una Església paral·lela, autocrítica, defensora dels pobres, dels oprimits, de les minories ètniques, inclosos els catalans. Fa unes setmanes els bisbes francesos van demanar clemència a la humanitat per la part de cupa que té la jerarquia catòlica francesa en la deportació a camps d'extermini de jueus, comunistes, etc. Jo hem demano si els protestants farien el mateix per l'assassinat de savis com Miquel Servet, que morí a Ginebra, Suïssa, l'any 1553, per les seves diferències teològiques amb Calví. De fet molts de capellans moriren als camps d'extermini per amagar jueus dins les seves parròquies.

U.S.A. no és protestant pròpiament, és un estat pluriètnic i pluriconfessional. Entre altres religions hi ha la jueva, la catòlica, la budista, la hinduista... Dir que només és protestant és fer-li el joc a organitzacions feixistes i secretes que creuen en una nord-americana ària i protestant i que ataquen majoritàriament els afro-americanos però que no s'aturen aquí i també van darrera els catòlics, els jueus i altres minories. Els catòlics dels Estats Units són a la seva gran majoria descendents d'emigrants polonesos, italians, irlandesos, i aquests són els que pateixen més el racisme "Yankee", iberoamericans. Podem afirmar que èxits discogràfics com el de Glòria Steffan o Julio Iglesias són fruit del nacionalisme hispànic al país més poderós del món però no per això amb una escala de

valors més democràtica o més bona. El partit comunista d'U.S.A. ha estat en diferents ocasions perseguit com un verdader enemic d'estat, de fet està prohibit aquí parlar de diversos intel·lectuals nordamericans coneixedors de les corrupcions del seu govern. Els Estats Units com a part de la Guerra Freda ha recolzat a països del tercer món dictadures feixistes per tal de no perdre la seva hegemonia. Coneguts són els casos de Vietnam, Cuba, Nicaragua, Corea del Sur... Per posar casos encara més recents la Guerra del Golf va ser duita per interessos econòmics i ha deixat i deixarà al darrera minusvàlids, malalts de leucèmia, de càncer, i d'una malaltia desconeguda anomenada ara per ara síndrome de la guerra del Golf patit tot això, no només per els ex-combatents i els seus fills sino també per la població civil de la zona. De fet l'operació militar batida com "Tormenta del Desert", ha deixat a causa de les armes d'ambdós bàndols un grau de radioactivitat bastant superior al que basta per causar càncer a un ésser humà, tot aquesta radioactivitat no s'anirà en un munt d'anys. Tot això agreujat a la zona amb un embarg econòmic, que lluny de fer fóra en Sadam Hussein, ha provocat gran quantitat de morts entre la població civil, entre ells menuts innocents per la manca dels medicaments més imprescindibles. Tot per cupa del "bon samarità" i "solidari" Oncle Sam.

Als països escandinaus, com Suècia s'ha descobert fa poc que el govern practicava la neteja ètnica obligant a esterilitzar-se a aquelles dones que no els hi agradaven físicament o intel·lectualment, els principals objectius eren les femines de les classes més opri-

mides, les minusvàlides, les gitanes, les lapones... Tota una pràctica feixista per el vostre exemple de país "avançat" i protestant.

Gran Bretanya també té minories catòliques oprimides a Irlanda del Nord i Escòcia. El primer cas és el més dolorós ja que a part de l'I.R.A. (Exercit Republicà Irlandès) hi ha terrorisme protestant i feixista contra les minories catòliques de l'Ulster. No hem d'oblidar però que països com la India, Israel, Sudàfrica (sobretot la majoria negra), Egipte... han patit el racisme i inclús el "nazisme" dels anglesos quan estaven vaig el seu poder, sobretot la India ha estat durant molts d'anys i encara ara econòmicament una nació esclava dels britànics, i la majoria negra de Sudàfrica també fins fa poc temps, ja que eren discriminat, pel nazisme i la política d'apartheid dels descendents de colons europeus i protestants (anglesos i holandesos a la seva majoria).

Alemanya té una cupa ben directa, a part de que no és completament protestant, la regió de Baviera és catòlica, en l'extermini de set mil.lions, en xifres aproximades, de persones innocents, només pel fet de ser jueus, la major part, però també, gitanos, comunistes, testimonis de Jehovà, paràl·tics... a camps de concentració com Auschwitz, Treblinka, Dachau, Flossenbourg... I tot això a més de totes les víctimes mortals, socials i psicològiques que va causar la segona guerra mundial provocada pels bombardejos i la ocupació del govern de n'Hitler a tota Europa. Amb la col·laboració de dictadures satèl·lit com Itàlia o la Occitània de Petain. S'ha de dir que el nazisme és una ideologia pagana que suposava la deïficació de l'estat i del "führer", del dictador. Les forces aliades van

vèncer juntes, col·laborant protestants, jueus, catòlics... Perquè el que interessava era alliberar el món de l'amenaça del imperialisme nacionalsocialista. És a dir, una col·laboració interconfessional, gràcies en això tenim una democràcia a molts de països, i esperem que duri. Molts de catòlics, de jueus, d'ortodoxes, etc. lluitaren en defensa de les llibertats. De fet a un viatge que vaig fet a Sète hem va cridar l'atenció una làpida al soldat desconegut. El monument està situat a un parc ajardinat anomenat "Le Château d'Eau" i la inscripció principal posa "Aux enfants de cètte morts pour la France", (Als fills de Sète morts per França) amb les dates de les dos guerres mundials, això és, 1914-1918 (la primera) i 1939-1945, la segona. El monument representa la mare que plora per el seu al.lot mort en combat. La làpida que hem va cridar l'atenció era una llista de màrtirs de la Resistència francesa agafats com a presoners pels nazis i deportats a camps d'extermini, en aquesta es pot llegir "A la memoire de nos camarades morts dans les hagnes nazis", (En memòria del nostres camarades morts a mans dels nazis). On posava el nom del jove, l'edat que tenia en deixar aquest món i el lloc on el van deportar. Per dir alguns noms, entre d'altres direm: Jean Barrat, de 20 anys, assassinat a Mathausen, Roch Bosco, de 21 anys i que va acabar els seus dies a Flossenbourg, Isaac Cohen de 31 anys a Ausch-

witz, Felicien Molino de 23 anys a Nevengamm... No crec que necessitem del paternalisme protestant per enfrontar-nos als centralistes del Vaticà. Els bisbes catalans ho fan bé tots solets i des de dedins i com veieu els protestants, a part que tampoc aquí, hi ha una unitat ja que hi ha un munt de sectes distintes, tampoc són tan perfectes com per fer de mestres en l'art del nacionalisme. Dins el món catòlic hi ha també països desenvolupats com Bèlgica, França (cofundadora amb E.E.U.U. de la democràcia Occidental i que es troba entre els set països més poderosos del món), ... I dictadures dins el món protestant (si part d'Alemanya és protestant entre 1933 i 1945...). Per això, el vèncer el neonazisme, el feixisme, el centralisme a l'actualitat a de ser una col·laboració interconfessional, sense haver de canviar de religió, tranquils, que ho dic recíprocament, també hi ha coses a imitar com a l'Església Anglicana i derivades com la decisió d'ordenar pastores, cosa amb la que estic completament d'acord. I que els catòlics també agafarem quelque dia al igual que l'avenç de casar els capellans, això s'ha vist al proclamar en els darrers trenta anys dos doctores de l'Església, (Santa) Teresa d'Avila i darrerament Teresa de Lisieux. I bé, en el que veim que no està del tot bé podem afirmar que ja prenim nota dels protestants, esper que a l'inrevés també sigui així. Ω

*P.D.: Alemanya fins a l'any 1990 ha estat dividida en dos països independents. Un la democràcia capitalista de la R.F.A. i l'altre la dictadura comunista, (staliniana) de la R.D.A. tot això com a resultat de la divisió del armistici entre les forces aliades (principalment la desapareguda U.R.S.S. i els E.E.U.U.), el 1945. Aquí ja va néixer la Guerra Freda creadora de tants d'Estats satèl·lits d'ambdós bàndols i amb el recolçament a dictadures tant a la banda soviètica com a la banda capitalista, a Franco també el va ajudar Nordamèrica per no perdre l'hegemonia a la Mediterrània (com veieu no és només cupa del Vaticà que es mantingué al poder). El títol de Papa només és un títol nominal, malgrat el seu significat. Realment, tots els creients són ben conscients que l'únic Pare és Déu, anomenat Jahvè i Al.làh a altres religions. Només que segons els catòlics la seva paraula està inspirada per l'esperit de Déu, el que nosaltres anomenam Sant. Ω*

  
**VIDRALDI, S.L.**  
VIDRES I ALUMINI D'INCA

**FUSTERIES EUROPEES D'ALUMINI**  
**AUTÈNTICA PERSIANA MALLORQUINA**  
**TOT TIPUS DE CURVES**  
**CRISTALLS CLIMALIT «HEAT MIRROR» LAMINATS**

C/ Verge de l'Esperança, 34  
07300 INCA  
(MALLORCA)

Tlf. 971 88 10 12  
Fax 971 88 15 72  
Mòbil 908 33 02 49



  
**EXPO+CAR INCA**  
vehicles nous i d'ocasió

**BARTOMEU MARQUÉS I AMER**

Avinguda d'Alcúdia, 226  
Tlf. i Fax 88 12 70  
07300 INCA



## Per la derogació del Tractat de Maastricht i la no ratificació de l'Amsterdam

PERE FELIP I BUADES

**D**ia 1 de febrer de 1997, en un gran miting europeu celebrat a Londres en el que participaren membres del Parlament britànic electes del Labor Party, responsables sindicals, delegats obrers de 18 països d'Europa, s'aprovà per unanimitat fer una crida als treballadors de tot Europa: "Nosaltres, els pobles d'Europa, volem reafirmar que exigim la plena ocupació, el dret a la salut i a l'educació per a tots, salaris decents, els nostres drets socials i les nostres jubilacions, a fi que els qui creen la riquesa d'Europa puguin gaudir-la de manera plena. De la mateixa manera, defensam el control democràtic dels nostres destins i rebutjam totalment els criteris de convergència imposats pel Tractat de Maastricht, que sols ens poden menar a la dominació de les nostres vides per banquers i financers que no hem elegit i als qui no podem cessar".

El 31 de maig de 1997, 25.000 joves treballadors es manifestaren pels carrers de París en resposta a al convocatòria del Comitè Nacional per la derogació del Tractat de Maastricht. Al mateix moment, a Alemanya hi ha hagut mitings a 15 ciutats per iniciativa del grup dels Socialdemòcrates contra Maastricht. A l'Estat espanyol, a Bèlgica, a la Gran Bretanya, i a altres països d'Europa s'expressava la mateixa voluntat: la voluntat d'organitzar-se per a defensar les conquestes, les legislacions laborals, els convenis col·lectius i la inde-

pendència de les organitzacions sindicals, que l'Europa de Maastricht vol qüestionar, amenaçant d'aquesta manera les bases de la democràcia.

Al mateix moment, a tot el món -en resposta a la crida feta per la Conferència Mundial Obrera contra les privatitzacions i la desreglamentació que a l'octubre del 96 reuní delegats de 70 països-, des de Mèxic a Bombai, de Dacca a Sao Paulo, tenien lloc manifestacions contra els plans d'ajustament estructural i front a l'ofensiva contra els treballadors i els pobles.

Però no s'aturen en la seva cursa els qui en nom de la necessitat de beneficis volen acabar amb els drets i les conquestes dels treballadors, i negant tot esdevenir a la joventut, volen destruir les mateixes bases de la civilització.

Això signifiquen per a tots els pobles d'Europa les decisions preses a Amsterdam el 15 i 16 de juny. Estan amenaçades les bases mateixes de la civilització, de la vida social, de l'existència de les nacions i dels pobles. El 15 i 16 de juny, els caps d'estat i de govern dels 15 països de la Unió Europea han confirmat la data de la instauració de l'euro: gener de 1999. I han signat, amb el pacte d'estabilitat, un diktat al que s'han de sotmetre tots els països d'Europa, totes les instàncies electes, els parlaments, les assemblees regionals i els ajuntaments.

Per a tots els pobles d'Europa, això significa nous retalls dels pressupostos públics, en particular de

les despeses socials, prémer a fons l'acceleradors de les privatitzacions en nom de l'aplicació a qualsevol preu dels criteris de convergència decidits pel tractat de Maastricht.

Contra la catàstrofe a que duen aquests plans i decisions, els treballadors i els pobles, malgrat les dificultats i obstacles, cerquen el camí de la resistència, de la seva acció comú a escala continental.

En aquestes condicions se celebrarà la conferència obrera europea per la derogació del Tractat de Maastricht, per la no ratificació del Tractat d'Amsterdam, a Berlín, el 31 de gener i l'1 de febrer de 1998, per signar la unitat fraterna dels treballadors i els pobles d'Europa en defensa dels seus drets i de la democràcia.

La proposta d'una conferència d'aquest tipus sorgí de la reunió celebrada a Halle (Alemanya) el 12 d'abril per iniciativa dels Socialdemòcrates contra Maastricht i se presentà a una reunió de delegats de 14 països europeus celebrada a París el 19 i 20 d'abril en l'àmbit de l'Aliança Europea dels Treballadors. Ja han arribat respostes positives d'Alemanya, Bèlgica, Gran Bretanya, Suïssa, Itàlia, Hongria, Romania, Iugoslàvia, Grècia, Lituània, Espanya, França, Rússia i Portugal.

Aquesta conferència sembla avui, molt urgent al veure com se desfermen tots els medis de propaganda dels governs per emmascarar, amb la cortina de fum de la mentida, allò que preparen contra els pobles i els treballadors.

El Tractat d'Amsterdam, recull íntegrament el Tractat de Maastricht rebutjat pels pobles d'Europa i afegí un capítol "social d'ocupació".

Se parla molt d'aquest document, però el citen poc. Els treballadors del pobles d'Europa, tenen dret a saber que aquest capítol "social i d'ocupació", formula que es necessari "impulsar la flexibilitat laboral així com l'adaptació dels mercats de feina a les exigències del canvi econòmic".

Però tota la meua experiència m'ensenya que això significa més desreglamentació, la destrucció dels convenis col·lectius i més "reestructuracions". El tractat d'Amsterdam preconitza arribar a "normes mínimes" que ha de tenir en compte "la competitivitat de l'economia de la Comunitat".

Les "normes mínimes" són armes en mans de tots els governs pera posar en tela de judici, a cada país, totes les conquestes obreres codificades en les legislacions laborals, els convenis col·lectius estatals i els estatuts del personal.

En nom de "normes mínimes" d'aquests tipus s'elaborà la directiva europea, legalitzada d'aquesta manera, a escala continental, l'existència del treball infantil. Tres anys més tard, aquesta directiva no ha conduït enlloc a millorar la legislació existent, i en canvi ha permès que alguns països posin en entredit la legislació sobre l'escolaritat obligatòria i la legislació laboral.

La realitat del Tractat de Maas-

tricht no és la que diuen els propagandistes que compleixen encàrrecs, sinó l'experiència que fa d'ell la població treballadora d'Europa. Gosen afirmar que les mesures derivades dels Tractats de Maastricht/Amsterdam és justifiquen com instrument per la lluita contra l'atur. La realitat és que l'atur no deixa de créixer. Segons les estadístiques oficials, només els països de la Unió Europea tenen 20 milions d'aturats. Fa set anys n'hi havia 13. És una obra gegantina de destrucció. Els que l'organitzen ho diuen amb el major cinisme: A Kiel hi va haver fa unes setmanes una conferència "d'experts" promoguda per l'Institut d'Economia de Kiel i l'Institut de Tecnologia de Massachusetts sobre el tema "Els nous països en declivi: símptomes i teràpies". Es referien a Alemanya. Però si obliguen a Alemanya al "declivi". Es a dir, a la ruïna, això val per a tots els pobles, per a totes les nacions d'Europa.

En la cimera de Denver del G7, Bill Clinton declarà: "Una Unió Europea més integrada i més oberta a la competència exterior correspon als interessos dels Estats Units". Clinton dona al Tractat d'Amsterdam el seu autèntic contingut en relació a les exigències dels Estats Units.

Els grans inversors i els trusts USA, amb el seu govern i amb ajuda de les institucions financeres internacionals, reforcen la pressió per reformes radicals de desreglamentació, de flexibilització i de privatització a fi d'obrir nous mercats.

El Tractat d'Amsterdam correspon a aquestes exigències. En lloc de ser un marc per a constituir la unió fraterna dels pobles i de les nacions d'Europa, amenaça l'existència mateixa de totes les nacions d'Europa. Ω



## 1984: Carregar-se la història

BERNAT JOAN I MARÍ.  
PRES. D'ESQUERRA REPUBLICANA-ILLES BALEARS I PITIÜSES

**H**em apuntat altres vegades que el desconeixement de la història constitueix una eina magnífica en mans dels governs que volen alienar (llegeixi's carregar-se) la personalitat (col·lectiva) diferenciada d'algunes comunitats humanes. Desconèixer la història és una manera d'afeblir la pròpia capacitat de resposta i la pròpia capacitat reivindicativa.

En la seva ficció titulada "1984", en què George Orwell recreava les característiques d'un estat completament totalitari, una de les tasques dels funcionaris d'aquest estat era precisament la de reescriure la història. Se'n carregaven, lògicament, aquelles parts que podrien resultar

incòmodes per al seu projecte particular i n'adaptaven d'altres a gust del poder. Es tractava no ja d'explicar allò que havia passat, sinó de donar una versió d'allò que havia que justificàs les característiques del present. Hi havia tota una sèrie d'episodis, doncs, que quedaven automàticament esborrats. I d'altres que eren adaptats a gust del venedor del producte.

Recordem que, en els processos de democratització (o d'aprofundiment en la democràcia, segons els casos) el coneixement de la història hi juga un paper important. Poca llibertat pot aspirar a tenir un poble que oblidia sistemàticament la seva història, o que la té reescrita a gust d'al-

gú altre. Als països bàltics -Estònia, Letònia, Lituània-, per exemple, el re-coneixement de la pròpia història va tenir un paper decisiu en el procés cap a la recuperació de la seva sobirania nacional. El fet de saber que la seva pertinença a la Unió Soviètica era tan "legal" com "il·legítima" els va legitimar a ells mateixos per reivindicar un canvi substancial d'estatus. I, a partir d'aquest re-coneixement, es va poder reivindicar la normalitat nacional.

No ens ha de sorprendre, doncs, que els tics totalitaris comencin precisament per això de carregar-se la història. Ho ha dit, referint-se al trossejament de la llengua catalana, l'escriptora alcoiana Isabel-Clara

Simó, en un discurs durant el lliurament dels premis Octubre: la política del govern Zaplana, al País Valencià, té tics feixistes, totalitaris. Per carregar-se el català a València cal precisament reescriure la història: inventar-se que ja existia una llengua romànica a l'antic Regne abans que fos conquerit pels catalans; afirmar que la conquesta fou realitzada per "aragonesos" més que no pas per catalans; negar els lligams històrics entre Catalunya i el Regne de València, etc.

L'altra cara de la moneda d'aquesta reescriptura de la història la trobam en la proposta de decret que circula pel Ministeri d'Educació. Es proposa d'ampliar el temari dedicat a història d'Espanya, tot donant una visió totalment unitarista d'aquesta història. Així, per exemple, el portaveu del govern espanyol, Miguel Angel Rodríguez, diu que no pot ser que hi hagi estudiants que no sàpiguen res dels reis catòlics, ni de don

Pelayo, ni del Cid Campeador.

Obvia, emperò, que molts d'al.lots i al.lotes de les nostres illes no saben qui era el rei Jaume I, ni què hi va venir a fer Guillem de Montgrí, ni què significà per a la història de Catalunya i per a la història d'Europa el gran Ramon Muntaner.

El portaveu, fent campanya del seu futur decret, va arribar a dir que, "por mucho que les pese a los nacionalistas", hi ha hagut coses que els "pobles d'Espanya" han fet tots i alhora, "Com per exemple?", li demanà un periodista intel·ligent. La resposta de Rodríguez fou genial: "la romanització i la reconquesta". (Recordem, per exemple, que la romanització no afectà el País Basc, i que entre don Pelayo i la debacle de Boabdil passen devers set segles).

En fi, tot consisteix a carregar-se una part de la història i a falsejar l'altra, en funció d'afermar la història aquesta d'això d'Espanya. Així de senzill. Així de brutal. Ω

## CRONOLOGIA DE LA HISTÒRIA DE CATALUNYA PLENA (XIII)

*"Un poble deixa de ser analfabet quan aprèn a llegir i escriure (...) la pròpia història." (Paolo Freire, pedagog brasiler.)*

*"Els esclaus parlen la llengua de llur amo." (Caius Cornelius Tàcit, gran historiador llatí, 54-134 dC, Roma.)*

PER RICARD COLOM

### Època de consolidació: Regnat d'Alfons el Liberal (1285-1291)

12-1286: **Es reuneix a Bordeus la Conferència de Pau amb França.** Hi assisteixen: Eduard I d'Anglaterra, legats pontificis, 4 plenipotenenciats catalans, etc... Els catalans, per ostatsges i fets consumats, juguen fort.

ca 25-12-1286: **L'estol català embarca devers Menorca.**

1286-1287: Tensions i escissions dins la Unió Aragonesa, que la fa perdre la seva enorme força.

5.1.1287: Després de gran tempesta que dispersà els vaixells, el Liberal arriba a Menorca amb 20 galeres i desembarca al bell mig del Port de Maó. Hi participa en Ramon Muntaner.

1.1287: Nova ambaixada anticastellana del Liberal al Marroc per a proposar-hi una aliança. Sols obtenen la neutralitat.

17.1.1287: Després de rudes accions, els catalans guanyen una batalla decisiva. **Les restes de l'exèrcit sarraí fugen endins Menorca,** al castell de Santa Àgata.

començ 1287: Conrad Llança es enviat en ambaixada a Tunis.

21.11-1287: Rendició del moixerif de Menorca. **Menorca s'incorpora a Catalunya de manera plena.** La població indígena, uns 40.000, són obligats a deixar-ho tot i marxar en cas de posseir bens, en cas contrari esdevenen esclaus.

29.1.1287: Els prohoms d'Aragó s'apleguen a Saragossa per protestar que Alfons hagués pres la corona i repartís mercès sens haver estat coronat ni haver jurat els furs aragonesos.

6.2.1287: Patrons de les naus que traslladen sarraïns menorquins al Magrib (havien pagat 7'5 dobles per cap) **els llancen enmig de la mar.**

6.2.1287: La flota catalana va tornant a les seves bases.

Comença la venda dels sarraïns menorquins esclavitzats, l'encarregat n'és Ramon Calvet, ciutadà honorat de Lleida. L'operació costa les despeses de la pròpia expedició. Molts sarraïns foren venuts arreu de la Confederació, alguns hi roman-gueren, i un altre és posat al servei del rei, com 30 picapedrers qui treballaren a les drassanes de Barcelona.

27.2.1287: Bernat de Santgenís és nomenat batlle general de Menorca.

1.3.1287: **El rei nomena lloctinent reial de Menorca** l'aragonès Pere Garcés de Noç, amb amples poders.

5.3.1287: Alfons, qui havia estat allotjat al palau de Ciutadella, se'n

torna cap a Barcelona.

3.1287: Com que França i el Papa es neguen a reconèixer els fets consumats a Sicília i a negociar si no és alliberat Carles II de Nàpols, la conferència de pau de Burdeus fa figa.

10.4.1287: El rei baixa del Pirineu aragonès de premiar-hi les guarnicions de la frontera amb Navarra, **que acaben de refusar una incursió navarresa** comandada per Corberan Alet (caigut presoner) i arriba a Saragossa.

14.4.1287: El Liberal és coronat rei d'Aragó a Saragossa pel bisbe (català) d'Osca, Jaume Sarroca.

16.6.1287: Victòria de Lloria damunt l'esquadra franco-papal al port de Nàpols.

primavera 1287: El sobirà es guanya per a sa causa l'antic cap unionista, en Pere Cornell, i decideix de plantar cara als radicals (el bisbe de Saragossa, Balasc d'Alagó, Ximèn d'Urrea...). Mentre Alfons contracta soldats sarraïns en un ambient de guerra civil, els unionistes contacten secretament amb Roma, França, Castella i Granada.

27.7.1287: Eduard I d'Anglaterra s'entrevista amb el Liberal, promès de sa filla, a Oleron (entre Gascunya i Aragó).

estiu 1287: Captura d'en Guiu de Montfort, cap de les tropes angevines. Reconquesta d'Agosta, derrota francesa a Marsala. Amb tals victòries hom pretén desbloquejar les negociacions de pau, però els enemics són massa poderosos.

El Liberal pacta a Chaca (Jaca) amb els **prínceps berbers, fills del califa almohade**, qui vivien a la Confederació, per a reemplaçar el soldà hàfsida d'Ifriqiya.

8 a 9.1287: El rei fa penjar 12 prohoms unionistes a Tàrragona, població de gran poder unionista.

El perill de guerra civil a l'Aragó es salva per les divisions internes de la Unió entre radicals i moderats, i la feble posició del liberal davant el perill d'invasió ultrapirenenca i situació internacional difícil.

9.1287: Alfons cedeix Castelló de Borriana al Monastir de Poblet.

1287-1289: **Ramon Llull ensenya a la Universitat de París.**

Sovintejan els atacs catalans i sicilians contra la "desobedient" Ifriqiya dels hàfsida Abu Hafis: Ràtzies de Roger de Lloria contra Alcoll, Bona, Sussa, Mahdia. Intensificació del corsarisme català. La flota catalana desembarca a la costa sud d'Ifriqiya el príncep numénida (berber) Abd al Uahid i el seu aliat Margim, els quals aixequen en armes les tribus tunisio-tripolitanes.

25.12.1287: El monarca, de la Cuda de Lleida estant, designa el seu



Ramon Llull.

conseller Jaume Montjuïc, juriconsult barceloní, **per a traduir la Bíblia al català.** Alfons li facilita una Bíblia en francès i l'expert Berenguer Fullit. El judeoconvers J. Montjuïc hi utilitza textos més antics dels "pobres de Lyon".

28.12.1287: A causa dels perills exteriors i la força dels ideals unionistes a l'Aragó, el rei ha de claudicar i jurar els privilegis: el justícia i Corts d'Aragó controlaran totalment l'aplicació de les penes de mort, mutilació i presó; corts anuals amb poder per assignar consellers no sols a Aragó, sinó a València i la Ribagorça; aplicació del Fur aragonès a València etc... Com a penyor el rei promet 12 castells d'Aragó (Montclús, Borja...) i 4 valencians (Morella, Uixò, Xàtiva i Biar) i, com a ostatsges, son germà Pere, 3 barons catalans, 3 aragonesos fidels i el presoner angeví Carles de Salem. En la pràctica, però, aquest "trionf total" de la Unió s'aplicarà poc.

12-1287: **Jaume de Mallorca i el senescal de Carcassona** (titella



Les drassanes de Barcelona, avui Museu Marítim, foren construïdes per sarraïns menorquins esclavitzats en temps d'Alfons el Liberal.

de Felip el Bell, el rei francès) comencen a preparar una nova invasió contra el Principat.

26.1.1288: Carles de Salern (II de Nàpols) és lliurat i custodiat a la torre d'Arnau de Castro a Saragossa.

5.1288: El Senyor de Bizkaia, Lope Diaz de Haro, cap d'una facció filocatalana a Castella, arriba a la cort del Liberal i li ofereix Múrcia, la infanta Isabel en casori i la mediació amb França i el Papa a canvi dels infants de la Cerda. No arriben pas a un acord.

6.1288: La plana major de la Unió combat amb el Liberal a l'Empordà i rebutja la invasió ultrapirenenca. Els invasors prenen Cantallops, Campmany i la Jonquera, més tres castells i un monastir, després s'han de retirar.

estiu 1288: Recomençen les negociacions de pau, a Chaca (Jaca).

13.7.1288: Tractat entre Castella i França, a Lleó, en presència d'un legat pontifici. Es tracta de la **formalització d'un triple Eix contra Catalunya que, per a dissort nostre, ha durat fins ara mateix.** Als pocs dies cau assassinat a Alfaro el pro-català senyor de Biskaia.

9.1288: El Liberal proclama, en represàlia, a Chaca (Jaca) Alfons de la Cerda com a rei de Castella, davant refugiats castellans.

1288: El franciscà Giovanni de Montecorvino, enviat pel papa Nicolau IV, recorre l'Índia i la Xina, tot predicant el cristianisme.

10.1288: Acaben les negociacions de pau a Canfranc, en presència de legats papals. Aquest tractat aprovat per l'angeví Carles, xafa fort.

1288: Queda enllestida la "Crònica" de Bernat Desclot. Lleudes de Puigcerdà i Querol. Els catalans obtenen privilegis d'exempcions i reduccions a les duanes de Sicília, graner de Catalunya.

darreries 1288: El Liberal es disposa a organitzar una lliga anti-Sanç de Castella, quan rebrota la pressió de la Unió Aragonesa.

12.1288: Carles II de Nàpols és alliberat a fi que desbloquegi les negociacions a canvi d'ostatges (Robert i Lluís d'Anjou, 60 barons provençals i 20 ciutadans marsellesos).

El Liberal declara a Terol la Guerra al rei Sanç, qui recolza l'aliança anticatalana: **el Papa no reconeix una Sicília catalana** i havia cedit una Sicília catalana i havia cedit els delmes de guerra al rei francès.

28.12.1288: Cridat a Saragossa, el rei torna a jurar els privilegis i ha d'escoltar a muntó retrets per haver incomplert quasi tots els acords de feia just una anyada.

1289-1312: Ramon Despont, bisbe de València, canceller i íntim

dels reis catalans, artífex de la fi dels 20 anys de guerra contra França. Aquest bisbe diria que la meitat o més de la seva diòcesi **eren unilingües en àrab**, prova que la llengua dels moros era l'àrab i no pas cap romanç iberoromà.

3.1289: La Unió Aragonesa nomena consellers. Acord amb la Unió sobre l'aplicació del Fur aragonès a València, on la població majoritària catalana el boicotejava de pla: sols seria aplicat per "plebiscit" allà on la majoria ho decidís.

4.1289: Comencen les hostilitats amb Castella, que seguiran sense cap batalla seriosa.

5.1289: Seguint les recomanacions del papa Nicolau IV, Carles II de Nàpols es fa coronar rei de Sicília (a la qual havia renunciat el 1285 a Cedralú) a Rieti. **Ambaixada catalana a Roma és interceptada a Narbona.** Tropes franceses ocupen Salvatierra (frontera amb Nafarroa), sembla imminent una nova invasió ultrapirenenca.

6.1289: El Liberal travessa la frontera castellana. **Pacte anticastellà amb Granada**, per a repartir-se Múrcia.

26.6.1289: **El Liberal es fa donació nominal per part del seu protegit Alfons de la Cerda, "rei de Castella"**, de tot el regne de Múrcia.

7.1289: Jaume de Sicília i Roger de Lloria ataquen Calàbria i assetgen Gaeta. Notícies alarmants dels Pirineus. El Liberal ha de tornar al Principat i deixar l'esllanguida guerra contra Castella en mans del "rei castellà" titella i sos fidels.

8.1289: Carles de Nàpols es veu obligat a acceptar una treva. **El Liberal saqueja la Cerdenya, el Capcir i el Conflent** i frustra la temuda invasió francesa.

1289-1290: L'ofensiva contra Ifriqiya fracassa per les baralles entre els coaligats (el Liberal, Sicília; Margim, Abd al Uahid, Tlemcen i Lloria), l'ajut genovès a Ifriqiya i la forta coalició entre angevins, França, el Papa, Castella i Portugal. Aquest darrer s'havia aliat amb Castella el 1289.

10 a 11.1289: Corts generals de tota la Corona confederal a Montsó, una de les fites més importants del parlamentarisme catalano-aragonès. La Monarquia en surt enfortida i millorada les relacions amb els tres estaments. La Unió s'hi veu minoritzada i el rei ho aprofita per a desdir-se dels juraments a que fou "forçat" a finals de 1287.

7.11.1289: Les Corts promulguen 35 constitucions.

1.1290: Alfons cerca l'**aliança de Génova, Pisa, Granada i Egipte.** Ω



## LES MANS AL FOC (XI) Els calzes

"L'extroversió de les frustracions agressives és un vell mecanisme de desplaçament. Les matances de jueus, les guerres exteriors, la caça d'agents i espies estrangers, han servit magníficament en repetides ocasions per distreure l'atenció dels conflictes de classe i agrupar els dominats darrera dels seus dominadors. Igualment antic, però no tan eficaç, és el mètode de cercar caps de turc, es a dir, de fer aparèixer a alguns dirigents com a responsables de la política estatal que les masses repudien", assenyala Göran Therbon.

Molts cregueren, en aquell temps, que s'havia de combatre amb ferocitat l'escola pública. No s'hi volgueren enfrontar directament, però es pensava que els desenvolupament científic i moral acabarien amb la religió. I en aquesta perspectiva es situà l'Estat. Tornava la religió. Un nou ordre internacional feia reaccionar la gent davant el laïcisme. En aquesta perspectiva, segons indica Ernst Bloch, una determinada forma de religió radicalment deslligada del marxisme, el supera. Transmetien la idea que la religió podia vèncer el comunisme, com a eix central de la seva ideologia, i amés, s'anava en contra dels projectes il·lustrats. Per aconseguir el que volien, consideraven necessari un enorme bany de sang.

Es per això que us voldria explicar, que no només el context jurídic particular d'aquella època em porta a raonar en funció de situacions específiques, sinó que les tradicions històriques i culturals exerceixen també un paper determinat en la manera de plantejar-me els problemes.

Fetes aquestes observacions, començaré per dir-vos que, "el setze d'agost del trenta sis, a primera hora del matí, els falangistes s'emportaren detinguts catorze porrerencs al convent de frares de Manacor. Al vespre següent, tots ells, més un altre que ja era a la presó per haver robat gallines, varen ser afusellats en teringa a ses Coletes. N'Andreu Amengual, va ser una de les víctimes. Tenia una cinquantena d'anys. Era regidor de l'Ajuntament i, tot i que havia estat a Bons Aires, es guanyava la vida amb els braços: treia marès a una pedrera".

També ens pot servir d'exemple el que li succeí a n'En Perelada, que "tenia uns trenta anys i estava afiliat a la Fraternitat Obrera. El seu ofici? Treure marès a les pedre-

res de son Fullana de Lluçmajor. El vint de juliol arribaren notícies contradictòries a la pedrera. Hi ha un cop d'Estat, els feixistes són al carrer... En Tomeu Perelada agafà la bicicleta i partí cap a Porreres. Pel camí es va adonar que els rumors eren certs i quan va ser prop de la plaça, deixà la bicicleta i s'acostà a una cantonada a guaitar. Els crits i les converses animades dels revoltats reunits entorn de l'Ajuntament li feren extremar les precaucions. Així i tot el descobriren. En Perelada!, cridà un que es despenjà l'escopeta de l'esquena. Els primers trets que es feren en homenatge al seu nom li arribaren quan pedalejava furiosament camí de la pedrera. Amb l'alé trencat comunicà els fets als seus companys i la seva decidida voluntat de no tornar al poble. Tots els altres decidiren refugiar-se a ca seva i esperar aconteixaments. Pocs dies després, dos d'ells morien afusellats a Manacor i un altre a Ciutat de Mallorca. En Perelada, en canvi, preferí no entregar-se. Pensava que per son Fullana no el trobarien i, en darrer cas, tenia una pistola per a defensar-se. D'aquesta manera pogué allargar una mica més la vida. Els sublevats escorcollaren ca seva, escorcollaren els entorns. On era en Perelada? Un dia que havia plogut, les seves petjades sobre la terra mollà el trairen. En Perelada era a la pedrera de son Fullana, sens dubte. I el cosiren a trets, tot i que procurà defensar-se.

Però el que ara m'interessaria destacar és el nom d'en Climent Serra, per les repercussions que hi va haver a Porreres arrel de la seva mort. "Havia superat la trentena d'anys i pertanyia a Esquerra Republicana. Era mestre d'obres (encarregat pel Front Popular de dur a terme les obres del nou edifici escolar). El dia de la Mare de Déu d'Agost del trenta-sis, el detingueren a la Casa de la Vila i, a primera hora de l'endemà, el s'endugueren amb tretze porrerencs més a son Goletes. Naturalment els assassinaren.

En queden encara molts més de porrerencs assassinats el trenta-sis, fins a un total de vint i nou, però no em vull estendre molt en narracions que tots podeu llegir al "Diccionari Vermell", d'en Llorenç Capellà. Així i tot, aniré fent menció de molts d'ells en el curs d'aquest serial. Ω



Fa 10 mesos que en Lluís Latorre regenta el Bar Tobar al centre d'Inca.



Fa 7 anys que en Rafel Aragó pinta façanes de cases i interiors a Inca i comarca. Si l'heu mester, cridau-lo al 939683671



Fa 3 anys que en Bartomeu Marqués és agent de la marca de cotxes HYUNDAI (Japonès) i MAZDA (coreà), a la barriada des Cos d'Inca.



En David Arnal de Barcelona, fa 6 anys que regenta el Bar de MUMPER a Inca.

## Guifré el pelós, fundador de la dinastia nacional catalana

Guifré I el Pelós va néixer vers el 840. Fill de Seniofré I, comte d'Urgell i de Cerdanya, i de la comtessa Ermessèn. Devia ser cap al 870 quan es casa amb Guinedell. Aquest mateix any, el rei franc Carles II el Calb el nomena comte de Cerdanya i Urgell a l'assemblea d'Attigny. Durant la revolta del marques Bernat de Gòtia (877-878) va rebre els comtats de Barcelona i Girona-Besalú. El rei franc Lluís el Tartamut, a l'assemblea de Troyes (878), li encomanaria aquestes terres, aleshores plenament subjectes als reis francs. Tot i la dependència del poder franc, Guifré actua amb total independència. Una de les fites que aconseguí Guifré, possiblement la més important, va ser la repoblació d'aquelles zones de la Catalunya central que actualment correspondrien a les comarques del Ripollès, Osona, Bages i la major part del Berguedà, que havien quedat despoblades des de la rebel·lió d'Ais-só (827). Aquesta consistí en un moviment antifranc contra el nomenament com a comte de Barcelona del franc Bernat de Septimània. El repoblament es feia a base d'aprisions, ocupació d'una terra del rei, amb la seva autorització i per a cultivar-la directament. La repoblació possibilitarà l'establiment d'una frontera amb els musulmans al llarg de la partió d'aigües per la banda occidental del Llobregat i el Cardener fins al nord de la Segarra i el Pla d'Urgell. Aquesta delimitació distingirà durant segles la Catalunya Vella de la Nova. Lligat amb la repoblació, es produí l'establiment i la construcció i consagració d'esglésies i monestirs, al voltant dels quals s'establí una comunitat humana. Entre altres fundacions, cal esmentar el monestir de Santa Maria de Ripoll, que ja existeix el 879 i que serà consagrat el 888; el monestir de Sant Joan de les Abadesses (887); la parroquial de Tona (889); la parroquial de Sant Pere de Ripoll (890), i l'església de Merlés (893). També va ser el restaurador del bisbat de Vic (886). A la darrerria del seu govern, va haver de defensar amb les armes el que havia creat, enfront dels musulmans. El 897 s'enfronta a l'exercit del governador musulmà de Lleida, Llop ibn Muhammad al-Qasi, que ferí greument el comte amb una llança, l'11 d'agost de 897 morí Guifré I el Pelós. En finir, els seus comtats foren repartits entre els

seus fills. Guifré II, anomenat Borrell, rebé Barcelona, Girona i Osona; Miró II el Jove heretava Cerdanya, mentre que Urgell i Besalú foren per a Seniofré i Sunyer respectivament. Un altre fill va ser Radulf, que, després de ser monjo del monestir de Santa Maria de Ripoll, exercí com a bisbe d'Urgell. De la unió amb Guinedell també van néixer quatre filles, Emma, Ermessèn, Quixilona i Riquell. De totes elles, cal destacar Emma, que va ser la primera abadessa del monestir de Sant Joan de les Abadesses. Els fills de Guifré no governarien els comtats per concessió reial, fet que significava prescindir de la voluntat dels monarques francs, sinó que ho farien per dret hereditari. Guifré fou l'iniciador del casal de Barcelona, dinastia que governa, per línia masculina directa, Catalunya entre el 878 i el 1410, primer com a comtes de Barcelona i després com a reis de la Corona d'Aragó. Si bé aquests són els èxits més importants de Guifré, la seva fita més important el vincula amb l'origen de la bandera catalana o senyera. Segons una llegenda, que cal situar al segle XVI, Lluís el Piadós, rei dels francs, hauria demanat a Guifré el Pelós que l'ajudés a lluitar contra els normands. De resultes de l'enfrontament, el comte fou greument ferit. Quan el rei el visita a la tenda on reposava, i en premi a la seva gesta, va pintar, amb els seus dits tacats amb la sang de Guifré, quatre barres sobre l'escut daurat del comte. La història real, però, confirma que la nostra bandera no es pot remuntar abans del segle XII.

La primera mostra de l'existència de l'escut català és en un segell del comte Ramon Berenguer IV de Barcelona, corresponent a un document provençal de l'any 1150. D'acord amb la seva voluntat, Guifré el Pelós va ésser enterrat al Monestir de Ripoll, que ell mateix havia fundat. Després d'haver passat per moltes vicissituds, les restes van rebre sepultura definitiva l'11 d'agost de 1982, quan es va inaugurar el monument funerari que hom pot contemplar a l'interior de la basílica. Guifré I el Pelós és un dels personatges més importants de Catalunya, a qui s'atribueix l'origen d'un dels principals símbols de la nostra nació. Ω

Agustí Dalmau i Font  
Historiador i Arxiver

### BOTIGA CANYELLES MAIRATA

Tenim tot allò que necessita el pagès, el ramader i el jardiner

C/. de l'Àngel, 13

Tlf. 50 10 96 INCA



## L'esperit republicà

# Ara és l'hora d'el periódico de Catalunya!

EN JOAN QUETGLES, PROFESSOR DE FILOSOFIA

**N**ocal haver d'esperar al juny per pegar un bon cop de falç. Tots els mesos de l'any són bons, si fem tremolar a l'enemic. Aquesta vegada el cop de falç ha estat l'aparició d'El Periódico de Catalunya en versió catalana. El cop que se'n dugueren els espanyols fou el de dia 28 d'octubre de 1997. Pels carpetans aquesta data pot significar un mal auguri pels seus designis genocides. Pels batuecs de les caveres, la simple aparició d'El Periódico amb franja blava (vermella, en espanyol; blava, en català) la senten com una derrota i com una greu amenaça a la seva hegemonia cultural i política. Ho senten com si els fotesim un cop de falç. I, certament, cada vegada que compram un exemplar d'El Periódico blau és com si els féssim un petit tall de falç.

Com sabeu, a partir d'ara, El Periódico de Catalunya fa una doble edició en espanyol i en català. L'edició en llengua catalana fa que aquest diari marqui una fita històrica. I no només dins una estreta història del periodisme. Representa més, molt més. A hores d'ara, ells han començat a tremolar. Això sí, ells, fidels a la seva tradició mitomana hispana, deuen confiar - i resar - que l'empresa no vagi a bon port. A partir d'ara, ells i nosaltres serem pendents dels esdeveniments del quiosc; a veure com navega el diari de N'Antonio Franco en edició catalana.

Podem avançar que els gones mallorquins van de rota batuda. Aquest diumenge passat, 2.11.97, el diari blau era present als quioscos de Mallorca, amb una portada a tot color que reflectia el triomf del Barça (per a alguns pot semblar una imatge premonitòria del que serà el matx periódico). Aquell diumenge matí, a Porreres estant un servidor, sentia com si els déus catalans, a la fi, haguessin tengut compassió de nosaltres i haguessin començat a bufar de manera que els vents ens fossin favorables. Començaven les plujes d'aigua i de diaris. Qui ho havia de pensar? Allà, al principal quiosc de la vila, hi havia el munt de diaris blaus i els "culés" de Porreres - que, segons sembla, n'hi ha molts - el compraven com qui compra ensaïmades.

Per a tractar de la dimensió del fet social que pot significar El Periódico blau, em permetreu un seguit de consideracions.

Seria un error considerar l'aparició d'El Periódico en català com una aposta a favor del bilingüisme a Catalunya. Hem de veure més enllà de la campanya publicitària de l'empresa i de les declaracions oficials dels responsables del diari. El fet, net i clar, és que ara el lector català té a l'abast un producte excel·lent entre els diversos que ofereix el mercat de diaris. Com a producte industrial, El Periódico de Catalunya és situat entre

els tres o quatre millors diaris de l'Estat. I per la seva tirada a l'Estat, ha superat El Mundo, i se situa en tercera posició en el rànking de vendes. Respecte al mercat català, fa temps que ha superat el tiratge de La Vanguardia. Avui és el diari més llegit de Catalunya. I no només té presència important al Principat; com declara N'Antonio Franco, 28.10.97, "Des fa temps, som el diari de Barcelona amb més presència a la resta d'Espanya. Els comentaris editorials, les cròniques i molts altres elements informatius i d'opinió... estan presents a molts de llocs... a Aragó, Andalusia, Astúries, Extremadura, VALÈNCIA...". I València... Els "blaveros" i En Zaplana ja deuen estar tot neguitosos amb el blau d'El Periódico.

No és el cas que el diari blau sigui una simple versió en català de l'edició castellana. L'edició amb les dues llengües no era una empresa fàcil, ni barata; així ho explica l'Editorial de dia 28: "Per afrontar aquest reptel'empresa editora ha invertit 1500 milions de pessetes". I continua, dient: "En el cas de la redacció, la novetat més important és la creació d'un equip de periodistes, filòlegs i correctors... que el català es converteixi en idioma de treball dels redactors que ho desitgin... Ara mateix, les informacions procedents d'una font original catalanoparlant es redac-

ten en aquest idioma. L'adaptació d'aquest doble flux en el conjunt de la redacció...". Les xifres que manegen fan sensació: la nova super-rotativa que munten té un cost de 10.000 milions de pessetes, i podrà imprimir cent mil exemplars a l'hora.

Tot just sortir al carrer, El Periódico en blau ha esdevingut el primer diari de Catalunya (Tota) en llengua catalana. Qualcú preocupat podria pensar que hi ha el perill que baixin les vendes del diari Avui; que l'Avui és més "nostrat", que és el model de fidelitat a la llengua; que manté clar el referent nacional i nacionalista, etc; i que seria una desgràcia que deixés d'ésser un punt de referència necessari per als "catalanistes" dels "Països Catalans".

Responc amb una afirmació central: El diari Avui és un diari conservador, beat i mediocre al servei dels interessos del pujolisme i del "Partit de Montserrat". En Jordi Pujol manté el secret tancat amb set segells - que mai trencarà -, el secret que explicaria quin fou el motiu - tràgic? - que va obligar En Pujol a ofegar les ànsies del catalanisme polític. Si es trencaven els set segells, llavors sabrien perquè va fer avortar (Quina gràcia, ells que són oficialment anti-avortistes!) el ressorgiment de la premsa en català, aquella premsa esplendent dels anys de la República. L'Avui va

néixer com un fetus de diari. En Pujol i els seus varen mantenir l'Avui en un estat d'indigència de manera que era un dels diaris més miserables de l'Estat, alhora que la plana major d'En Pujol llançava a la mar una pluja de milions amb aquell increïble Congrés de Cultura Catalana. Per no tenir, no tenia ni rotativa pròpia, aquella cosa. Allà el teníeu: el diari en català era aquella embafada de pa d'ordi. Havien d'editar l'Avui a les premses d'un altre diari, com a de manlleu. Durant lustres, l'Avui era el darrer a sortir al carrer. Encara ara duu la tara de naixença. No solament és conservador i nacionalment tebi; és un producte periodístic mediocre.

I una darrera consideració. N'Antonio Asensio, l'empresari d'El Periódico, i el Grupo Zeta no s'han decidit a fer aquesta passa per sentiments "catalanistes". A banda d'altres objectius no s'amaga a l'hora de dir que "...les empreses privades no només hi som per a atendre el desig legítim d'obtenir beneficis..." El fet que hagi estat una empresa privada la que hagi decidit fer aquesta forta inversió per una premsa en català posa a la llum la insignificància (o la traició?) de la política del Partit de Montserrat.  $\Omega$

**EPROM**  
Computer S.L.  
**Jose Luis Villegas**  
Director Gerent  
88 03 71  
Virgen de Montserrat, 32 - INCA 50 50 58

Restaurant **MAGUILA** Carns, peix, fregiduries  
Hamburguessaeria Menú a 800 ptes.  
Gelateria Gran via Colom, 3  
Tlf. 881288 INCA

**moix**  
Animals de companyia  
Peixos tropicals  
Aquaris i rèptils  
Perruqueria canina  
C/. General Luque, 252 (Davant la caserna militar)  
Tlf. 88 03 48 INCA

**ALUMINCA S.L.**  
CRISTALLERIA I FUSTERIA METÀL·LICA  
Persianes mallorquines en alumini de tots els colors  
Tancaments hermètics en alumini  
Cristalls decoratius, en verguerina, emplomats, etc.  
Cristalls de cambra doble i doble acristallament  
Envelats i rètols lluminosos  
C/. Antoni M<sup>a</sup> Alcover, 121 - Tlf. 880505 Mòbil 970 53 21 08 INCA  
C/. d'Aragó, 159 - CIUTAT DE MALLORCA

**L'ESTEL de Mallorca**  
EL DIARI DELS MALLORQUINS  
SUBSCRIVIU-VOS-HI !!  
ANUNCIAU-VOS-HI !!



En Bernat Mateu, amb un oncle seu, va obrir fa 40 anys el Taller Liompart-Mateu a la partió entre la barriada de so n'Amonda i la des Cos d'Inca. Abans era representant de la marca de cotxes SEAT. Ara fa 20 anys que és Concessionari Oficial de la marca RENAULT a la comarca d'Inca.

## E S P A N Y A

20.000 hectàrees i 45 títols de noblesa**El feudalisme segueix ben viu als enormes latifundis de la casa Alba**

Quaranta títols de noblesa, 20.000 hectàrees de terra, milenars d'obres d'art, sumptuosos palaus medievals... L'impressionant poder econòmic i aristocràtic de la duquessa d'Alba, na Caietana Fitz-James Stuard, no sols s'ha mantingut intacte amb el pas del temps, sinó que

ha augmentat considerablement. A les propietats de la duquessa, que té alguns dels latifundis més grans de l'Estat espanyol, encara sobreviuen costums feudals, i en els documents, tot esta fermat i ben fermat.

**N**omés ella s'atreveix a dir en públic que ha tingut tot allò que ha desitjat en la vida i a assegurar als seus 71 anys que ha vist complits tots els seus somnis de joventut i maduresa. La duquessa d'Alba (descendent del repressor dels Països Baixos) és el cap visible d'una de les dinasties familiars de més rànica nissaga de Castella i un dels personatges més rics de l'Estat espanyol.

Na Caietana d'Alba és propietària d'un gegantí imperi econòmic, representat en els seus 45 títols de noblesa (16 d'ells amb Grandesa d'Espanya), palaus, castells, immensos latifundis i accions a empreses (mentre la gent d'aquelles terres ha d'emigrar si no vol morir de fam), la majoria de les seves possessions localitzades a Andalusia, Salamanca i Estremadura, encara s'hi cultiva la terra en règim d'amtgers, una manera de producció propi del feudalisme en que el poder de la noblesa i el capritx dels "señoritos" és a l'ordre del dia.

Encara que els Alba eviten parlar del seu imperi econòmic el millor del seu patrimoni comença amb 17 possessions a Còrdova, 12 a El Carpio, on el 80% de la terra és seva. En total hi tenen 4.000 hectàrees, a les que cal sumar-n'hi 5.000 més a Sevilla i importants propietats a Càdis, així com a Estremadura, comunitat on les seves possessions s'han vist mancades per les espropiacions de **Cabra Alta i Cabra Baja** que ha obert una bretxa de 3.000 hectàrees, tanmateix encara disposa de grans extensions de terra a Coria i Abadía.

L'expropiació d'aquestes terres fou un negoci rodó per a la duquessa d'Alba. Efectivament, per Cabra Alta i Cabra Baja, dues finques de secà de 2.588 hectàrees a la localitat de Villanueva del Fresno (Badajoz), la cosa va començar l'any 1990 quan en Juan Carlos Ibarra va aprovar l'expropiació, però la cosa se complicà quan na Caietana d'Alba va posar demanda per reclamar un valor molt més alt que el fixat pel govern estremeny. Els tribunals reconegueren l'interès social de l'expropiació d'aquestes terres que des de 1932 eren treballades per uns 400 colons, però resolgueren que el Govern estremeny pagàs a la duquessa 348 milions de pessetes per Cabra Baja i 213 milions per Cabra Alta. Si tenim en compte que en el cas de Cabra Baja el govern havia pagat 77 milions de pessetes, veurem que el negoci de la duquessa fou rodó.

Un altre negoci que ha desco-

bert la duquessa d'Alba són les subvencions Europees. Efectivament; un grup de nobles terratinents encapçalats per la duquessa d'Alba, acapara la major part de les subvencions del Fons Europeu de Garantia Agrària (Feoga). A través de les seves empreses familiars, na Caietana Fitz-James Stuard rebé l'any 1995 més de 373 milions

de pessetes en concepte de subvencions per a 5.390 hectàrees de cultius herbacis que aquesta noble posseeix a nombrosos latifundis.

A Salamanca, els Alba disposen de 6.000 hectàrees, i nombroses propietats repartides per Madrid, Eivissa, Marbella, Sant Sebastià, Ourense i A Coruña, finques que sobrepassen les 20.000

hectàrees de terra.

Malgrat que l'any 1979 se publicà oficialment, per primera i única vegada, la llista de contribuents amb major patrimoni de l'Estat espanyol, on na Caietana Fitz-James Stuard figurava en catorzè lloc, a la duquessa l'irrita que diguin que la seva fortuna puja a 200.000 milions de pessetes. "Que mas qui-

siera yo, cuántas veces hemos dicho que esa cifra es disparatada i que solo sirve para alentar secuestros", va assegurar al gran duquessa, que sap que ha estat amenaçada per l'organització terrorista ETA i que encapçala la llista de possibles segrestats.

La duquessa d'Alba és propietària d'importants palaus i castells. El Palau de Liria al carrer Princesa de Madrid amb més de 200 dependències i 26 grans salons, cada un amb un nom, el palau de Monterrey de Salamanca que es una fortalesa de tres plantes d'ús privat, i avui és una de les atraccions turístiques de la comarca, té una extensió de 1.061 metres quadrats, aquest palau del segle XVI fou declarat monument artístic nacional.

Al palau de Las Dueñas de Sevilla, és on la duquessa passa el seu temps i on se troba verament feliç. A aquest lloc, que es la caserna general de les seves possessions andaluses, (robades als andalusos durant la reconquesta), hi ha bona part de la història familiar. Ω



La duquessa d'Alba és molt respectada als pobles d'Andalusia i Estremadura que són de la seva propietat. A Ciutat, el batle Fageda també haurà de treure els macers i el Sant Cristo gros quan arribin els "Ducs de Palma" aquest estiu que ve.



Dominis de la Casa d'Alba. Uns homes petits que els deien "Grandes", mataren i robaren per amassar grans fortunes i avui encara mantenen en la misèria i en l'endarreriment a gran part de l'Espanya Castellana. Als Països Catalans encara no hi tenen res, però comencen a entrar-nos-hi per Eivissa.



## Bernat Mateu i Llobera

Avinguda  
d'Alcúdia, 19

Telèfons

50 01 98

50 41 61

50 52 12

Fax 50 30 08

07300 INCA  
(Mallorca)



# Mestratge de la saviesa per a la vida

RECULL DE RICARD COLOM

"Els problemes són oportunitats per a demostrar allò que hom sap".

(Duke Ellington, 1899-1974, compositor i músic de jazz nordamericà).

"Estirant els fils, se'n treu l'entrellat".

"l'experiència és la mare de la ciència".

(Refranys catalans).

"Aprendre a observar és l'aprenentatge més llarg de totes les arts".

(Edmunt Goncourt 1822-1896 i Jules Goncourt 1830-1870, escriptors francesos).

"Per a triomfar en la lluita de la vida hom ha de tenir una gran intel·ligència o un cor de pedra".

(Màxim Gorki, escriptor rus, 1868-1936, a Moscou).

"La grandesa d'un home no és pas mesurable pel terrenys que ocupen els seus peus, sinó per l'horitzó que albiren els seus ulls".

(José Martí, independentista cubà fill de valencians del raval de Benimaclet, mort en combat contra l'imperialisme espanyol el 19-5-1895).

"No cal tenir en comptes el passat de ningú. Hom no és mai massa vell per recomençar sa vida, i no cal cercar que allò esdevingut li barri el pas per a ser allò que és o esdevindrà".

(Miguel de Unamuno, 1864-1936, escriptor basc mort arrestat pel nazi Millan Astray).

"L'única educació eterna es aquesta: saber prou cert qualcom com per gosar-ho dir a un nin".

(Gilbert K. Chesterton, 1874-1936, escriptor britànic).

"Els consells de la vellesa són els raigs del sol hivernal: donen claror, però no escalfen. ¿Com voleu que l'edat madura persuadeisca l'adolescència que l'amor és fugisser?".

"Tres principis que convé seguir: horror a la hipocresia; desig de comprendre; respecte a l'enemic".

(André Maurois, 1885-1967, escriptor francès).

"Preferiria tot el patiment dels altres afegit al meu, abans de no guanyar la saviesa mitjansant la qual tot em fos indiferent".

(Lanza de Vasto, deixeble europeu d'en Gandhi, activista no violent contra el genocidi francès a l'Algèria cap als anys '50).

"Vull recordar-ho tot, vull copsar-ho tot. I sempre em trobo com abans, trist com la vida i resignat com la saviesa".

(Giovanni Papini, escriptor catòlic italià de principis del s. XX).

"El camí de l'excés condueix a la saviesa".

(William Blake).

"De l'amargor que la vida en deixa i de la dolçor quenosaltreshi posam per natural bondat o per estudiada resignació, al nostre esperit, està composta eixa dolça amargor, qualitat d'enlairada prosòpia espiritual que és tolerància en la vida i humorisme en la literatura. L'esperit de qui ha barrejat l'amargor de la vida amb la dolçor del cor generós és, quan ço ha caigut en una gran ànima, comprendre-ho tot i perdonar-ho tot".

Jacinto Benavente, escriptor madrileny, 1766-1954).

"L'escriptor deu a les seves privacions allò millor del seu art".

(J. Chardonne).

"El món es troba ple de camins, però tots es troben interceptats". (Noel Clarasó).

"Abans que la meua ànima no m'aconcellàs, em trobava com esmussat, i sentia feblement, esmaperdut entre el guirigall i el crit. Ara, puc escoltar serenament el silenci i hi puc oir els himnes dels temps que exalten el cel i revelen els secrets del Sempre-més".

"Deixeu que qualsevol que hagi d'esdevenir mestre d'hommes comenci per ensenyar-se a si mateix abans d'ensenyar l'altre; i deixeu que ensenyi amb l'exemple abans que per la paraula. Car qui s'ensenyi ell mateix i endreça els propis camins és el més digne de respecte de tot el món".

(Jubran Khalil Jubran, 1883-1931, poeta, filòsof i artista libanès).

"Ningú no ha esdevingut gran per imitar".

(Samuel Johnson, 1709-1784, escriptor anglès).

"Viure en societat sempre ens doldrà".

(Fernando Savater, filòsof basc actual).

"La manera de viure és el resultat d'un parell de forces

opostes: el propi esforç per atènyer l'ideal i la inèrcia del propi passat".

(Lev Nikolàievitx Tolstoi, entrevistat per Harold Williams el 9-2-1905).

"El bé pot resistir derrotes, el mal no". (Rabindranath Tàgur, 1861-1941, poeta bengalí, a Calcuta).

"Dormia i vaig somniar que la vida era bella, despertí i m'adoní que ella era deure".

(Immanuel Kant, 1724-1804, filòsof alemany).

"Acull amb ànim serè la mescla de béns i de mals, i veuràs com Déu refà l'equilibri en els esdeveniments".

(Marc l'Ermità, cap. 159 dels "200 capítols sobre la llei espiritual", s.V).

"La saviesa de la vida rau en l'eliminació d'allò que no és essencial. A reduir els problemes de la filosofia a uns pocs tan sols: el gaudi de la llar, de la vida, de la natura, de la cultura".

(Lin Yutang, escriptor oriental, s. XX).

"El món és dur i cruel. Ningú no sap per què som ací ni on anam. Ens caldria copsar humilment la bellesa de la quietud, esforçar-nos per travessar la vida sense fer soroll, a fi que l'atzar no s'adonàs de nosaltres, i cercar l'afecte de ser senzills i ignorats. Parlar poc, viure amagat al nostra racó; vet ací la vera saviesa".

(Somerset Maugham, literat europeu, s. XX).

"Si no saps on vas acabaràs enlloc".

(Anònim).

"La saviesa prové d'escoltar; de parlar el penediment".

(Proverbi italià).

"No perdre el temps. Defensar la sensibilitat, Tenir cura de la creixença interior".

(R. d'Harcourt).

"Qui ha estat mort per les passions no compren el consell ni tampoc acull el conjunt de l'ensenyament espiritual".

(Talasi de Lfbia, s. VII, "Centúries" 3:40).

"No existeix res arreu el món que sia insignificant".

(Friedrich Schiller, literat alemany, 1759-1805).

"Tèmer el pitjor és sovint el mitjà per posar-hi remei".

(William Shakespeare, 1564-1616, el major dramaturg anglès). Ω

## COMUNICATS

### Solidaritat amb els joves felanitxers

Les JERC ens sumam a les crítiques d'altres associacions a les sancions imposades per la Senyora Catalina Cirer, delegada del Govern espanyol, als joves felanitxers que escridassaren a "Matas & cia.", fent-se còmplice d'aquesta manera de la repressió protagonitzada per la Guàrdia Civil als esmentats joves.

Consideram que aquesta actuació repressiva de la Guàrdia Civil i les sancions imposades, són part d'un muntatge polític per acabar amb la suposada llibertat d'expressió, **fet propi d'una societat pre-dictatorial**.

Contra l'autopista, contra l'atur, contra la repressió, contra Espanya, contra les jerarquies, contra la monarquia, contra la corrupció, contra noves urbanitzacions (sobretot si es tracta de complexos residencials per a caps d'estat) etc. La societat té dret a manifestar-se per totes aquestes coses, i aquest és un dret que no ens treuran fàcilment.

Mateu Mas, Comunicacions JERC-ILLES

\* \* \* \*

### Sentència cas Filesa

Unió Mallorquina considera positiva la sentència dictada en relació al finançament il·legal del PSOE. Això és una demostració més de la normalitat democràtica i per això ens congratulam del normal funcionament del sistema en que vivim, sense entrar en consideracions sobre les penes de presó imposades.

Unió Mallorquina recorda una vegada més la conveniència de posar a debat la promulgació d'una llei de finançament dels partits polítics que s'adeqüi a la realitat en que vivim i que permeti que casos com el de Filesa, que afecta al PSOE o el cas Túnel que afecta al PP no és tornin a repetir.

UM confia igualment que els assumptes pendents del Tribunal Suprem que afecten a la corrupció del PP balear, siguin jutjats amb el mateix rigor professional.

Unió Mallorquina Secretària de Comunicació.

## La prohibició

JOAN F. MIRA. PAÍS VALENCIÀ

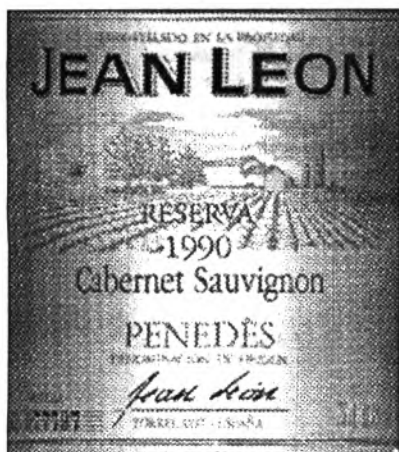
Recordava Rafel L. Ninyoles no fa molts dies que els valencians vivim enmig d'una ventada d'irracionalisme que la racionalitat de les institucions acadèmiques tracta vanament de contrarestar. Ninyoles és un bon observador de patologies socials, i més d'una vegada diu les coses que cal dir, sense èxit visible, de moment, com ens passa a alguns altres. Espere que arribaran temps millors per la raó, i pitjors per a les sectes. Si no, la vida seria massa trista i no fariem més que escoltar Bach (els qui toquem el piano), llegir clàssics i viatjar buscant aires més bons de respirar.

Ara, però, comença el curs, i comença amb irracionalitat i amb violència. No de part només de la secta, com és habitual, sinó de part del poder públic, responsable del bé comú, i de sostenir la raó. Comença amb la prohibició d'exposar, en els llibres de text d'una determinada disciplina, certes veritats o fets que són universalment compartits en el camp d'aquesta mateixa disciplina. El departament d'Educació i Cultura d'un Govern legal ha prohibit que, ací, els alumnes sàpiguen o estudien coses que en qualsevol part d'Espanya o d'Europa podrien estudiar o saber. Que les actuals llengües romàniques de la península Ibèrica es van estendre de nord a sud (i que per tant la llengua dels valencians vingué de Catalunya) és un fet tan elemental com la configuració del sistema planetari o els rudiments de la paleontologia. És clar que hi ha sectes que neguen l'evolució de les espècies, o que defensen que la terra és el centre de l'univers. Tanmateix, en cap país d'Europa el poder d'una secta, i del seu diari, obliga a suprimir dels llibres de text l'evolució o la definició de la terra com a planeta. Excepte en aquest país nostre. I no passa res: ja se sap que ací els partits de l'oposició s'ocupen només de coses importants. Però la violència contra la raó és la més profunda de les corrupcions civils. I fins ací hem arribat. De moment, perquè després d'això, tot és possible. Ω

# El plaer de beure

## Jean León-Reserva 1990 Cabernet Sauvignon

**J**ean León era un conegut restaurador de Beverly Hills que, a la dècada dels seixanta, decidí agafar els seus estalvis i donar vida a un celler que portà el seu nom. I, afortunadament, decidí instal·lar-se al Penedès, no se sap ben bé per què. Va jugar fort en el camp de la viticultura i es convertí en un dels pioners en la introducció de les varietats franceses, com el Cabernet Sauvignon i el Cabernet Franc, provinent de la prestigiosa zona del Médoc, per elaborar els seus negres, i el Chardonnay per als seus blancs. No trigà gaire en aconseguir vins molt interessants, fet pel qual ha arribat a crear escola a la DO Penedès. Jean León ha demostrat que al Penedès s'hi poden elaborar

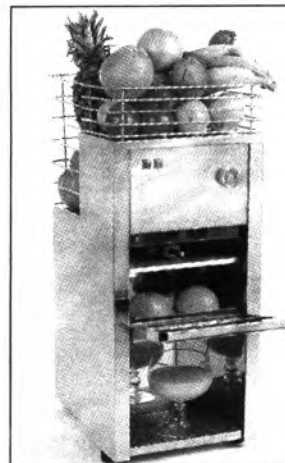


bons i interessants vins negres, els quals trenquen el monopoli de bancs i caves d'aquella zona.

JEAN LEON 1990 ha estat elaborat amb les varietats Cabernet Franc i Cabernet Sauvignon. Després de romandre vint-i-quatre mesos en bóta de roure americà, s'ha obtingut un vi de color cirera madura, amb aromes intensos, propis de la varietat. En boca és ample i té una adequada càrrega tànica, amb un final llarg i bo. Es tracta d'un vi que es troba en el seu punt òptim de consum, tot i que encara pot evolucionar una mica en botella. El seu preu

aproximat de venda al públic és de 1.500 pessetes. Château León. Tlf. 93 899 50 33. Ω *Francesc Grimall*

## L'ESTEL de Mallorca SUBSCRIVIU-VOS-HI, ANUNCIAU-VOS-HI



Sucs i Granissats de  
Fruites Naturals

**ZumeNet**

SOMATIC, A.M.D. S.L.

C/ Dragonera, 24  
07600 EL ARENAL (Mallorca)  
Tel. y Fax: (971) 44 32 19  
Mòvil: 908 73 97 25

Espremedora automàtica de Fruites Naturals -  
Granissadora de Fruites.

Amb només prémer un botó, obtingui, en cinc segons! el suc de qualsevol fruita.  
No sols espreme, sinó que també preme i filtra amb el màxim aprofitament.

*Restaurant*  
**Ca's Carbone**

Dimarts  
tancat

Ctra. de Manacor, km 28 • Tel. 64 65 04 • 07230 Montuïri

### RESTAURANT S'HOSTALOT

Menú dies feiners: 650 ptes. Cuina Mallorquina  
Porcella rostida • Escaldums • Carn Torrada

Camí Vell de Sineu, km 5 • Tel. 42 87 12  
S'Hostalot

### Automòbils

### PLA DE NA TESA

Compra i venda de vehicles

C/ Weyler, 12 • Tel. i fax 60 04 45 Pla de Na Tesa

NO A LA IMPOSICIÓ DEL CASTELLÀ  
NO AL GENOCIDI LINGÜÍSTIC CONTRA LA LLENGUA INDÍGENA

ESTIMA EL TEU PAÍS, ESTIMA LA TEVA LLENGUA.

TENIM DRET A SER ATESOS EN LA NOSTRA LLENGUA.

BAR - RESTAURANT  
ESPECIALITAT EN

**Andreu**

Arròs brut • Paella • Cordon blue • Bistec al pebre • Sípia  
Conill a l'allet • Escalopa • Llenguado Meunier • Carns i Peixos  
c/ Grua, 6 • La Ribera • Ca'n Pastilla • Tel. 26 10 73  
Sortida 10 autopista (dimarts tancat)



RESTAURANTE

**Casa  
Jacinto**

c/ Barranc, 20 • Tel. 40 18 58 • Gènova

## TENNIS SON RIGO

Tennis  
Futbol-sala  
Hàndbol  
Petanca  
Cir. footing

Squash  
Volei  
Mini-golf  
Tennis taula  
Gimnàs

Final Avda. Son Rigo • Tel. 74 33 66  
Sometimes • Palma de Mallorca

### CAN TITO RESTAURANT

PEIXOS I MARISCS FRESCS  
CUINA MALLORQUINA

c/ Palmera, 6 • Tel. 27 10 16 • 07006 El Molinar (Palma)



**SERVIAUTO  
ARENAL S.A.**

Carretera Militar, 185 • Les Cadenes  
Tel. 26 81 11 • Fax 74 32 77  
07006 S'Arenal-Palma (Mallorca)

SERVEI OFICIAL

**Todos ARAGON**

ENVELATS BALCÓ - TERRAÇA - CAPOTES-  
ENVELATS PLANS - COBERTORS PISCINA -  
LONES - TREBALLS A MIDA

Aragó, 112 - baixos  
Telèfon 27 01 00 07008 - Palma de Mallorca

**Todos**



Carrer de  
Manacor, 121-C

Tel. 27 85 18

07007 Palma de  
Mallorca

**Tallers RIGO**

**ELECTRÓNICA  
INDUSTRIAL**

REPARACIÓ DE COMPRESSORS FRED,  
BOBINATS DE MOTORS ELÈCTRICS,  
BOMBES SUBMERGIDES,  
GRUPS DE PRESSIÓ,  
FEINES DE TORN I RIBOTEJAR

Camí dels Reis, s/n Passatge Particular  
Tlf. 76 01 50 (3 línies) - Fax 76 02 28 - 07009 SON CASTELLÓ  
Tlf. 31 04 63 - Fax 31 31 07 - Polígon can Bufill - EIVISSA (Illes Balears)



## LLIBRES QUE CAL LLEGIR

**Revolta, de M. López Crespi, un llibre bàsic en la poesia mallorquina contemporània**

BARTOMEU FIOI, ESCRITOR

**Miquel López Crespi: sense abdicar mai de les seves conviccions de sempre**

**Revolta**, com la pràctica totalitat de la nombrosa obra del seu autor -el qual, a còpia d'ofici, de tenacitat i de paciència, ha assolit la gesta, més aviat insòlita entre nosaltres, de viure d'ella, de viure de la seva escriptura (sense abdicar mai de les seves conviccions de sempre)-, difícilment es pot llegir com a mera literatura. Al darrere o al davant de tot el que ha fet Miquel López Crespi hi ha un ferment moral decididament actiu i compromès, el qual, segons quin sigui el capteniment o la posició de qui s'hi encari, resultarà una mica morbós o fins i tot quasi sectari o, ben al contrari, d'una rabiosa i actualíssima salut. En el benentès que aquells que es sentin inclinats a titllar-lo de sectari poden perfectament, al seu torn, esser qualificats de sectaris de signe contrari. Perquè, en definitiva, tot garbellat, hi ha tant de sectarisme de dretes com d'esquerres. I, per descomptat, ningú es troba, angelical, *au-dessus de la mêlée*.

**Un radical condicionament ètic**  
Degut a aquest radical condicionament ètic, la importància del



qual en l'obra de López Crespi sembla difícil d'exagerar -i encara que tot text que queda és ben capaç de presentar-se per si mateix-, degut també al marc referencial o a l'escenificació de les paràboles en una cultura tan allunyada com la xinesa i, finalment, a un procés d'elaboració molt demorat i gens senzill (el nostre poeta i narrador certament no viu en el millor dels mons possibles!), tal vegada no li vagi del tot malament la pobra companyia d'aquesta mena d'exordi, per molt que -per manca de competència de qui el fa- no pugui ajudar al lector més que de manera massa limitada.

**Tota ètica ho és, social, o no és ètica**  
És creença pàdua generalitzada que

el pensament rigorós o, al capdavall o al capdamunt, la filosofia, requereixen un ambient d'una certa pau per a poder practicar-se plenament. Però les injustícies i les guerres i les malvestats, o la sevícia generalitzada, també poden suscitar o fomentar el seu conreu. Perquè potser convé recordar que no tota filosofia és metafísica o ontològica. Així, no és cap casualitat que l'esclat de la filosofia clàssica xinesa coincidís precisament amb els carnatges i les atrocitats del període històric tan adequadament conegut com dels regnes en lluita -que acaba l'any 221 aC. amb la unificació de l'immens país sota la fèrula dels senyors de Qin- ni tampoc ho és que les diverses escoles que la conformen (i que dos mil o dos mil cinc-cents anys després no semblen tan confrontades com volen suposar els entesos comentaristes) coincideixin del tot en donar una transcendència i una funcionalitat bàsiques o primordials a la política i a l'ètica social -si és que el qualificatiu d'aquest no és una redundància, ja que tota ètica ho és, social, o no és ètica.

**Seguint l'exemple de Bertolt Brecht**

No ens hauria de sorprendre gens, doncs, que Miquel López Cres-

pi, persona generosa i inquieta, que no ha rebutjat mai els compromisos, sens dubte l'escriptor més fener que tenim actualment al regne de Cavorques enmig del mar, la formació autodidacta del qual correspon a un altre període -aquest ben acostat en el temps!- de forta commoció moral i de fonda inquietud política i social, seguint una mica l'exemple de Bertolt Brecht -dramaturg i poeta de gran popularitat entre el jovent compromès fa trenta anys però avui més aviat menystingut, com si la seva extraordinària qualitat literària hagués quedat inutilitzada o almanco feta malbé per la seva adscripció ideològica-, s'hagi inspirat en les peculiars formes expositives i en els continguts morals, sempre preocupats per la bona marxa de la cosa pública, d'aquells pensadors aparentment tan allunyats però de fet, paradoxalment, tan acostats. Al cap i a la fi, dos mil anys i escaig d'història no afecten massa a unes valoracions morals bàsiques. La posta en escena d'un Zhuangzi o d'un Me-ti o Mo Di, per altra banda, conserva tota la seva força i efectivitat pedagògica o comunicadora, que és tant com dir la seva eficàcia poètica.

**"Puc donar algun testimoni, la quantitat de feina -i de**

**redaccions- que, per circumstàncies exògenes, el llibre ha necessitat per a arribar al seu estat actual". (Bartomeu Fiol)**

I no és que l'escriptura o l'elaboració del text que ara encetaràs hagi estat gens directa o senzilla. Més aviat sorprèn, en puc donar algun testimoni, la quantitat de feina -i de redaccions- que, per circumstàncies exògenes, el llibre ha necessitat per a arribar al seu estat actual. La veritat és que la capacitat de l'amic López Crespi esborrona un poc.

**Revolta: premi Ciutat de València de poesia 1994**

La primera versió correspon a un recull de paràboles o petites proses -concretament XCIII- que porten el títol de *Gangzu, el mestre*. Aquest text va servir de base a una primera versificació de *Revolta*, que va donar com a resultat quaranta poemes. Cansat de que aquest llibre concorregués sense cap resultat a un bon nombre de premis en la nostra llengua -i de que dormís dins els calaixos d'alguna editorial cavorquina-, López Crespi el va repastar i traduir al castellà, amb el títol magnífic de *Grietas en el mármol*, i va guanyar el premi Vicente Gaos en la XI edició dels premis convocats per la Ciutat de València l'any 1994. No satisfet, malgrat aquest triomf, amb el destí del poemari, de nou ha tornat a picar-hi esquadra de valent i la present versió definitiva, en català, és, doncs, fruit de tota la feina que acabam d'esmentar.

Les tesis fonamentals de *Revolta* no es disfressen o dissimulen gens. Destaquen per la contundència de la seva formulació "Un escarment en cada generació", "Lluny dels servils", "La pau de l'emperador", "Diverses formes de revolta", "La nostra perdició" o "La saviesa", "Filòsofs de palau", el darrer poema del llibre, ho resumeix molt eficaçment en els quatre versos finals:

*En l'experiència d'un dels esclaus que basteixen la Gran Murada hi ha més veritat que en totes les màximes dels filòsofs de palau.*

Bartomeu Fiol (18-VI-97).

**Miquel Munar Ramis**

FERRER SERRALLER

Carrer de les Germanies, 112 - Tlf. 50 10 40 - INCA

TALLERS  
**COSME REUS**

MECÀNICA - ELECTRICITAT - REVISIONS

Carrer del Barco, 18 - 07300 INCA (Mallorca) Tlf. 50 02 53

PINTURAS · LACADOS

**TUGORES**

C/. Santa Catalina Tomás, 11 - Tel. 88 06 98  
07300 INCA (Mallorca)



INSTITUTO DE GESTION TECNICA DE LA CALIDAD S.L.

Luis López Bordetas  
DIRECTOR

C/. Llorenç M. Durán, 20 - 07300 INCA Telf.: 50 70 45 - Fax: 50 51 58 Línea Directa: 50 72 05

**Tintoreria i Rentaduria**

**Inca**

MARGARIDA I M.ª ANTONIA PRATS

C/. Costitx, 7 - Tlf. 50 10 35  
C/. Pau, 10 - Tlf. 50 43 16

INCA

HAMBURGUESERIA  
**CENTRE**

PIZZERIA - CAFETERIA - SNACK  
MENÚS I VARIATS

DON PEPITO



DON BOCATA

Som especialistes en "Chuletón de Avila"

C/. Santa Maria la Major, 20 - Tlf. 501603 INCA

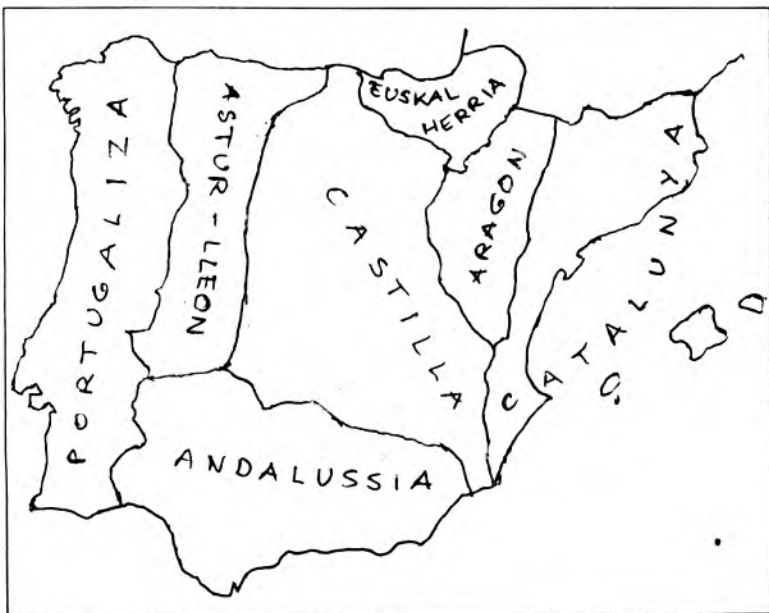
**SEBASTIÀ PASTOR MARTOS**

Taller mecànic  
Compra venda de  
Vehicles d'Ocasió

Gran Via Colom, 165  
Tlf. 50 04 01 INCA

## A la capital Assíria (i Espanyola)

Ai de la ciutat sanguinària,  
 carregada de mentida i de rapinya,  
 que no es fartava de saqueigs!  
 Esclafit de fuet, estrèpit de rodes,  
 galop de cavalls,  
 trepidar de carros de guerra!  
 càrrega de cavalleria,  
 brillen les espases,  
 llampeguen les llances.  
 Ferits arreu i muntons de morts!  
 Cadàvers in comptables,  
 tota la gent i ensopega!  
 Nínive, la gran prostituta,  
 que fascinaves per la bellesa  
 i per les arts de bruixeria!  
 Ja que venies pobles prostituint-te  
 i nacions a preus de bruixeries,  
 ací ens tens contra tu![...]  
 Abocaré immundícies damunt de tu,  
 t'avergonyaré, faré espectacle de tu.  
 Tot aquell qui et vegi fugirà dient:  
 "Nínive ha quedat devastada,  
 i qui se'n compadirà?  
 On trobarem algú  
 que vulgui conhortar-la?"[...]  
 La teva gent era in comptable com les llagostes,  
 [...]Els teus funcionaris  
 eren nombrosos com els saltamartins.[...]  
 Tots els qui en sentiran parlar  
 aplaudiran el teu desastre.  
 Perquè la teva maldat,  
 ¿qui no la sofrida dia rera dia?  
 Profeta Nahum 3:1-7, 15,17,19)



Els vuit estats hereus de l'Imperi del mal: Portugaliza, Astur-Lleó, Bascònia, Castella, Andalusia, Aragó, Catalunya i Canàries.



## L'estaca de la "Hispanidad" -1997-

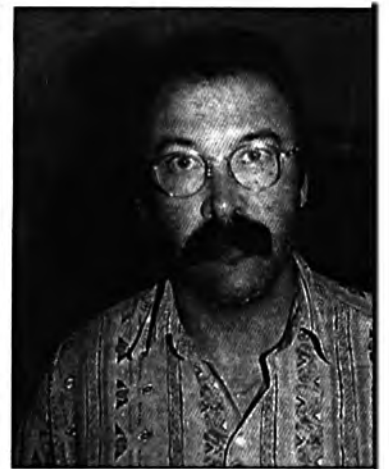
Un any més els tabals dels nazis han sonat per a celebrar "el dia de la Hispanidad" rellançat p'en Franco, quan el III Reich dominava Europa, amb motiu de la visita de dos dels màxims capítostos hitlerians.

Han coincidit, com de costum, el "dia de España" amb la celebració del genocidi de l'Imperi contra els amerindis, amb la diada de la Guàrdia Civil -"columna vertebral de España" segons tot l'espanyolisme de dretes imperials- amb la de la seva "patrona", "la Pilarica", un ídol que també és la "patrona" de Saragossa (=Caesar Augusta, en el llatí de l'Imperi).

No sols veiem mort i imperi pertot el significat del 12 d'Octubre, sinó que també el celebren així: desfilades militars aparatoses a Madrid amb avions tirant aparatoses fumagueres "rojigualdas", medalles i banderes a dojò, inscripcions ultres ("honor a todos los muertos per España" hi llegirem), en fi, tota la parafernàlia nazi-franquista de l'Imperi inquisitorial de sempre. En resum: "tenim la força per impedir la vostra llibertat" és el missatge descarat, i això als qui hem de pagar tots aquests deliris patrioters. Ells s'emborratxen i damunt els hem de pagar el compte.

Però, "si estiram tots contra ella caurà". I apareixeran l'Estat Català, el Basc, el Gallec, el Canari-berber, l'Aragonés el Castellà, l'Andalus i l'Astur-Lleonés: 8 estats successors de l'Imperi de Torquemada, Felip V, Franco i Aznar. Ω

JAUME TALLAFERRO.



Fa 24 anys que en Damia Martorell va obrir la Botiga Martorell a la barriada des Cos d'Inca. Ven ornaments i patrons per fer sabates.



En Miquel Seguí de Caimari, fa un any i mig que regenta la Perruqueria d'Hommes Seguí a la barriada de so n'Amonda d'Inca. En Miquel va fer feina durant 4 anys a la Perruqueria Joan & Xesc de Ciutat.



Fa 4 anys que el matrimoni Planes regenta la Cafeteria sa Font Vella a la barriada de so n'Amonda d'Inca. Despatxen begudes i tapes. Són del Barça.



N'Antònia Cerdà és la madona de del Magatzem Tablmar S.L. just devora el Cememteri d'Inca. Ven parets interiors, guix, sòtils etc.



el lleu de tots  
 mereix un respecte  
**FORA FUMS!**

EIXIM DE LA PREHISTORIA.....



LET'S GO OUT THE PREHISTORY....

### MOBLES D'OCASIÓ

Compra venda de mobles i articles de segona mà

**RESTAURAM MOBLES**

Avinguda de les Germanies, 131 (davant la Plaça de Braus)  
 Tlf. 907 25 49 68 - 07300 INCA

### XAPISTERIA

## RAMON CAPÓ PLANES

Carrer J. Maria Sert, 22-24

Tel. 50 59 34 - Particular 50 26 38 - 07300 INCA

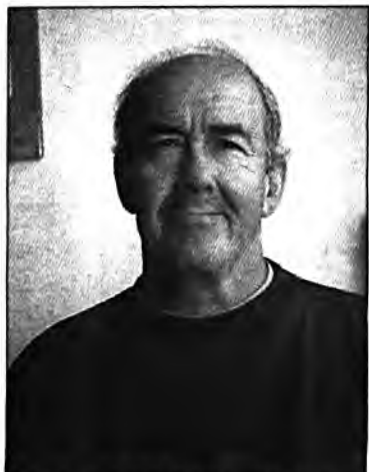




Fa 5 anys que en Ramon Collado regenta el **Taller de Pintures de Cotxe Collado** a la barriada de sant Francesc d'Inca. Son pare, Ramon Collado el va obrir fa 25 anys.



Fa 3 anys que n'Antoni Quetgles ha obert el **Taller Vidraldi, S.L.** a la barriada de sant Francesc d'Inca. Instal·la persianes alemanyes i mallorquines arreu de Mallorca.



Fa 20 anys que en Francesc Pastor va obrir la **Ferreria Pastor** a la barriada de sant Francesc d'Inca. Forja barreres, arrambadors, fa artesanía en ferro etc. També adoba maquinària agrícola.



Na Margarida i na Maria Antònia regenten des de fa 9 anys la **Tintoreria Inca** a la barriada de sant Francesc.

## Utilitat de la mort

(Aquest article no va poder sortir el dia de Tots Sants)

"Ve costa amunt d'imaginar la figura que pren la mort quan en comptes d'aparèixer com quelcom llunyà, a la fi de la vida, en una fita gairebé inconcebible, ens adonam de sobte de la seva presència devora nosaltres... Cadascuna de les emocions agradables que ens dona la vida ens arrenca aquest crit: "I açò també caldrà deixar-ho!". I no n'hi ha tantes, d'aquestes emocions, que la mateixa vida que jo jutjava mediocre se m'assembla ara un lloc deliciós".

(Edmond Jaloux, escriptor occità, 1878 Marsella-1949 Lutry).

"Com pot hom donar-se tanta importància tot sabent que la mort ens està sotjant?".

"Dom Juan havia assestat un enorme cop al meu egoisme. La mesquina d'enrabià-m'hi era monstruosa a la llum de la meua mort".

("Viaje a Ixtlan", de Carlos Castaneda).

"Ventura no veieu que la mort és la que dóna encís a la vida... Tot allò viu de debò ha de morir. Fitxeu-vos en les flors: sols les de plàstic no moren mai".

Cada vegada que pensis o et trobis amb algú, t'has de dir: "Estic morint-me, i també aqueixa persona", alhora que mires d'**experimentar** la veritat d'allò que estàs dient-te. Si tothom us posau conformes per a fer-ho de debò, l'amargor es farà fonedissa i brostarà l'harmonia".

("Qui pot fer resplendir l'alba?", 1985, Antoni de Mello).

"De l'avenir tens una certesa, una només: que has de morir.

No és una dissort, com la ignorància o el pecat.

Es una gràcia del Senyor enviada sota forma de càstig.

Es allò que dóna vàlua a cadascun dels nostres moments".

"Fes que cadascun dels teus moments sia de bon acord amb la mort".

("Principis i preceptes del retorn a l'evidència", Lanza de Vasto, deible europeu d'en M. Gandhi).

"El record eficaç de la mort conté en si un munt de virtuts, genera l'aflicció espiritual, promou la continència en tot, recorda la gehenna, engendra pregària i llàgrimes, custodia el cor; aquest record del fang ens protegeix del fang, fa brollar perspiciàcia i discerniment".

("Quaranta capítols sobre la sobrietat", cap. 38, a la Filocàlia. d'en Filoteu el Sinaïta, monestir de l'Esbarzer Ardent, Edat Mitjana).

"Si el gra de blat no cau en terra i mor, queda ell sol; però si mor, dóna a muntó fruit".

Josuah de Nazaret, a Joan 12:24).

"Mort: més alt convidat en el camí de la Llibertat.

"Al llarg de la història, hi ha hagut potser unes persones que tinguessin tan poca cosa sota els peus com nosaltres ara...?"

"...és vera que el perill i la necessitat ens atansen a Déu, que en el patiment s'amaga la nostra joia, i en la mort la nostra vida... Déu ha dit sí i amen a tot això en Jesús. Aquest sí i aquest amén són la terra ferma que ens sosté...".

(El pastor luterà Dietrich Bonhöffer, el 21-8-1944, dins la presó nazi de Tegel, poc després de l'atemptat contra Hitler). Ω

## Na Francina Armengol, nova secretària general del PSOE d'Inca



En Jaume Armengol, ex-batle d'Inca, ha presentat la seva dimissió com a secretari general del PSOE d'Inca i manifestà que no se presentaria a la reelecció. L'agrupació local, va confeccionar una llista única encapçalada per la filla de l'anterior secretari general, na Francina Armengol.

A l'assemblea general celebrada al Club del Pensionista, per unanimitat dels congregats es va votar la candidatura que es presentava, 62 dels 63 militants assistents donaren la confiança a na

Francina Armengol. El PSOE d'Inca té 193 afiliats.

Al seu parlament, na Francina va exposar els seus punts de vista: "La nostra feina ara, és de partit, hem d'incrementar l'afiliació, i per això hem de començar una campanya. Me conformaria que cadascun de nosaltres afilies a cinc persones". N'Armengol va criticar l'actual política municipal en mans del PP. "No se fan obres públiques importants com sen feren quan governava el PSOE". Na Francina no va assegurar que

fos la candidata a les eleccions de 1999, encara que no ho descartà. L'objectiu de na Francina és la dona. Considera que "és precís demanar a la dona que s'afiliï al partit. Encara veiem que l'afiliat és l'home perquè pot acudir a les convocatòries i que la dona, malgrat que faci feina a fora, també és la madona de la casa, i la feina els impedeix participar en la vida política. Per això impulsarem polítiques d'igualtat i intentar que les dones socialistes s'integrin més". Ω



La cuina de na Tonina

## Bon berenar!

ANTÒNIA SERRANO I DARDER  
Autora del llibre *Les receptes de na Tonina*

Que el progrés és bo no ho pos en dubte, però, que tot el que comporta el progrés és millor no ho crec. Totes les coses s'han de sospesar per poder veure els pros i els contres.

Per exemple, si feim una comparança amb el que berenaven els mallorquins dels anys cinquanta i el que mengem actualment hi veurem un abisme.

Cal puntualitzar que quan dic berenar em referesc a tres berenars diferents. El que hom sol fer el matí en aixecar-se i el que molta gent fa a mitjan matí o mitjan capvespre.

Al Principat usàriem tres mots distints, un per a cada ocasió: desdejunar, esmorçar i berenar.

El desdejuní o primer berenar podia consistir amb una tassa o un tassó de llet o de cafè amb llet o una xicra de xocolata, per mullar podia ser un briox<sup>1</sup>, una dolça de bescuit, una ensaïmada, galetes d'inca o maria, medritxos, un tros de coca, una llesca de pa, etc.

L'esmorçar o berenar de mig matí i el berenar de l'horabaixa eren més consistents: dues llesques de pa amb oli o amb sobrassada, un panet d'oli amb xocolata, pa amb botifarró o amb camallot, un panet llonguet amb oli i tomàtiga de ramellet fregada, pa amb saïm i sucre, pa amb vi i sucre, pa amb oli brut<sup>2</sup>, pa amb formatge, pa amb confitura, melmelada o codonyat...

El berenars, sobre tot el de mitjan matí, era preparat per l'esposa o la mare, segons la circumstància, per menjar-lo el fill a l'escola o l'espòs en una pausa del treball. Una característica comú era la manera d'emboïcar-lo. El més corrent era fer-ho amb un tros de paper d'estrassa o de diari (no es veia volar cap bossa de plàstic<sup>3</sup>). A vegades ho acompanyaven amb fruita del temps, raïm, figues, taroges,...

Ara la gent segueix diferents camins, n'hi ha, com jo que no ens pot mancar un cafè amb llet tot d'una que badam els ulls, però crec que són pocs els que prenen una xicra de xocolata ben espès i una ensaïmada. I els infants s'emporten a l'escola tota casta de berenars de «plàstic» amb noms rars i, la majoria, amb sabor de xocolata. A vegades, els pares compren per berenar el que els seus fills exigeixen sense adonar-se que no és el millor per a ells, sinó que és el més anunciat. A més no tothom que fa feina s'emporta el berenar preparat de casa seva. A prop de cada taller botiga o oficina hi ha qualche bar que seixeix entrepans variats.

I això és bo o xarec?

Jo no ho sé, perquè el progrés és el progrés, però, aquells talabans de pa amb oli amb tomàtiga que embrutaven el paper d'estrassa... com aquells, crec que jamai no en tornarem menjar. Ω

<sup>1</sup> A Valldemossa es diu coquet i a altres pobles (Llucmajor i Muntúiri, per exemple), barro.

<sup>2</sup> Es fa pa amb oli i s'hi fregan olives negres per damunt.

<sup>3</sup> No és estrany perquè no ni havia de bosses de plàstic.

## ANTIC CELLER CAN RIPOLL

Menjar típic mallorquí

C/. Jaume Armengol, 4 - Tlf. 50 00 24 INCA

## Fàbrica de Rajoles

Bartomeu Capó Ripoll

Escalons Raspallats Microporos i Fiola per Piscines

Carrer Mostassaf, 22  
07300 INCA - Mallorca

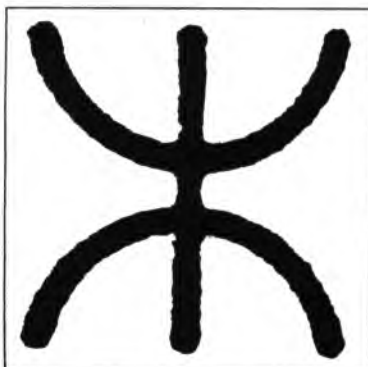
Tels. { Fab. 500876  
Part. 519460

# Imazighen i catalans en lluita per la nostra identitat

Campanya de solidaritat amb el poble berber

Pel mirall d'un futur que somniem  
sinuós i bell de claredats.  
el gest empena el buit que ha deixat l'oblit  
i a poc a poc reprèn el seu ritme viu.  
de cara a aquell futur  
que en somnis hem forjat.

"Tanta llum de mar" (fragment)  
Un pont de mar blava, Lluís Llach



*L'Independentisme sempre ha mirat cap al nord o occident (Irlanda, Escòcia, Lituània, Euskadi Quebec, etc.) d'esquena al Mediterrani, espai que històricament ha estat el marc de referència de Catalunya, lloc d'on provenen la gran majoria de nous catalans i on avui Barcelona exercelx "de facto" la capitalitat. Ara és el moment doncs de girar el nostres ulls cap a l'altra riba mediterrània i solidaritzar-nos amb les problemàtiques magrebins.*

*Els berbers són la minoria nacional més propera a Catalunya, d'Alacant a Melilla hi ha menys que de Lleida a Donostia, i ens permeten treballar a l'hora dels anomenats tercer i quart món perquè la majoria d'immigrants magribins a Catalunya són berbers. Serà una campanya doncs que ens facilitarà el contacte amb els nous catalans.*

## Qui són els berbers

Són els habitants originaris del Magrib que als segle VII foren arabitzats, però que han aconseguit resistir fins avui amb la seva cultura pròpia. Actualment són presents als estats del Marroc, Algèria, Tunísia, Líbia, Níger i Mali on gairebé representen el 50% de la població. Són també berbers la gran majoria de la immigració magribina que ve als Països Catalans (a sa Pobla, Porreres, Muro etc.).

La lluita berber es centra més en qüestions culturals que polítiques. El terme berber fou donat pels invasors i per tant seria més propi anomenar-los amazigh, però ja que el primer terme és més popular s'usen tots dos indistintament.

## La llengua

La llengua autòctona del Magrib és el tamazight que té una història de 5.000 anys i que actualment és parlada per uns 20 milions de persones.

El tamazight és parlat al Marroc per un 50% de la població i a Algèria per una 35%.

Els principals parlars tamazight són el rifeny del Marroc, el cabi-

lenc d'Algèria i l'amaixec dels tuareg del desert entre Algèria, Mali i Níger.

El tamazight és només llengua oficial als estats de Níger i Mali, on habiten els tuareg, i forma part de l'ensenyament Burkina Faso. Al Marroc, Algèria, Tunísia, Líbia, Mauritània i el Txad, no té cap mena d'estatus polític oficial, tot i que als dos primers compta amb alguns espais d'ús públic (revistes, ràdio, cançó) i amb un moviment cultural important.

Només els tuareg utilitzen la forma més pura de la llengua amb un alfabet anomenat tifinag, del qual n'hi ha mostrats de la seva existència des del segle II aC., la resta s'escriven en caràcters àrabs o llatins.

El Rif és la regió que ha donat la part més gran de població nord-africana emigrada a Europa i especialment als Països Catalans en els darrers anys. Els rifenys constitueixen doncs el gros de la població de llengua amazigh a la nostra pàtria. Dels 150.000 immigrants marroquins que hi ha als Països Catalans, gairebé la meitat és de llengua amazigh.

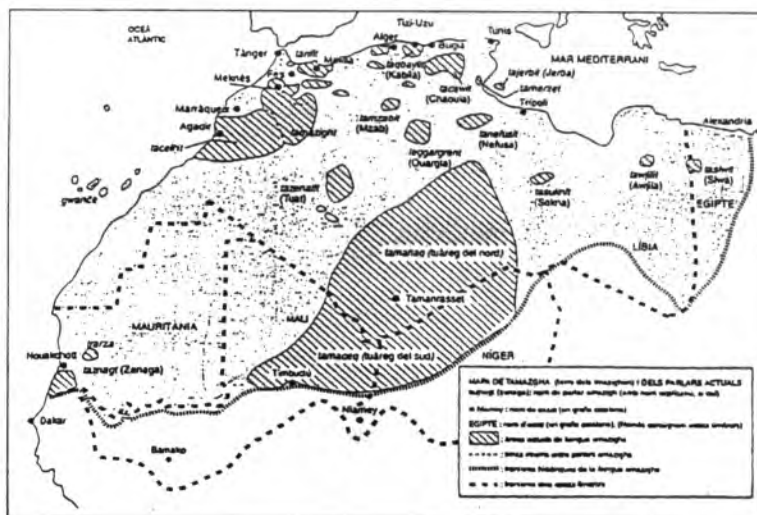
En alguns països europeus, com Holanda, els amazighen reben l'ensenyament complementari de la seva llengua.

## La Història

El primer esbós conegut d'organització política tingué lloc sota Massinissa, rei de Numídia i de Mauritània, el qual creà un estat berber, desaparegut el segle II aC. Sota el domini francès (des del 1830) es procedí a la unificació àrabo-berber, i fou definitivament exclosa la formació de regions berbers autònomes, accentuant-se el procés d'arabització amb la independència dels països del Magrib, malgrat alguns intents d'insurrecció a la Cabília.

Amb l'accés a la independència, els estats magribins es proclamaren com àrabs i negaren tota mena de reconeixement oficial a la llengua amazigh i l'excloueren dels mitjans de comunicació així com de l'escolarització de la població que és totalment en àrab.

En l'actualitat l'identitat berber és defensada de tres maneres ben diferents: les guerrilles tuaregs contra el govern autoritari de Malí; els



partits polítics laics a Algèria que lluiten front a l'integrisme islàmic i l'estat autoritari, com ara el Front de Forces Socialistes i la Unió per la Cultura i al Democràcia; i a través d'associacions culturals que es manifesten de manera pacífica al Marroc.

El 1991 es va fer públic al Marroc el "Manifest de la Llengua i la Cultura Berbers" on s'exposen els drets lingüístics i culturals més urgents.

Alguns analistes assenyalen que l'actual situació del moviment de reivindicació de la identitat amazigh és semblant a la que hi havia als Països Catalans als anys 60. Són també berbers els guanxes de les Illes Canàries i al Ciutat de Melilla, històrica capital del Rif malgrat avui estigui ocupada pels espanyols.

La població d'origen rifenc és majoritària entre els immigrants d'origen marroquí arribats a Catalunya i que s'han establert sobretot a Barcelona, València, Baix Llobregat, l'Amporda, Osona, el Maresme i al nord de Mallorca. Article elaborat per la **Comissió de Solidaritat de les JERC.**

## Congrés Mundial Amazigh (berber)

Els pobles berbers, molt lligats per la seva història al poble andalusí i al canari, han celebrat un congrés a finals d'agost. Amb tal motiu extractem l'informació d'Amer Ouali, publicada al diari Egin i uns breus fragments d'un ampli informe que se pot trobar en el número 19 d'"Africa Internacional".

1) Sobre el Congrés: Entre els dies 27 i 31 d'agost es reuniren a Tafira (illes Canàries) 300 delegats convocats pel Congrés Mundial Amazigh, organització transnacional amb base a París. Les delegacions més nombroses foren les d'Algèria, Marroc, Illes Canàries, Níger i Malí, així com de la diàspora.

Un dels objectius del Congrés era, a més de donar projecció a la llengua, cultura i pobles amazigh, assentar l'identitat cultural dels ber-

bers en el món àrab. La situació de la cultura berber a Algèria (on hi ha una important minoria) i Marroc (on són majoritaris), és difícil per l'intent continu dels poders públics i en general pels sectors més arabitzats d'impedir l'expressió d'aquesta cultura que se troba al Magreb des de fa milenars d'anys.

Entre els problemes candents es tractà de la situació conflictiva que viuen els Tuareg (grup amazigh del que s'ha fet prou literatura tòpica) amb els governs de Malí i Níger.

Amb Níger es signà un tractat de pau l'any 1995 després d'un conflicte de 4 anys que deixà 150 morts segons dades oficials i destruï l'economia de les regions tuaregs. Però avui no sembla que s'hagi respectat el tractat per part de govern del Níger.

A Malí, la rebel·lió tuareg assolà el nord del país entre 1990 i 1994, després de la qual s'arribà a l'alt al foc.

2) Notes sobre la cultura Amazigh i no berber. Originàriament el nom berber es despectiu i no te res a veure amb el grup ètnic a que es refereix. Berber és una variant de barbar, epítet que els àrabs (prenent-lo dels llatins que l'havien heretat dels grecs) l'adossaren als pobles dominats camites que trobaren a l'Àfrica noroccidental, la "Jezira el Magrib" o "Djezirat al-Magreb," Illa de Ponent o Vorera

d'Occident, que deien els àrabs; o sia, l'occident o el "Finisterre" de l'Islam.

No obstant això, des de fa dècades, l'identitat ètnica es reflexa en la voluntat, pròpia de cercles intel·lectuals, d'autodenominar-se "Amazigh", plural "Amazighen" que significa "homes lliures".

La realitat sociocultural Amazigh es mostra fragmentada i dispersa i està ubicada històricament en els actuals estats de Marroc (en el Rif, l'Atlas, el Sous), Algèria (Aurès, Kabília, Mzab, Hoggar), Tunísia (Illa de Jerba, Matmana, Krumiríe), Líbia (en el Djebel Nefussa, Tibesti, Egipte (oasis de Siwa, Malí (nordest) i inclús a Mauritània (tribus assentades a les rodalies de Nouakchott), o a RASD (on per solidaritat li donaren l'estatut d'Estat i on la presència amazigh està molt diluïda social i culturalment) el Xtrad (algun espai nòmada a la regió fronterera amb Líbia i Níger) o Burkina Fasso (una ínfima part al nord).

Ben Kaldum, un dels grans amazigh (berbers) que han passat a l'Història, fou un dels primers en definir els trets ètnics distintius dels amazigh i va definir a la seva gent dient que ells s'afaiten el cap, mengen cuscus i vesteixen barnús. Actualment se parla d'altres elements, com el tinagh (alfabet dels amazigh en que expressen la seva llengua que es anterior no sols a l'àrab sinó també al llatí que se va imposar al Nord d'Àfrica, i l'arada amazigh. Ω



Visita la pàgina de  
L'ESTEL a Internet!  
**www.arrakis.es/~estel**  
El símbol ~ s'aconsegueix pitjant la tecla ALT  
i els números 126 del teclat numèric  
(mantenint la tecla ALT pitjada durant el procés).  
Us podeu subscriure per E-mail a  
**estel@arrakis.es**  
indicant les dades que figuren  
a la butlleta de subscripció.  
Les trobareu també a  
**estel@arrakis.es/~estel**

## Les millores en el tren d'Inca llueixen ben poc

Si miram els deu, o els vint anys darrers, ens adonam de dues coses significatives, una que el tren ha disminuït la prestació de serveis i dues, que els nous responsables es fan més auto-promoció i surten més per els diaris que abans.

Es cert que no tota la culpa de les deficiències en el tren la tenen els nous gestors o les transferències de competències amb la creació de (SFM) Serveis Ferroviaris de Mallorca, substituint a FEVE, el mal ja ve d'abans, però des de la Direcció del servei (supòs, perquè mai han estat usuaris del tren) sembla que no se n'adonen i prediquen que el tren va bé i que segueix millorant.

El tren té avui molt més volum de passatgers que abans de suprimir els serveis que donaven les estacions, la necessitat i la demanda d'ampliació horària del servei també ha augmentat. En canvi la satisfacció dels passatgers, ha disminuït sensiblement.

La gent que ha utilitzat el tren quan les estacions funcionaven en els pobles, sabem que a totes hi havia personal de l'empresa que com a mínim feien companyia, i donaven seguretat i tranquil·litat. Ara, a vegades, l'ambient és desolador, de nit, a la intempèrie i lluny de qual-sevol possible ajuda mentre s'espera el tren. Les estacions estan tancades i no és possible resguardar-se

de la pluja i del vent, no hi ha venda de bitllets ni servei de consigna, ni anuncis d'horaris, els urinaris estan tancats-condemnat de manera que la gent incontinent ha habilitat espais on fer el seu pixum i cagarades. Això no era així anys enrera, no hi havia tan poques persones fent feina al tren ni tan poc interès per part de l'administració en cuidar-s'en.

El tren és un mitjà de transport públic excel·lent, que permet multiplicar tant com sia necessari el nombre de trens i de persones que entren a Ciutat, sense ocupar espai, una diferència molt important front al transport per carretera que el que fa és multiplicar l'espai urbà ocupat. El tren també possibilita la combinació perfecta amb la bicicleta. Anys passats això era possible en tots els trens i cada dia. Avui, el disseny dels trens nous, fa molt incòmoda la combinació i sols es possible dur la bicicleta els caps de setmana i festius.

Hi ha aspectes senzills, que de segur molts usuaris varen manifestar en les enquestes realitzades abans de l'estiu, que podrien millorar el nivell de satisfacció, i de captació de nous usuaris i, que no requereixen grans inversions ni un alt cos de manteniment:

No té sentit mantenir un "bono tren" tan poc útil, que caduca als quinze dies, que és de caràcter indi-

vidual i que no pot ser compartit, i que els avantatges de la seva utilització, en molts de casos són superades pels inconvenients.

Acabar el servei de sortida de trens de Ciutat cap als pobles a les 21'30, és no tenir en compte l'augment de les necessitats per part d'estudiants que acaben les classes més tard, de la gent treballadora que fan canvis de torn a les 22 hores etc. L'oferta de serveis i activitats que la gent dels pobles només troba a Ciutat, fa que passades les nou del vespre, ens veiem obligats a utilitzar el cotxe sense tenir-ne ganes.

No deixar pujar les bicicletes als trens els dies feiners, és una manera de dificultar la utilització del tren a les persones que combinant els dos medis superen a qualsevol altra sistema de transport urbà. D'aquesta manera s'incentiva la utilització del cotxe per dins Ciutat.

Si els nous gestors volen fer creure que tenen ganes de millorar el tren, és ben necessari que a més dels milions de pessetes que hi han enterrat, i de qüestionar les idees que els usuaris els hi hem fet arribar, s'agafin el càrrec amb més ganes, i comencin a demostrar que el tren dóna, i vol donar, tots els serveis possibles als ciutadans que el defensen, el preferim, i el necessitam. Ω

**Guillem Ramis i Canyelles**  
Membre de Revolta.

## Assassinen a un traductor de la Bíblia al Quítxua

*"El millor missioner és la Bíblia en llengua materna. Mai necessita vacances i mai es considera estrangera". L'exemple del sacrifici d'aquests traductors mereix tot el nostre recolzament". (José Segovia)*

*"La seva missió com a ambaixadors de l'alfabetització mereix grans elogis. Al transcriure les llengües maternes que jamai havien estat escrites, especialment dels indígenes marginats dels centres urbans, estan facilitant la preservació de les cultures ètniques i construint ponts que uneixen aquestes cultures amb la resta de la humanitat". (Javier Pérez de Cuéllar).*

La Junta directiva del Concili Evangèlic del Perú dedicà un culte en memòria de Rómulo Sauñe Quicha, traductor de la Bíblia al quítxua que fou assassinat pel grup guerriller Sendero Luminoso del Perú. En Rómulo Sauñe de 36 anys viatjava cap a Aiacutxo juntament amb altres persones, quan foren aturats per membres de la guerrilla per cremar-los els cotxes. La ciutat d'Aiacutxo es la zona on els guerrillers tenen més control, donat que és el lloc on s'inicià el moviment guerriller. Els guerrillers pegaren foc als vehicles i seleccionaren a deu persones que mataren d'un tret al cap.

Un del moments més emocionants del funeral fou quan na Donna Suñé, la vídua comentà: "Tornaré al meu poble per a continuar la feina del meu marit en la traducció de la

Bíblia.

El Dr. Pere Arana, secretari general de la Societat Bíblica Peruana va dir: " El Senyor ha permès que en Rómulo fos elevat al lloc dels herois de la fe. En Rómulo sempre es mantingué al costat del seu poble quítxua com a pastor i al costat dels pobres. Els defensa fins a la mort, la bala que segà la seva vida ens deixa entristits i molt més pobres, però l'herència que ens deixa de la Bíblia al quítxua i la seva lluita a favor del poble indígena, ens deixa a nosaltres i al seu poble molt més enriquits. Ajuda Evangèlica dels PP. CC.

*Nota de la redacció: L'idioma quítxua és parlat per trenta milions de persones al nord de l'Argentina, al Perú i Colòmbia.*

**INCA**  
CIUTAT DE LA PELL



Ajuntament d'Inca

**INCA**  
UNA CIUTAT VIVA  
I OBERTA

**TOTS SOU CONVIDATS AL  
DIJOURS BO**

## Futbol i anticatalanisme

Des d'un primer moment caldria no equiparar al cent per cent els fenòmens del blaverisme i l'anticatalanisme. Perquè, així com el blaverisme fou fabricat políticament en acabar la dictadura franquista per tal de dinamitar el ressorgiment nacional valencià i reciclar com a demòcrates a antics feixistes locals, l'anticatalanisme té arrels i causes més profundes, que per complexes no anem a analitzar ara. Cal però tenir en compte que encara que poguera diluir-se el blaverisme, continuaria l'anticatalanisme al País Valencià. En tot cas, i després del blasquisme del primer terç de segle, el blaverisme, ordit com a moviment polític social a l'abric de la tan rebregada transició democràtica, ha estat i és la manifestació més pregonada de l'anticatalanisme valencià.

D'altra banda, està el futbol, una moderna droga social sobre la qual no cal insistir massa en el seu paper d'adormidora de masses, d'espectacle total i mediàtic on qualsevol persona pot descarregar les seves frustracions, il·lusions, emocions i dèries, fins al punt de manifestar-se amb violència, ja sigui aquesta simbòlica o ben explícita. En el cas de l'Estat espanyol, seguint l'exemple originari anglès, així ha succeït, i pel que fa a la ciutat de València, no és pot fer cap excepció. Ans al contrari, de la mateixa forma que el blaverisme va obrir-se pas en el món de les festes grans -especialment a les falles- i en determinats cercles empresarials, amb un discurs adreçat a gent amb un baix nivell cultural i de classe mitja i mitja-baixa, ho va fer també en el món de l'esport, i ben aviat a través de l'entorn de l'històric València Club de Futbol.

Caldria recordar, com bé ho reflecteix Vicent Bello en "La pesta blava", el compromís del València C.F. amb la reacció blavera es va produir de la mà de Ramos Costa, qui especialment a partir de 1978 va exacerbar intencionadament els aspectes més alienants del futbol com a espectacle de masses. No cal tampoc oblidar els lligams del club de Mestalla amb una UCD que va dirigir els diferents ressorts del xovinisme blaver. I menys encara menysprear el naixement de penyes ultres declaradament anticatalanistes, com per exemple la Penya Yomus, prou connectada en els seus orígens amb el Grup d'Acció Valencianista.

Sols així és pot entendre els disturbis produïts en les ocasions en què el FC Barcelona ha visi-

tat el camp de Mestalla, o els gravíssims atacs, el 8 de maig de 1986, als trens que des de Sevilla transportaven als seguidors del Barça, després de disputar la final de la Copa d'Europa al pas per la zona del Cabanyal. Això, per nomenar sols alguns tristos episodis de la vehiculació a través del futbol i d'un club tan entranable com el València CF pel potencial emocional que d'ell es deriva.

Óbviament, aquest anticatalanisme ha estat i està atiat per determinats mitjans de comunicació, i no sols contra el Barça, sinó contra altres equips catalans. Dissortadament, fa poc que l'ara president del València CF, Francesc Roig, fent gala de la seva disparatada verbositat, ha protagonitzat unes declaracions presumptament delictives per a Segundo Martínez, cap superior de la policia de la Comunitat Valenciana, on s'incitava a comportaments irracionals i violents per part de la massa social de seguidors valencianistes front a la visita del Barça. Declaracions adobades amb proclames on es fa de la comuna història catalano-valenciana una maniquea batalla entre moros i cristians catalans i bàrbars.

Tanmateix, el problema de fons és que els actuals dirigents de molts Clubs de futbol, provinents en la seua majoria del lumpen de la classe política i empresarial, s'han convertit en aprenents de demògogs, autoritaris i prepotents, capaços de manejar tants milers de milions de pessetes com els sentiments més primaris dels seguidors. El problema, en el cas de l'anticatalanisme valencià, és que qualsevol personatge envinagrat amb pinta de perdonavides de barra, corejat per locutors llunàtics, esperonat per mitjans desaprensus i celebrat per fanàtics hooligans d'escasa activitat cerebral, puga, front als intents de pacificació civil valenciana, encendre les més baixes passions xenòfobes, filles al cap i a la fi de la frustració i la desorientació nacional, que des de fa anys i de forma planificada va patint la ciutat de València i tot el País Valencià. I el pitjor de tot és que aquestes consideracions es podrien aplicar a altres líders, molts d'ells amb importants càrrecs institucionals. Tanmateix, això ja escapa al futbol, però no a l'anticatalanisme, que podríem qualificar com una mena de fase superior de l'autoodi i la despersonalització valenciana. Ω

GIL M. HERNANDEZ I MARTÍ (Professor de la Universitat de València).

## Guruceta, l'àrbitre que es va vendre

L'àrbitre basc Guruceta organitzà un gran escàndol en un Barça-Madrid, allà cap als principis dels '70. Fa uns 10 anys morí en un accident de trànsit.

Ara s'ha descobert que aquest famós àrbitre es va vendre a l'equip belga de l'Anderlecht en una competició europea.

Es de témer que no fos l'única vegada que es venqués.

Aquell Barça-Madrid, on xiulà penaltis a favor del Madrid, anul·là gols al Barça, etc... és més que sospitos. Des de llavors es cridà sovint "Guruceta,

Guruceta" als mals àrbitres.

Potser aquell Barça-Madrid algú comprà Guruceta, i segur que no fou comprat pas pel Barça.

Però, és clar, aquests raonaments -que la premsa madrilenya segur que té al cap- no són publicats, ja que sempre volen enfonsar i desmoralitzar el Barça (o sia: el succedani de la Selecció Catalana que ells tenen prohibida).

N'hi ha que tenen un sentit d'Estat... manipulator! Ω

JAUME TALLAFERRO

## MARCA: El "Pichichi de la corrupció"

El diari madrilenyès del MARCA, el més venut arreu de l'Estat, també premia la tirania i forma part de l'Espanya negra.

No és sols que sovint treu a tota plana el racista anticatalà i jugador del Madrid Roberto Carlos, sinó que té tres classificacions dedicades als màxims golejadors "Pichichi", porters menys golejats ("Zamora") i àrbitres millors xiuladors... ("Guruceta")!

Els noms "pichichi" i Zamo-

ra, és clar, més espanyols que la Cibeles, però si han tolerat un nom congnom no castellà (basc) com Guruceta és car fou un àrbitre que organitzà el major escàndol futbolístic en un Barça Madrid. No fa gaire la FIFA demostrà que aquest àrbitre es venia, era un mercenari de certs equips. Naturalment Guruceta s'errava en favor del R. Penalty i contra el Barça.

Però quan la FIFA ho confirmà, Guruceta ja era mort d'ac-

cident de trànsit. Tanmateix "incansable el ademan", MARCA i Espanya premien els seus, corruptes i tot, tant se'ls en fot. També el CESID contractà com a espia "rojigualdo" Jaquetot, un directiu del Reial Madrid. Entre ells s'ho arreglen... amb els diners nostres. Ai de tú, ciutat sanguinària, tota curulla de mentida i de rapinya, sens apartar-te del saqueig! (Nahum 3:1) Ω

JAUME TALLAFERRO.

## Els jugadors del Barcelona Dragons

La majoria de l'equip del Dragons són profundament religiosos, així com el seu quarterback, Jon Kitna. En els dos últims partits Kitna reuní els quaranta jugadors i el va dir: "Guanyarem el partit, perquè Déu és amb nosaltres. M'ho ha dit". Això demostra com a mínim la seva fe religiosa. Cada dimecres a l'Hotel Subur de Sitges, 26 jugadors de la plantilla participen a les xerra-

des cristianes amb el pastor Mat, om estudien la Bíblia i preparen la setmana.



Fa un temps, a les xerrades bíbliques només hi anaven sis jugadors. Ara és diferent. Abans de cada partit, jugadors i tècnics demanen a Déu la seva protecció i quan acaba el partit li donen gràcies. Ω

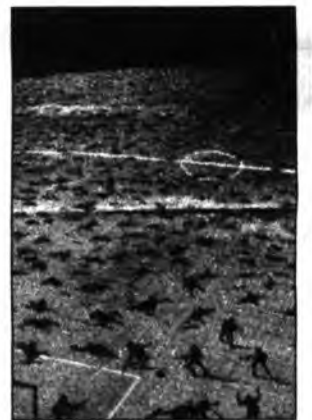
Ajuda Evangèlica dels Països Catalans

## L'exercit català guanya a tots els fronts

M'ho comentava en amable tertúlia en Climent Garau de Lluçmajor un horabaixa d'aquesta setmana passada: "El futbol és la guerra d'avui dia, i ara la guanyam a tots els fronts".

En Climent, que té molts d'anys, ja havia fet el servei militar quan va esclatar la guerra d'Espanya el 18 de juliol del 36. Un dia abans s'havia embarcat cap a Barcelona per anar a les Olimpíades Populares, de manera que va fer la guerra allà, defensant el Govern republicà sorgit de les urnes. En Climent en sap molt de guerres, perquè va guerrear tres anys com a sergent d'artilleria. I aquests dies està eufòric, com la majoria de mallorquins amb les batalles guanyades pels batallons catalans contra els batallons castellans.

Mira que guanyar als de Madrid per 3-2 a dins el seu camp i posar-se a 7 punts del nostre enemic més acarnissat! I el batalló de Mallorca comandat pel general Beltran guanya un punt a Valladolid, principal redut del feixisme castellà, el batalló català de l'Espanyol va a Salamanca (on ens tenen segrestats encara ara els Arxius i els derrota per 3-0 i es posa segon a la classificació, però no acaba aquí la cosa; el batalló de Lleida que va a segona, sen va a Albacete i els guanya per 0-1. Tanmateix no tot són victòries i el batalló valencià d'en Paco Roig perd a Extremadura 0-1, per gones. I és que els gonelles, a la llarga, sempre perden. Ω



Mateu Joan i Florit

# L'Espanya nazi contra el "ghetto" català de València

En Quetgles ens suggeria l'altra dia als valencians que un bon cop al Zaplana i les seves gàrgoles de "Las Provincias" fos d'editar un diari en català per al País Valencià. I no va gens errat, ítem més, ja fa més d'un any que "tenim" un periòdic, que no acaba de quallar com a diari, patrocinat per "Punt Diari", és diu "El Periòdic". Però l'afer té molt de suc. Ara ja fa temps que no el llig, però quan tenia el lleu de llegir-me'l, ja fa molts de mesos, fou... terrible. Potser ara que "Punt Diari" s'hi ha ficat, hagi millorat, però al principi era un projecte de gent del PSOE d'un talant burocràtic, recolzat per nacionalistes del mateix talant. Es tractava de cròniques i parides polítiques i culturals totes en conserva, totalment soporíferes, repetitives i momificades. Allò semblava "nacionalisme (?) etern i d'esquerres": hom no hi sabia distingir si del 1986 ó del 1996.

Un parell de fans de L'ESTEL havien llençat la idea de fer una cosa semblant, adreçat al botigueram, innovador en terminologia (**Genocidi, oncle Tom, foraster, colonitzador, síndrome d'Estocolm, etc...**), en amplitud de mires socials més enllà de l'esquerra autista i vanal: cristians, no-violència, nacionalismes arreu del món, història nostrada, etc... Sortir de la rutina de l'esquerra escleròtica-leprosa (aclaresc que jo vaig militar molts d'anys en l'esquerra revolucionària, en el seu temps ben audaç, com l'OEC d'en Crespí, el POUM... però és una eixorquesa de contar sols batalletes, això és un deport de l'avior). La cosa no convenç gens l'establiment de la cultura nacionalista. Al País Valencià cal dir que l'engròs del "nacionalisme" (?) són professors, mestres, estudiants i algun altre funcionari. I no n'hi ha més. Es dediquen bàsicament a la poesia, el folklore i a glosar l'ecologia. Record, cap a l'any 1976 ó 78 que un exèrcit company de l'OEC -crec que ara pintor a Mallorca- se'n fumia del presumpte "marxisme-leninisme" d'un militant del PSAN (ben "talking head" per cert) que deia, com enrabiat: "Quan creixerem esdevindrem, ja ho veuràs tu, el P.C. dels PP.CC., el Partit Comunista dels Països Catalans!" Aquell li feu, molt agudament: "Sí: el Partit Català dels Poetes i Cantants!". Doncs això: les coses al P.V. no han pas variat gaire. La gent esquerranosa sols és audaç i feïnera quan surt de llargues dictadures i només s'uneixen quan llurs caps conviuen a la presó. Són així, per manca de recursos espirituals, que no pas intel·lectuals. Però per més que els diguis, no els faràs fer-se capa utocrítica, són com la Sicília d'El Gato-pard. "El Periòdic" n'és un producte típic: un periòdic endogàmic, no pas per atraure ni convèncer ningú, ni per

formar ni renovar res. Sols una mena de lloc on repetir les mateixes "firmes", els mateixos tòpics de sempre, com si fossin els felibres dels Jocs Florals que llur estimat Joan Fuster tant blasmava, o una missa que potser tant han blasmat ells. Naturalment, si els ho retreus, esdevenen **profeta il·luminat**, tocat de l'ala **marginal**, etc...: ells viuen de collons en llur ghetto! I si la resta de valencians fan cas dels dolentots **sucursalistes i blavers**, és problema d'ells!: Pitjor per ells!! Vet ací la "lògica" de la nostra cultura panxacontenta del dinarot, l'autobombo i la literatura de minories selectes. Són com CiU al Principat: senequisme, amb la diferència que CiU pot i sap fer una certa política mentre que els "nacionalistes" del PV (els del PSOE i EUPV hi malviuen ben arraconats, UPV, Bloc-ACPV...) tenen escassíssimes opcions de fer política més enllà d'algun campanar. Però els deus confonen els qui volen perdre, o sia, els qui no volen regenerar-se i doncs, degeneren.

Els viuen al ghetto cultural: viuen més o menys en català sense gaire esforç, als reductes (les escoles, les universitats, els instituts, els poblets i les aldees), els altres que es fotin!. Ells són així, rai, que **els heu d'ensenyar** a ells!

D'ençà els xiulets a Raimon, Zaplana ha llevat poder lingüístic a la Universitat, ha assolit per primera volta de suspendre els "Premis d'Octubre" (l'apoteòsi de la nostra cultura-ghetto), no ha damnat la recent profanació de la tomba de Joan Fuster ni l'apallissament policial a una diputada d'EUPV en una mani de la Diada, etc... Un atac frontal en tota la regla, enmig d'un PSOE i EUPV dividits i a la baixa, una ACPV sense subvencions, unes universitats assetjades, un Canal 9 amb un 90% d'emissió en foraster, unes UPV i ERC vacil·lants i quasi invisibles... Cullen allò que sembraren: la desfeta d'un llarg immobilisme ideològic ("nacionalisme d'esquerres", en diuen: fora d'això tot són heretgies). La lepra de llur desídia. Fins i tot m'alegra que no puguin enguany repetir la celebració dels moderns Jocs Florals (Premis d'Octubre), on anquisolats pares de la pàtria van a lluir els quatre pèls, i on llurs filles es desfoguen l'adolescència cridant quatre slogans "de sempre" ("mira'ls: com quan eren joves") mentre que en la "vida normal" segurament parlen foraster ací i allà sense gaires remordiments (ells no volen ser "màrtirs", no en mancària d'altra!). Mentre allò momificat no s'ensorri, no hi pot florir res de nou i amb empenta. I ço sembla el British Museum...!

Però al País Valencià no hi ha perspectiva de canvis. Eliseu Climent, l'home clau, "el califa" és un bon

comerciant però un ideòleg mediocre. Amb els seus Premis, el seu EL TEMPS i el seu Bloc ha anat valent-se del PSOE i CiU, concentrant poder, hipotecant el "nacionalisme progressista" al PSOE i, al capdavant, empobrint encara més l'empobrit ecosistema nacionalista al País Valencià. Ara, no n'hi haurà gaires, però els nacionalistes del P.V. semblen tallats quasi tots per un mateix patró prou eixorç: semblen clonacions de n'Eliseu Climent! (però sense l'empenta empresarial).

Per més que present L'ESTEL entre valencians, ben pocs el copsen: ni se l'imaginen. En Climent els ha trepanat el cervell sense voler. EL TEMPS és la TV nacionalista al País Valencià: allò que fa que un fet sia o no real. I doncs, L'ESTEL no hi pot ser real de cap manera. És un "ovni" de l'estrellat cel valencià. Ni tant sols els més radicals o per lliure saben apreciar realment L'ESTEL, és troben engegats per l'antic or climentí i pel ferro dels inquisidors de LAS PROVINCIAS. La decadència de la catalanitat al País Valencià, ja s'ha momificat i sembla irreversible: En el fons, sols hi ha dretes i esquerres per a ells.

Van decidir tancar una via de creació més espiritual, autodisciplinada i humil, i ara sols són orfes d'en Fuster. S'han quedat emparedats entre llur negació cega a anar més enllà, i el ferro roent de la propaganda goebeliana de M<sup>re</sup> Consuelo Reyna. L'heura i les romagueres van engolint-se el castellet dels poca-soltes barrufets valencians, car LAS PROVINCIAS -en Gargamel- els ha guanyat la partida. El blaverum ha fet el mal i ells han fet malament allò correcte: l'han fet mal bé. Que les altres tribus en copsin la dramàtica lliçó, car d'on no n'hi ha, no se'n pot treure. Ai Voltaires de la rutina, la butxaca plena i el prejudici!

De tots plegats hom podria dir, com el profeta Ezequiel: "Escolten les teves paraules, però no les compleix ningú, car tenen als llavis un parlar d'enamorats, mentre el cor se'ls en va darrera de llurs propis desigs i avarícia. Mira, et tenen per un cantor d'amors, de veu deliciosa... Escolten de gust el teu missatge, però ningú d'ells no el posa en pràctica. Ara bé, quan serà acomplert allò que tu has dit -i ja està a punt d'acomplir-se-, llavors sabran que hi havia un profeta enmig d'ells" (Ez. 33:31-33). **Ω**

JAUME TALLAFERRO

NO EMPRENYIS



EL MEU POBLE



Fa 28 anys que en Sebastià Pastor regenta el Taller de cotxes Sebastià a la barriada de sant Francesc d'Inca. A la fotografia amb el seu ajudant.



La família Campomar des Molinar acaba d'obrir les Pistes de velocitat a so n'Aulet a dos quilòmetres de s'Arenal. Són 27 quarterades amb tres pistes (a l'estil de Montmeló) on poden córrer els cars petits, les motos de totes les cilindrades i els cotxes de formula u. És una bona notícia, ja que, sobretot els motoristes, d'ara endavant tendran unes pistes preparades per córrer tant com vulguin, i no hauran d'anar als polígons industrials o a les urbanitzacions per fer carreres. A les hores de carreres hi ha una ambulància amb un metge per si hi ha avaries. Se lloguen cars, cotxes, motos i bicicletes. També hi podeu anar amb el vostre vehicle. Els dissabtes i diumenges les pistes estan especialment plenes. Hi ha servei de restaurant i de begudes refrescants, a l'igual que una botiga on venen motos, cars i recanvis. Anau-hi que us agradarà.



Els germans Reus són els amos del Taller Cosme Reus a la Plaça des porcs vella d'Inca. Són pare, Cosme Reus el va obrir fa més de 40 anys. És el taller de cotxes més antic d'Inca.



Fa 47 anys que en Vicenç Batle regenta una Botiga de Matalassos a la barriada de Santa Maria la Major d'Inca. El taller el té a una finca de Selva. Aquesta botiga fou oberta per un avantpassat seu, frare dominicà exclausturat p'en Mendizabal, ara fa devers 160 anys



Fa 2 anys que na Miquela Herrero de València va obrir la Perruqueria Canina Herrero al carrer Salord d'Inca. Na Miquela, a qui agraden molt els animals, renta, pentina i perfuma els cans i cusses de la comarca d'Inca, ja que aquest és l'únic establiment d'aquestes característiques a la rodalia.



Fa 9 anys que els Germans Pastor obren el Restaurant-Hamburgueseria Magulla a la Gran Via Colom d'Inca. Despatxen la carn i el peix fresc. Els dies feiners fan menús a 800 ptes.



En Josep Lluís Villegas va obrir ja fa 10 anys la botiga EPRON COMPUTER a la barriada de s'Estació d'Inca. Ven ordinadors i consumibles.

PROU D'IMPOSTS  
CAP A MADRID



N'Adrià Garcia regenta des de fa mig any l'Estudi Fotogràfic Fotomax a la barriada de s'Estació d'Inca.



Són en Miquel Arrom i la seva filla Caterina. Fa 2 anys que tenen botiga oberta de mobles de cuina i bany a la costa de can Matzara d'Inca. El taller el tenen a la carretera vella de Lloseta, devora la barriada de Crist Rei. Son pare, en Biel Arrom, que feia de pagés, se va fer fuster i va obrir aquesta fusteria l'any 1940. Es un negoci familiar on fan feina el pare i els quatre fills.



Fa 12 anys que en Joan Coll regenta el Taller Coll a Selva. Són pare, Joan Coll va obrir aquest taller fa 45 anys.



Fa 27 anys que en Miquel LLabrés fa mobles de Cuina i de Bany a la barriada de can Blancos d'Inca.

## Líders i patriotes

L'independentisme, tot i tirar endavant cap al seu objectiu, la independència de Catalunya tota, no ha aconseguit formar una base amb prou empenta, lluitadora, capaç de mullarse, engrescadora i plenament conscienciada. Actualment la situació de les bases, gira majoritàriament entorn del vedetisme, dels representants polítics i institucionals d'ERC i del PI. La base no és res més que mà d'obra barata que serveix per omplir teatres quan es fan actes, penjar cartells quan hi ha eleccions, pagar una quota, i callar quan parla qualsevol dels molts "jefes" que hi ha. El moviment independentista polític es caracteritza per una sèrie de representants polítics amb un complex mig malaltís de lideratge visionari que s'aconsegueix amb l'apropament als diferents poders: central, autonòmic, comarcal, municipal. Els caps d'aquestes organitzacions, ERC i PI, tant siguin d'àmbit nacional com local, no són gent d'empenta, amb complex de lideratge conscient, amb ganes de tirar endavant. Són gent que ja els hi va bé la situació actual, ells de dirigents polítics, i les bases girant apàticament entorn seu. El gran problema del separatisme és que tenim molts "jefes" i pocs patriotes. La base no està conscienciada patriòticament, i només es mobilitza quan convé als representants polítics. La base separatista té el complex que l'única lluita possible és la de suport al PI i a ERC quan hi ha eleccions, votant i animant als seus petits líders. Un militant de base, en la majoria dels casos, quedarà encisat per un lloc en una llista electoral, per la vanaglòria personal, de sortir escollit, estarà a prop del poder i serà el prototipus del lideratge del separatisme actual: molts de caps amb representació política i molt poca essència nacionalista i patriòtica, es venen per quatre duros. Veiem que hi ha molts "jefes", però el que si manca és un nou líder únic, per damunt de sigles i partits, un nou Macià. Per altra

banda falta una base plenament conscienciada, amb molta empenta, amb ganes de donar-ho tot per aconseguir l'objectiu esperat. La base ha d'actuar amb un nou lideratge que no li talli les ales. Hem de crear més patriotes, que els petits caps amb representació política no tinguin tant de pes, i esperar que aparegui la figura d'un individu o individus que amb el seu lideratge, per damunt de totes les sigles, ens dugui a l'esperada independència.

El separatisme combatiu, a diferència del que representen ERC i el PI, es caracteritza pel poc pes específic que té dins la societat catalana, per la multitud de sigles discordants entre si, i per la infinitat de petits caps, encara que molts sien assemblearis. Una altra de les característiques de l'independentisme combatiu és el missatge d'extrema esquerra que presenten la majoria de petites organitzacions. N'hi d'altres de tarannà més acomodats amb el sistema social, i no tant amb el nacional, com Estat Català. El fet que hi hagi tants de caps i tantes sigles fa que els hi costi d'arribar a un acord, tot i que la militància té més llibertat d'actuació que l'ERC i el PI. Les picabaralles personals no fan avançar aquest independentisme, que unit i més obert ideològicament podria arrelar.

En finalitzar aquest article arribam a la conclusió que en el separatisme manca una base patriòtica i conscienciada i la figura d'un líder, cap o com li vulguin dir, que sigui el punt de referència de tot el moviment. Tots els moviments d'alliberament nacional s'han caracteritzat per la figura d'un cap. Ens manca un cap, ens sobren "jefes", i ens manca també una base emprenedora, treballadora i conscienciada a lluitar contra el veritable enemic: Espanya, i no la resta de sigles que pot tenir el separatisme. Ω

Ateneu Independentista Gral.  
Moragues

## D'una fusta torta mai no s'en podrà fer cap cosa dreta

Des de que fa quinze anys el partit filo-espanyolista i antiestatutari del PP es féu càrrec del govern autònom (?) d'aquestes Illes s'ha anat fent cada cop més evident el seu migradíssim compromís amb el nostre poble. Els interessos d'aquesta gent sempre s'han situat en els límits immediats i primaris del clan i en la superditació instintiva i visceral al poder centralista de la metropòli de Madri(z) (la vil devoció madrilenyista). De fet, aquest doble mecanisme d'actuació primigènia (pròpia dels qui sempre han viscut com esclaus submisos) és (pot ser) extensiva a d'altres països colonitzats de la nostra àrea mediterrània. Heus ací, per tant, que a l'hora de plan-tejar-se més quotes d'autogovern, més competències, més normalització lingüística, règim fiscal... es fan l'orni i tant sols són capaços de recórrer a la

desqualificació fàcil, barroera i populista, per tal de guanyar temps i, alhora, poder continuar gaudint de les prebendes pròpies dels traïdors (aquí els coneixem com a botiflers o botifarres).

Darrerament han estat diverses les qüestions que s'han plantejat: la bandera (la tradicional senyera de les quatre barres), la normalització de la llengua catalana i la filiació nacional. Honestament, són tres punts decisivament identificatius i altament significatius. Perquè, si guem clars, no hi ha cap mallorquí que sigui únicament mallorquí. Esser mallorquí (o menorquí o eivissenc) és, seguint Joan Fuster, esser alguna cosa més que mallorquí; esser alguna cosa més significa, inescapablement, obtenir per l'obció castellano-espanyola o catalana.

El tema, en el fons, no és una "autonomia" deixada en les mans de la fauna

## Ocupació i no-violència

**Amb la desocupació del Kasal de la Fàbrica Coromines i els intents d'ocupació de cases senyorials desocupades a altres indrets de Ciutat, s'ha aixecat la polèmica. Des de L'ESTEL DE MALLORCA, hi volem dir al nostra.**

Cal recordar que l'anterior Codi penal franquista (1973) jutjava les ocupacions sempre per la via civil, si els habitatges estaven deshabitats, mentre que l'actual Codi Penal considera que totes les ocupacions han de ser jutjades per la via penal i les penes aplicables són de presó. Per tant, fins i tot una legislació no democràtica era més benèvola amb la problemàtica de l'ocupació que l'actual Codi penal.

### Ocupació i no-violència. Una possible lectura dels okupes.

El fenomen okupa també es pot llegir des d'una vessant d'acció de desobediència civil davant d'una situació d'injustícia social. Entenem una acció de desobediència civil aquella que es salta una llei, es desobeeix, i es fa de forma pública, conscient, amb uns arguments morals i polítics i que, a més, com a element fonamental, no causa dany a cap persona física o jurídica: és una acció que sols afecta la persona que la realitza. Aquesta acció, que podem equiparar a l'ocupació, és per tant la base de la no-violència.

Ocupar un immoble que fa anys que està abandonat i en desús, sense qüestionar que té un propietari legítim, i a priori no el fa malbé, es pot considerar una acció de desobediència civil.

Sabem que la desobediència civil és il·legal, però també és legítima sempre que es faci amb les raons morals i polítics de criticar una situació o llei injusta, i es realitzi de forma no-violenta. El seu autor a més n'ha d'assumir plenament les conseqüències. I el sentit es troba en el marc de les lluites socials.

Si el moviment okupa agafés aquest marc, nosaltres no cridaríem a l'ocupació, però si que hi tendríem simpatia, i demanaríem que no fos penalitzat legalment.

### Propostes per a l'administració.

1) Creació d'un Cens d'Im-

mobles Desocupats a nivell municipal.

2) Estudiar la penalització de l'IBI (Impost sobre Bens Immobles) per immobles desocupats en un període llarg.

2) Ajudes i/o bonificacions de l'IBI per a aquells immobles desocupats en un període llarg i que es destinin a habitatge per als joves o a acollir entitats i/o activitats juvenils.

3) Augment a les ajudes per la compra i lloguer d'habitatges per als joves.

4) Despenalització de l'okupació no-violenta en el Codi penal.

5) Permissivitat i diàleg per a la resolució dels conflictes de les okupacions d'immobles abandonats i en desús.

6) Propostes i projectes d'estudis i d'activitats d'intercanvi d'experiències i/o accions positives a nivell europeu.

### El paper dels sindicats

1) Assumir el paper d'interlocutor per a problemes socials de la societat com ara el de l'habitatge dels joves, i participar activament en les instàncies i comissions socials on es discuteixi el tema.

2) Crear comissions de seguiment de les polítiques que es duguin a terme.

3) Facilitar la participació dels joves-treballadors, aturats, estudiants... en els sindicats com a eina de reivindicació i interlocució dels joves.

4) Assumir les reivindicacions juvenils com a pròpies i fer-les més presents socialment.

5) Col·laborar activament amb els moviments juvenils, com l'okupa, procurant canalitzar i fer-ne més rellevants aquells aspectes positius per a la societat, i evitant així que es marginalitzin i agafin vies d'enfrontament i fractura social. Ens pots trobar al telèfon 93 304 68 00-fax 93 304 68 25 E-Mail josep\_comaposada@ugt.es.Ω

**Partido Popular**, juga a fer demagògia localista, populista i distorsionadora, com sempre ha fet, per a treure'n tot el partit possible (això es tradueix en vots). És la mateixa manipulació miserable i grotesca que fa anys varen encetar a València l'antiga UCD, el ja esmentat PP i la fantasmagòrica Unión Valenciana. És per tot acò que, parafrasejant la cita kantiana, bé podem asserir que de la fusta torta dels espanyolistes del P(e) P(e) mai no en podrem esperar cap cosa dreta. Ω

Andreu Salom i Mir

## Renegats i traïdors

Els qui som mallorquins per naixença i, a més, conservem la cultura, la llengua i els costums que heretarem dels nostres avantpassats, i ens sentim orgullosos de fer-ho, ens avergonyim com a mínim, d'aquells que essent igual que nosaltres, fills d'una cultura i d'una llengua, li fan traïció, la venen i l'assassinem quan la deixen indefensa al capritx de gentes que vengueren de fora que, amb el seu comportament, més s'assemblen als invasors que als immigrants. Perquè en realitat, són invasors. I ho són perquè utilitzen ressorts de poder per a oprimir i marginar la cultura i la llengua que existia abans de la seva arribada a la Illa i imposen, a la força, la que ells tenien i tenen: la de la seva terra (Espanya...?)

Però bono; això no seria possible si no existís complicitat, la complicitat dels renegats mallorquins, aquests que per manfutisme, comoditat o por, col·laboren amb els agressors de la llengua. Precisament, són ells els qui per un desmesurat sentit del "pelotisme", l'assassinem en un extraordinari exercici de cinisme cultural i polític.

Això que dic, ve a compte de la reforma de l'Estatut, que està protagonitzant una vertadera comèdia còmica, que no ho és, pel cas dramàtic que comporta l'intent d'esclafar, d'una punyetera vegada, qualsevol possibilitat d'existència de la cultura i la llengua que existia abans de la vinguda en massa d'immigrants que, atrets per la febre dels diners turístics, ens invadiren, allà pels anys seixanta, semblant a més, la llavor de noves i prolífiques generacions que d'integració a la cultura i la llengua mallorquina no en volen saber res. Només

pensen en les seves sevillanes, faralaes, chunguitos, lolas i lolites.

Com a fidel exponent d'això que dic, tenim al Senyor Manuel Jáen Palacios que actuant com a representant de la formació política del PP, està elaborant una "lleï" que evidentment, oprimeix i margina la nostra llengua, aquesta que s'estén més enllà del Mar Balear i és pròpia també de Menorca, Pitiüses, Andorra, Catalunya i València.

Allò més curiós i digne d'estudi és que a la formació política del PP, també hi ha polítics nascuts aquí. Mallorquins que obeeixen de manera cega les directius que aquest i altres senyors vinguts de fora, que trepitjan-nos, ens demostren que són ells els qui manen.

Idò a manar, però a ells, als renegats. Ω

Pere Felip i Buades

## Tres generals preparen l'Exèrcit de Padània, segons un ministre d'en Bossi

Roma L.G.- Paolo Bampo, un diputat de la Lliga Nord quasi desconegut s'ha convertit de la nit al matí en la poma de la discòrdia política a Itàlia per doble motiu. El primer, haver estat elegit per la Cambra, malgrat la seva condició de **ministre de Defensa del govern Padà**, per a representar a Itàlia en una reunió de l'OTAN que es va celebrar el mes passat a Kiev. Arrel d'aquesta polèmica s'ha sabut que el propi Bampo ha fet unes declaracions escandaloses, segons les quals, tres generals estarien preparant l'Exèrcit de la Padània. No ha donat el ministre Pampo cap dada sobre l'estratègia militar que se proposa seguir la Padània, ni xifres d'aspirants a soldats.

### "Bandes armades"

Malgrat això, la resposta del Govern de l'Oliviera no s'ha fet esperar. "Són qüestions extremadament perilloses i incívils. És un fet molt greu aquest intent per part d'una força política italiana de passar de l'activitat política a perillous símbols de bandes armades", ha declarat el ministre de Defensa Beniamini.

no Andreatta.

En quant al seu paper com a representant italià a Kiev, el diputat Bampova prometre que no parlaria de la Padània a cap de les reunions de l'OTAN. Les seves cites referents al País del Nord només se feren a trobades externes. La Padània per a satisfacció del seu ministre de Defensa, comença a ser coneguda a Europa. La setmana passada un article del setmanari britànic **The Economist** l'esmentava en un mapa on s'assenyalaven les zones de conflicte en el continent, juntament amb els Països Catalans i el País Basc, Escòcia, Bretanya i Còrcega.

**I no acaba aquí. Un líder nacionalista rus, Vladimir Zhirinovski, s'ha declarat partidari de reconèixer a la Padània el seu dret a la independència.** En una conferència de premsa celebrada a Estrasburg, Zhirinovski declarà sense perpelletjar que Itàlia s'hauria de dividir en dues, la Padània i un nou regne de Nàpols al sud". Segons ell, i com en el cas de Rússia "la gent del Nord fa feina i la del Sud no vol ni sentir-e parlar. I a l'igual que al nostre país, el Sud està en mans del crim organitzat.

*Nota de la redacció: A l'Estat espanyol, passa el mateix: Bascos i catalans feim feina 15 hores diàries per a mantenir el sud que, amb un més de cotitzar a la seguretat social agrària, cobra subssidís la resta de l'any. Ω*

## Greuges a la nostra pàtria

P. En quina forma es governava la Confederació catalana-aragonesa?  
R. Cada estat tenia en els seus assumptes interns absoluta independència.  
P. I en els negocis exteriors?  
R. Apareixien units com un sol Estat sota la direcció del rei.  
P. Quin era el nom de la Confederació?  
R. Corona d'Aragó.  
P. Quina era la seva llengua oficial en els negocis internacionals?  
R. La catalana.  
R. I en els interiors?  
R. La llengua pròpia de cada estat.  
P. Donaren bon resultat aquests principis?  
R. L'esplendor sempre creixent de la casa aragonesa és una resposta eloqüentíssima.  
P. Quan comença la seva decadència?  
R. En entronitzar-se la dinastia castellana, que, tot just mestressa del poder, inicià una llarga i no acabada cadena de greuges i humiliacions contra la nostra malaurada Pàtria.  
P. Com s'intronitzà la dinastia castellana en la Confederació catalano-aragonesa?  
R. Per la violació dels sagrats costums que regulaven la successió a la corona, per part del Parlament de Gasp, que, proclamà Ferran d'Antequera en lloc de Jaume d'Urgell.  
P. Quines memorables paraules pronuncià el rei Ferran en les Corts de Barcelona, estant voltat de la noblesa i els consellers de la ciutat?  
R. Contà com ell "avia bien mercado este regna-

do, e como le avia costado más de mil doblas de oro.

P. Quins greuges ha rebut la terra catalana?  
R. Gairebé tots els fets de la nostra història posteriors a la vinguda de la dinastia castellana enclouen algun greuge.  
P. Quin fou el primer greuge que la nostra terra va rebre del rei Ferran?  
R. L'haver entrat en la Confederació voltat de personatges i tropes castellanes, mancant així a les lleis de la terra.  
P. Quin altre greuge rebé la nostra Pàtria.  
R. El turment i la mort a traïció del darrer príncep de la casa reial catalana; Jaume d'Urgell, i el tracte que donaren a la seva esposa.  
P. Com tractaren el compte d'Urgell?  
R. El rei Ferran d'Antequera, mancant als pactes de la capitulació, el lliurà lligat a un escamot de soldats castellans, que el bufetejaren i se'n mofaren cridant-li: "Fijo de puta, nescio, villano, modorrico catalán", martirizant-lo així fins que tres prínceps de la casa reial de Castella l'escanyaren vilment amb les seves pròpies mans quan, ja vell, malalt i ben lligat, no podia oposar-los cap resistència.  
Qui facilità el recurs per a l'expedició de Cristofor Colom?  
R. La corona catalana-aragonesa.  
P. Quina fou la recompensa?  
R. Privar els catalans i tota la Corona catalano-aragonesa de comerçar amb Amèrica. Ω  
Del "catecisme catalanista".

## Boris Ielsin admet la possibilitat de la independència txetxena

Moscou.- El president de Rússia Boris Ielsin ha admès la possibilitat que Moscou reconegui en el futur la independència de Txetxènia.

"No ens hem de resistir, sinó elaborar les passes necessàries en relació a la llibertat de la República de Txetxènia... de la seva independència i com s'anomeni" Va dir en Ielsin a l'acabar una reunió amb el president Txetxen, Aslan Mashadov.

El número u del Kremlin va fer aquestes declaracions en presència d'en Masjadov, després d'una reunió d'una hora i mitja de negociacions amb el líder de la república independentista.

Ielsin i un eufòric Masjadov acordaren crear pròximament una comissió de feina per a redactar un tractat entre la Federació Russa

i Txetxènia. Si aquest grup no resol els problemes -va afegir en Ielsin- aleshores ho faran altres presidents en una reunió que se celebrarà pròximament.

"Hem donat una passa l'un cap a l'altre", va dir el president per a resumir les negociacions amb el president de Txetxènia.

Aquesta és la primera vegada que el president de Rússia admet públicament la possibilitat de reconèixer la independència de Txetxènia. El principal objectiu d'en Masjadov, com ell mateix va indicar era "exposar al president de Rússia la posicions de Txetxènia. En opinió d'en Masjadov, aquestes relacions han de ser "equitatives, basades en un ample tractat interestatal que contempli el reconeixement mutu, l'obertura d'ambaixades i la no intromissió en els assumptes interns".

El clima d'enteniment va anar precedit per l'alliberament de tres periodistes russos que estaven retinguts com a ostatges des de feia tres mesos. Ω

## Llengües vives

### Occitan

Lo 5 d'abril, 700 persones se manifestaren a Clarmont per l'occitan a la television. I aneron occitans de pertot. La manifestacion foguèt positiva, puèi que lo prefecte recebèt una delegacion. Demest los manifestants, n'i avià de l'IEO, del CAOC, del Partit Occitan, del CROC, del Felibritge... Davant la prefectura, un grop faguèt cremar una bandièra francesa e un article 2 de la constitucion. L'emision de qué parlava F3 d'emetre abans la manifestacion, 5 minutas lo dimècres a mièjanuèit, ara se pòt cambiar en una emission mai consequenta.

### Projecte espaci occitan a las Valadas

Paregut a las Valades occitanas de l'Estat italian, aurà son sèti a Dronier, lo centre geografic del territòri. A coma tòca la creacion d'un Institut d'Estudis Occitans e d'un Musèu Sonor de la Lengua Occitana per la promocion linguistica e culturala de la region. L'Institut dirigità tot lo trabalh de l'Espaci e farà de Centre de Servici Linguistic de las Valadas.

**Del 17 al 23 d'agost se debanarà a Corbiac la XXIII Escòla Occitana d'Estiu. Comprendrà corses d'occitan per dialèctes e nivèls, tamben de linguistica, onomastica, istòria, cançon, dança, etc., jos la responsabilitat de mestres militants. I aurà una libreria que vendrà libres, revistes, bandièras, cassetas e disques occitans. Mai informacion e inscripcions: tel. 5-53493121, telecòpia 5-53412935.**

### Rescontres Occitans en Provença

Del 26 de juli primier d'agost se faràn los Rescontres Occitans en Provença al centre de vacanças de Port-de-Bouc, montanha de Lure. I aurà d'estagis intensius d'occitan, corses de literatura occitana, etc. Una libreria vendrà de contes, manuals linguistics,... Mai d'entre-senhas: tl. 0442594396

### Sindicat Occitan de l'Ensenhament

Lo SEO milita per un ensenhament obligatòri de la lengua e de la cultura occitanas (dins las regions concernidas) durant l'escolaritat abans d'edat de 16 ans. Lo SEO s'engatja cap a una regionalisacion del sistèma d'educacion. Demanda una reformulacion dels programas d'istòria: los joves occitans devon conèisser lor istòria. SEO, brústia postal 6, F-33450 Sant Sulpice et Cameyrac, tel. 0556302239

### Setmana occitana

Del 5 al 10 de mai l'Arxiu de la llengua i civilització occitana de la Universitat autònoma de Barcelona organisèt dins la celebracion del centenari de la naissença d'En Josep Carbonell i Gener, una setmana occitana, ont participèron, per exemple, Xavier Lamuela, lo Dr. J.E. Gargallo, Alfons Encinas, etc. Lo divendres foguèt dedicat a l'Aran e lo dissabte i aguèt una visita en occitan al **Museu d'Història de Catalunya**. Lo dissabte 24 de mai a Sitges (el Garraf) s'efectuèt, coma celebracion oficiala del centenari, un sopar, que presidèron lo conselhièr de Cultura de la Generalitat de Catalunya e lo baile de Sitges.

### Libres en occitan

Vaquí las darrièras publicacions d'Edicions Jorn: **D'aicí mil ans de lutz** de Max Roqueta, **Elegias vengudas de Negre e de Mar** (poèmes) de Joan Ives Casanova, **Sonets** de Bernard Manciet, **Talhs** (poèmes) de Jaumes Privat. De los comandar a Edicions Jorn, 38, carriera de la Dissa, F-34150 Montpeyrux Occitània. Tel. 67966479.

### Novas brèvas

\* A la Val Susa (Valadas) son a substituir las vièlhas senhalisacions en italian per unas novas en occitan e italian.  
\* Lo jornal "Ousitanio Vito" desira d'arribar a mila abonats. Ω



## Sa màquina a tot ajuda

PER CLIMENT GARAU DE LLUCMAJOR

A dins el món a avançat,  
se pot dir, sa maquinari'  
molt diferent del rosari,  
del qui si ha dedicat.  
Sa màquina mos ha donat,  
per distàncies a cursar,  
això se pot demostrar,  
mos dona comoditat.  
Els creadors s'esforçaren,  
per sa ciència avançar,  
per s'obra realitzar,  
molts de problemes trobaren.  
Pels camins, molts d'ells quedaren  
per no trobar protecció,  
en aquesta evolució,  
el mandos la retardaren.  
Russos i americans,  
ses cadenes varen rompre,  
feren feina pel seu compte,  
tengueren lliures ses mans.  
I ha estat tan gros s'avanç,  
que ningú mai s'ho creuria,  
es moment arribaria,  
sa gran obra de titans.  
El món està tremolant,  
de ses màquines que han creades,  
les tenen molt ben guardades,  
pensant a on aniran.  
Destrucció total faran,  
del món no en romandrà res,

es una obra de gran pes,  
es miracles no valdran.  
Al món intel.lectual,  
també molt s'ha avançat,  
s'ordinador han creat,  
que és una obra magistral.  
A problema complicat,  
en que sia de milions,  
emprant ell molts pocs segons,  
sap donar el resultats.  
Un temps es treballador,  
empleava pic i pala,  
el perpal que pedra alçava,  
manuella per explosió.  
Ara amb un compressor,  
sa roca foradarà,  
sa pala carregarà,  
sense cap complicació.  
Altra temps, ses catedrals,  
se feren molt elevades,  
grosses pedres se pujaren,  
amb cordes especials.  
Dos homes allà aferrats,  
s'estira és deia "l'entia",  
a poc a poc pujaria,  
aquells homes exposats.  
Grues ara han creades,  
amb molts pocs picapedrers  
se cases han aixecades.

Totes electricades,  
un home les dirigeix,  
no se miren el gros pes,  
les deixen ben col.locades.  
N'Estein fou el creador,  
que l'àtom desintegrà,  
aquest moment començà,  
del savi l'afecció.  
Ha avançat es factor,  
es cobalt, es descobrir,  
te molta força es pot dir,  
aixeca tot reactor.  
Amb s'electrònica també,  
s'home molt ha avançat,  
ningú s'ho haguera pensat,  
es mèrit de l'enginyer.  
Dins l'estratosfera té  
satèlits estacionats  
amb molts hàbils combinats  
rep i dona allò que té.  
Se bones televisions,  
tan clares i resplendents  
donen elles tots moments,  
molts bones emissions.  
Amb molt bones perfeccions,  
les gens les van escoltant,  
molts de gust hi van passant,  
veient seves expressions.  
Fa cent anys que s'inventà,  
es telèfon amb sos fils  
contaven amb molts de mils,  
la gent pogué conversà.  
Sa tècnica tant s'avançà,  
els fils seran suprimits,  
els satèlits han servits,  
per noltros poder xerrar.  
Telèfon portàtil duen,  
els obrers i els senyors,  
resolen els seus factors,  
ses distàncies molt a cursen. Ω

### L'ESTEL de Mallorca

#### BOLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Nom.....  
.....  
Adreça.....  
..... C.P.....  
Població.....  
C.I.F. .... Tel .....

M'interessa una subscripció  
**ANUAL 3.500 PTS**

Rebut domiciliat a un banc o caixa

Banc/Caixa.....  
Adreça.....  
Núm. entitat.....Núm. sucursal.....  
Compte núm.....

Firma

**Ompliu aquesta tarja i enviau-la al  
Apartat de Correus 124  
07600 s'Arenal de Mallorca**

## Mallorca superstar?

Al Mallorca gloriós  
li ve ample sa primera  
ja que de fa temps enrera  
mostra massa el llautó.  
Va córrer com un fibló  
jugant amb el Barcelona,  
però no fa gaire estona  
quan va venir el Madriz,  
a banda de fer-se fosc  
dos donuts varen quedar,  
penjats en es marcador Ω  
**En Vicenç  
de Son Rapinya**



ES GALL

## Jaume Matas, vida i miracles -IV-

Recordau els policies,  
els "grisos" del General?  
Per construir les autovies  
en Matas no té manies  
i afua escamots igual.

Cap de Govern que el seu poble  
no defensa és un Cap nul;  
i molt més si és tan innoble  
que només defensa el moble  
tapissat, on posa el cul.

"Plataformes del dimoni!",  
remuga el seu subconscient;  
però no hi val Sant Antoni  
per escoltar el testimoni  
que li brinda tanta gent.

Cap violència! I de resultes,  
fent de "madona", Cirer  
cerca les lleis més ocultes  
per fotre milions en multes  
des d'un govern foraster.

No pega no cap "cirera"  
per les grades del "Gol Sud" ...;  
i la poli tan propera,  
quan fan trossos la senyera,  
mira si passa un cucut.

Si la bandera espanyola  
rompeu davant un civil,  
mirarà lluny, per si vola  
cap gorrió? Prest la pistola  
treu, parat el projectil!

Per "ser qui som" i l'herència  
conservar no hi valen sants;  
ens cal lluitar amb força i ciència  
per retre la resistència  
d'en Matas i els seus bergants. Ω

### CARTES AL DIRECTOR

## Andalucia y España

Quisiera preguntarles a todos mis paisanos andaluces de qué vale que nos "desgallitemos", animando a la seleccion española o les cedamos a ellos nuestra cultura para que le llamen "española" en lugar de "andaluza". ¿España se acuerda de Andalucía?

El paro en nuestro País Andaluz no ha hecho mas que empezar. ¿No és el momento que dejemos de representar el papel de payasos que hasta ahora tenemos en España y que exijamos nuestros derechos como pueblo y como ciudadanos?

Si Espanya nos explota y nos condena al subdesarrollo debemos decir: "¿Pués no queremos ser españoles!" Andalucía és un país mucho más antigua que Espanya y sabremos caminar solos. Por lo menos seremos nosotros quienes explotemos nuestros propios recursos. Ω

Agustin Pereda Gil